

CONSILIUL JUDEȚULUI GALAȚI

DUNĂREA DE JOS

FONDAT ÎN 1908 - SERIE NOUA (ANUL X) - NR. 108 FEBRUARIE 2011
REVISTA LUNARA A CENTRULUI CULTURAL DUNAREA DE JOS

STRĂZILE
SCRITORILOR

Premiile Revistei *Dunărea de Jos* pentru anul 2010

Vineri, 14 ianuarie 2001, la mansarda Centrului Cultural s-au acordat în cadrul unei gale extraordinare, cu participarea tânărului violonist Emanuel Vardianu, următoarele distincții, premiile fiind înmânate de către Sergiu Dumitrescu (foto 3, st.):

Premiile de excelență ale revistei pentru realizarea unor evenimente culturale de impact național în colaborare cu instituția noastră: **Clara Mărgineanu** – TVR Cultural și **Dan Mircea Cipariu** - agentia de carte.ro.

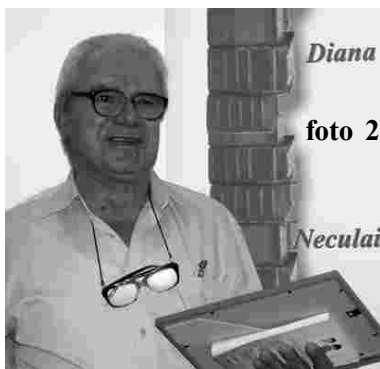
Literatură: Poezie: **Corneliu Antoniu**, pentru volumul *fructedemare@yahoo.com* (foto 3, în centru); Proză: **Nicolae Arefu** (foto 2), pentru romanul „Plantația de măceși”; Dramaturgie: **Octavian Miclescu** (foto 8); Eseu: **Adina Fuică** (foto 1), pentru îndelungata și constanta colaborare cu revista „Dunărea de Jos”; Cronică literară: **Dan Bistricean** (foto 11), pentru realizarea rubricii „Strada Brăilei nr.2010”.

Filosofie: Prof.univ. **Ivan Ivlampie** (foto 7), pentru cartea „Omul tranziției”; **Cronică de film:** **Mitruț Popoiu** (foto 10), pentru realizarea rubricii „Inimă de film”.

Premii speciale: Premiul „PAUL PĂLTĂNEA” pentru contribuții deosebite aduse la cunoașterea istoriei orașului Galați: **Cristian Căldăraru** (foto 9); Premiul „NICOLAE SPIRESCU” pentru contribuții deosebite la dezvoltarea și promovarea artelor plastice în orașul Galați: **Dan Basarab Nanu** (Premiul a fost înmănat artistului plastic **Gheorghe Andreescu**, foto 6); Premiul „VASILE LICA” pentru dezvoltarea relațiilor dintre instituțiile de învățământ și instituțiile de cultură: **Vali Crăciun** (foto 4), poet și profesor la C.N.M.Kogălniceanu; Premiul „CONSTANTIN BUZDUGAN” pentru dezvoltarea fenomenului revuistic de calitate: revistei „AXIS LIBRI”, director **Zanfir Ilie**. Din motive obiective - a se vedea pag.3 - premiul a fost primit de către doamna **Mia Băraru** (foto 5).

foto 1

Diana

foto 2

Neculai

foto 3

foto 4

foto 5

foto 7

foto 8

foto 9

foto 6

foto 10

foto 11

Ediția a VI-a

Foto: a.g.secară

Revista *Dunărea de Jos* este membră
APLER
(Asociația Publicațiilor Literare și a
Editorilor din România)

Revista *Dunărea de Jos*
este membră ARPE
(Asociația Revistelor și
Publicațiilor Europene)

**Proiectele Centrului Cultural
Dunărea de Jos
în luna februarie 2011:**

- MEMORIA- Proiecte: Revista “Dunărea de Jos”, Cubul critic OBLIO, Clubul umoriștilor VERVA, Editare cărți, CD-uri, DVD-uri, pliante etc.
- ROGVAIV- Proiect: Seri culturale ale etniilor (concerte, spectacole).
- VISIO- Proiecte: Arte Vizuale, Arta Fotografică, Artele Spectacolului.
- CLEPSIDRA- Proiect: FILANTROPIA (concerte).
- POMUL VIETȚII- Proiecte: Tezaur etnofolcloric, Casa Satului.
- SATUL DIN NOI - proiect: Tânărul și tradiția strămoșilor.
- RO-ETHNOS - proiecte: La români de sărbători, Șezătoarea.
- MEGALOPOLIS - Proiecte: Lansare de carte; Omul de pe... lună.

- 1 - Revista „Dunărea de Jos” - Nr.108.
- 2 - “Clubul Umoriștilor Verva”.
- 7 - Cubul critic “OBLIO”.
- 11 - FOTO-DIA-CLUB.
- 12 - CLEPSIDRA - concert filantropic.
- 14 - Ziua Îndrăgostiților – spectacol.
- 15 - Lansare carte: Adrian Michiduță, Viorel Burlacu - “Ștefan Zeletin”.
- 17 - Premiile Centrului Cultural “Dunărea de Jos”.
- 21 - Cubul critic “OBLIO”.
- 23 - Omul de pe... lună.
- 24 - DRAGOBETELE.
- 26 - CLEPSIDRA - concert filantropic.
- 28 - Salonul de Artă Vizuală “Mărțișor”.
 - “Omătuța”- festival concurs.

Foto: imagini de la conferința de presă a directorului Centrului Cultural, dl. **Sergiu Dumitrescu**, din 13 ianuarie, în care au fost prezentate proiectele instituției.

Special

În următorul număr al revistei

Un obicei folcloric inedit - Steagul cu geavrele

În lumea arhaică românească, nivelurile de organizare social-politică-culturală și religioasă nu erau de tip concurențial, ci unele complementare, chiar organice, dictate de necesități vitale. Cercetătorii au subliniat faptul că vetrele folclorice păstrează în alcătuirea lor ritualuri, tradiții și obiceiuri ce se pierd în arhaic, de o valoare cu totul deosebită, adevărate sinteze culturale, care ilustrează, în timp, un anume orizont de viață materială și spirituală a comunității ce le practică. Spiritualitatea creștină se suprapune peste nucleul ancestral, conferindu-i obiceiului și conținutul sacral care-l întregeste.

În partea de sud-vest a județului Dâmbovița se situează comuna Morteni. Comună formată din 4 *cătune*, cum spun localnicii, străbătută de apele râului Neajlov, în trecut comuna făcea parte din fostul județ Vlașca.

Fapt de cultură neîntrerupt, datat de locuitorii comunei cu « așa s-a pomenit la noi » este *Steagul cu geavrele*, obicei devenit astăzi cel mai de seamă eveniment al comunei, ce marchează simbolic începutul fiecărui an. Voi încerca să fac o scurtă analiză a acestui vechi obicei spre înțelegerea fenomenului ca durată și importanță dar și pentru înțelegerea modificărilor și alterațiilor culturale pe care fenomenul le-a dobândit în timp.

Gabriela Țopa

Depart. Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale al
Centrului Județean de Cultură Dâmbovița

evenimente

Ziua Eminescu

Cei care și-au dat întâlnire sâmbătă în parcul Eminescu, la orele 10, pentru a-l omagia pe poetul național Mihai Eminescu, au avut parte de momente emoționante. Pe lângă oamenii de cultură (actori, scriitori, profesori) prezenți la monumentul dedicat poetului (primul monument din România, celelalte lucrări care l-au precedat fiind doar busturi: împlinirea din octombrie a 100 de ani de la dezvelirea sa a fost marcată în avans de către editura Centrului Cultural, care a editat o carte poștală dedicată evenimentului, carte poștală lansată în parc dar și la mansarda Centrului Cultural, vezi p. 4), au fost recunoscute și personalități ale vieții politice, printre care și primarul Dumitru Nicolae, viceprimarul Nicolae Ciumacenco, președintele Consiliului Județului Galați, Eugen Chebac, consilierii culturali, directorii de instituții culturale. Versurile lui Eminescu au răsunat iarăși deasupra tuturor iubitorilor de literatură adunați în jurul monumentului, aducându-ne aminte de ce îi iubim pe adevărații scriitori. (foto: S. Ujeucă)

Ziua Culturii Naționale

Această zi, sărbătorită pentru prima oară oficial, a fost prefațată încă de joi, 13 ianuarie, la Salonul literar Axis libri, cu sărbătorirea nașterii lui Eminescu. Evenimentul, patronat ca întotdeauna de către Zanfir Ilie, dirigitorul Bibliotecii V.A.Urechia și moderat de către scriitorul Teodor Parapiru, a fost punctat de recitaluri de poezie (actorii Ana Maria Ciucanu și Vlad Vasiliu au fost la înălțimea momentului, ca și membrii ansamblului „Ciobănașul”, al școlii nr. 38, condus de către prof. Ioan Traian Ilisan, vocea doamnei profesor de... desen Daniela Cristofor fiind o adevărată surpriză plăcută! – foto 1 și 2) ori de mici intervenții ale celor care participă la salon: Camelia Toporaș, N. Staicu-Buciumeni, Valentin Ajder, Speranța Miron ș.a. O altă surpriză deosebită a fost prezentarea „Anuarului evenimentelor culturale 2011” o adevărată bijuterie bibliofilă după modelul dicționarelor Larousse, carte apărută la Ed.Axis libri, sub îngrijirea unui colectiv de redacție alcătuit din Zanfir Ilie, Letiția Buruiană, Florina Diaconeasa, Dorina Bălan, Silvia Matei, Cătălina Șoltuz, Ioana Chicu, Leonica Roman, Andrei Parapiru, Cătălina Ciomaga, Adina Vasilică și Sorina Radu. (foto și text: a.g.secară)

Suflet
cătredre suflet!

Eminescu - spiritul totalității românești

Vineri, 14 ianuarie a.c., cu începere de la orele 12.00, Primăria Municipiului Galați a organizat în incinta Teatrului Muzical „Nae Leonard”, în colaborare cu Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniul Național Galați, Inspectoratul Școlar Județean Galați, Teatrul Dramatic „Fani Tardini” și Societatea Scriitorilor „C.Negri”, un spectacol omagial consacrat poetului național Mihai Eminescu.

Manifestarea culturală, de înaltă ținută, a fost prefațată de lansarea romanului politic *Țara Mea de Coșmar*, al cărui autor este **Dan Stoica** (foto, sub mâinile harnice ale directorului Bibliotecii V.A.Urechia, dl. **Zanfir Ilie**), regizor și scriitor, fost regizor la Teatrul Dramatic „Fani Tardini” și care din 1990 trăiește la Viena.

Recenzia cărții a fost făcută de d-na Anca Belu, având ca tematică „actualitatea și realitatea politică”, fiind un veritabil apel la tână generație de a înțelege realitatea politică a vremurilor.

Au mai conferențiat:

- dl.Zanfir Ilie, care a precizat auditoriului că, la propunerea Academiei Naționale, prin hotărârea cu nr.238 din 7 decembrie 2010, ziua de 15 ianuarie a fșt declarată oficial „Ziua Culturii Naționale”;
- dl.viceprimar Nicușor Ciomacenco, născut chiar pe 15 ianuarie, care l-a asemănat pe Eminescu cu un „templu al culturii românești”;
- d-na Nicoleta Crânganu, inspector școlar, care a elogiat activitatea lui Eminescu în calitate de profesor și bibliotecar
- d-nul Cătălin Negoită- directorul Direcției Județene pentru Cultură și Patrimoniul Național Galați, care a prezentat filmul „Întotdeauna Eminescu”, creație personală;

În cadrul acestui eveniment, actorul George Motoi a primit din partea d-lui Ilie Zanfir o diplomă de excelență și o diplomă aniversară ocazionată de împlinirea a 75 de ani.

Programul artistic, inspirat din lirica eminesciană, a fost susținut de corul Seminarului Teologic „Sf.Apostol Andrei”, corul Teatrului Muzical „Nae Leonard” și artiști ai Teatrului Dramatic „Fani Tardini”. (foto:A.D.Nica)

Ziua

Ziua Culturii Naționale

4

Eminescu

d
u
n
ă
r
e
a

d
e
j
o
s

În parteneriat cu Uniunea Scriitorilor din România, filiala Galați-Brăila, de Ziua lui Eminescu, la Salonul Artelor (Noua denumire a ceea ce cunosătorii știau de... La Mansardă) a avut loc o lectură publică susținută de poeții Simon Ajarescu (foto 4), Constantin Gherghinoiu (foto 2), Iulian Grigoriu (foto 3), Stela Iorga, a.g.secară, Andrei Velea și Luminița Dascălu. Ion Zimbru, anunțat inițial, a lipsit din motive întemeiate. Întâlnirea a fost moderată de către criticul Viorel Ștefănescu (foto 1, stânga) care a provocat pe cei prezenți și la evocarea unor momente care îi leagă/dezleagă de Eminescu (motivul „Harfelor zdrobite” – a se citi „epigoni”!). La începutul manifestării a avut loc și lansarea cărții poștale dedicate monumentului lui Eminescu la Galați, având scurte alocuțiuni directorul Centrului Cultural, Sergiu Dumitrescu (foto 1, dreapta), președintele filialei, poetul Corneliu Antoniu (foto 1, centru) și redactorul-șef al revistei „Dunărea de Jos”, Florina Zaharia. (Foto:S.Ujeucă)

FONDURI EUROPENE ÎN JUDEȚUL GALAȚI – BILANȚUL REALIZĂRILOR ÎN 2010 (II)

Suflet
cătrecătre suflet!

Un loc aparte în economia derulării Programului Operațional Regional îl ocupă cele șase proiecte din județul Galați ce au drept obiectiv modernizarea și dotarea unor instituții de învățământ în municipiile Galați și Tecuci, dar și în comunele Scînteiești și Liești. Suma atrasă sau propusă spre finanțare de toate aceste proiecte la nivelul județului Galați se ridică la o valoare totală de 26.855.671,96 Ron.

Evidențiem, nu în ultimul rând proiectele a căror finalitate este reabilitarea sau crearea infrastructurii unor obiective culturale de interes județean din municipiile Galați și Tecuci precum Casa de Cultură Tecuci și Centrul Multicultural „Dunărea de Jos”, efort financiar ce se ridică la o valoare de 9.322.130,55 Ron.

Este demn de menționat în acest context că în județul Galați prin Programul Operațional Regional 2007 - 2013 până în prezent sunt propuse spre finanțare investiții atât în sectorul public cât și în cel privat în valoare totală 189.232.195,07 Ron cu o contribuție financiară locală de 42.530.602,01 Ron.

Un alt program de finanțare ce s-a constituit ca reală provocare pentru instituțiile din județul nostru, este Programul Operațional Comun România - Ucraina - Republica Moldova 2007-2013 în cadrul căruia Consiliul Județului Galați a propus și are în curs de evaluare în calitate de aplicant sau partener cinci proiecte cu o valoare totală de 12.231.484 Euro din care cofinanțarea ce va fi asigurată de Consiliul Județului Galați este de 4.767.582,6 Euro. Unul din aceste proiecte vizează crearea Muzeului de Artă Vizuală Galați și a unui pachet de servicii turistice culturale transfrontaliere numit sugestiv ARTurism, iar o altă inițiativă propune crearea Centrului transfrontalier pentru managementul situațiilor de urgență. Alte trei proiecte vor aduce în atenția partenerilor de cooperare din România și Republica Moldova beneficiile schimburilor de bune practici și a dezvoltării relațiilor de bună vecinătate în domeniul comunicării privind protecția mediului, promovarea culturală comună și crearea unui brand de imagine ca mijloc de dezvoltare a cooperării în cadrul Euroregiunii Dunărea de Jos.

Dacă ne-am referi în acest context la absorbția mai rapidă a fondurilor europene pentru dezvoltarea economică și socială a județului Galați, atunci trebuie să ne referim la faptul că este necesară o buna organizare la nivelul administrației publice locale și al beneficiarilor publici de finanțare.

În acest context, proiectele ce se derulează în cadrul Programului Operațional de Dezvoltare a Capacității Administrative capătă o importanță aparte. Acest demers este notabil cu atât mai mult cu cât constatăm că aceste inițiative au ca punct de plecare autorități ale administrației publice locale din mediul rural. Remarcăm astfel cele trei proiecte aflate în curs de finalizare promovate de comunele Șendreni și Liești ce au drept scop fie introducerea unor servicii complete pentru cetățeni de tipul ghișeu unic, fie de modernizare a actului administrativ prin perfecționarea personalului din cadrul primăriilor. Implementarea proiectelor din județul Galați în cadrul Programului Operațional de Dezvoltare a Capacității Administrative a presupus în anul 2010 gestionarea unui buget total de peste 2.000.000 lei.

Tot în sfera îmbunătățirii actului administrativ în vederea gestionării patrimoniului existent natural sau construit, se înscriu și

măsurile Programului Operațional de Mediu. În cadrul acestui program de finanțare, Consiliul Județului Galați în calitate de administrator al ariei protejate Pădurea Gârboavele a inițiat și are în curs de derulare un proiect cu un buget total de 953.319 Ron ce are ca finalitate realizarea unui plan de management al acestei arii protejate, dar și crearea unui set de instrumente de comunicare și sensibilizare a publicului larg în ceea ce privește importanța protejării mediului înconjurător în județul nostru. Indirect, fondurile structurale prin programele sale operaționale accentuează necesitatea cooperării, a parteneriatelor în variate domenii de activitate cu miză economică sau socială veritabilă. În acest condiții, pe lângă obiectivele de interes public ce sunt reabilitate/modernizate/crete prin aceste instrumente europene, acțiunile de comunicare și de relaționare cu cetățenii sunt esențiale.

De aceea, din acest punct de vedere nu sunt de neglijat nici schemele de finanțare directe ale Comisiei Europene care, deși nu conduc la rezultate materiale, facilitează exerciții de înțelegere și schimb de bune practici la nivel local în domenii de interes specifice Uniunii Europene și comunității locale. În acest context, acțiunile Centrului Europe Direct sunt evidențiate prin impactul lor pozitiv în rândul publicului larg din județul nostru și prin asigurarea unui pachet de servicii de comunicare pe teme europene specializate. Deși parte componentă a rețelei europene de comunicare Europe Direct, serviciile Centrului Europe Direct Galați oferite atât în cadrul centrului cât și prin cele aproape 100 de acțiuni derulate pe parcursul anului 2010 organizate în principal la sediul beneficiarilor au fost orientate doar spre nevoile de informare și comunicare ale gălățenilor, au vizat dezbaterăa unor teme de larg interes la nivelul Uniunii Europene, precum: protecția mediului înconjurător și biodiversitatea, cetățenia europeană activă, planul de redresare economică promovat de Uniunea Europeană.

Cu toate că Consiliul Județului Galați este cunoscut ca principal promotor al proiectelor de dezvoltare economică și socială din județul Galați, există numeroase alte proiecte pe care autoritățile administrației publice din mediul rural le-au promovat, le au în curs de contractare sau implementare, cu scopul de a contribui la dezvoltarea regiunii, prin plasarea acesteia pe piața regiunilor competitive ale Europei.

Astfel, din perspectiva implementării Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 în județul Galați, exista un număr de 14 proiecte ce vizează îmbunătățirea infrastructurii de transport, reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată sau crearea cadrului necesar conservării și promovării valorilor culturale locale - în valoare totală de peste 121.119.997 Ron și un număr de 18 proiecte aflate în fază de contractare sau în etapa de evaluare ce vizează reabilitarea drumurilor de exploatare comunale cu o valoare totală de 71.731.143 Ron. La aceste proiecte, adăugând investițiile promovate și realizate de mediul privat în ceea ce privește dezvoltarea durabilă a economiei rurale sumele atrase în județul Galați în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală se ridică la o valoare de peste 235.000.000 lei.

Utilizarea fondurilor europene în județul Galați a determinat transformări importante la nivelul planificării bugetare, al evaluării și a făcut și face posibilă atragerea, astfel, a unor sume de câteva ori mai mari decât cele existente la nivelul bugetelor locale și județene.

Pentru a obține un impact structural important asupra indicatorilor de calitate a vieții și pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare propuse la nivelul județului Galați, a fost necesară realizarea unei “mutații culturale” la nivelul proceselor de planificare strategică și operațională, precum și la nivelul evaluării și monitorizării modului în care se folosesc banii publici. Acest lucru este valabil nu numai pentru administrația publică sau instituțiile publice gălățene, ci și pentru mediul de afaceri sau structurile reprezentative ale acestuia și pentru reprezentanții societății civile.

5

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

Daniel D. Marin s-a născut la Călărași, în 26 iunie 1981. A debutat în 2003, cu volumul de poezie *Oră de vârf* (Ed. Gee), pentru care primește Premiul pentru Poezie la Festivalul Național *Duiliu Zamfirescu* (2003) și este nominalizat la Premiul Național de Poezie *Mihai Eminescu – Opera Prima* (2004). Un al doilea volum de poezie, *așa cum a fost* (Ed. Vinea), îi apare în 2008. Pentru volumul *I-am luat deoparte și i-am spus* (Ed. Brumar, 2009) primește Premiul *Marin Mincu* (2010). Între 2003 – 2007 a realizat rubrica *niștetineri.ro* în revista *Oglinda literară*, iar între 2008 - 2010 a publicat în revistele *Luceafărul de dimineață*, *Cuvântul*, *Poesis* și *Cafeneaua literară* o serie de anchete literare și interviuri despre *generația 2000*. Este realizatorul antologiei *Poezia antiutopică. O antologie a douămiismului poetic românesc* (Ed. Paralela 45, 2010).

Interviu cu **Daniel D. Marin** despre **Generația 2000** a poeziei românești. A consemnat **Florina Zaharia**

1) **Suntem în 2011, vorbim despre generația 2000 a poeziei românești. Așadar, cum arată „poezia3D” a timpurilor douămiiste?**

Poezia în 3D arată, n-am nici o îndoială, după chipul și asemănarea noastră, pe atât de mult pe cât și noi semănăm cu ea însăși. De fapt, e vorba despre perspective diferite ale aceluiași „frame”, deși uneori pare (de foarte departe) că arată la fel, sau că suntem, să o spun direct, toți “o apă și-un pământ” (mai ales cred asta cei care n-au văzut, dar au auzit de!).

2) **Care au fost culisele realizării acestei antologii, mai mult sau mai puțin plăcute/comode? Câte telefoane ai primit, la câte mail-uri ai răspuns? Cât timp ai lucrat la acest proiect?**

Știam din start că va trebui să culeg noapți întregi versuri ale colegilor din cărțile lor. Am prostul obicei să nu arăt nimănui despre ce este vorba - și deci nici să cer ajutor - decât atunci când totul e deja „pus la punct”. Am muncit singur, așadar, deși, de pildă, în privința de mai sus puteam foarte simplu să cer textele cu pricina pe e-mail. Am apelat la această soluție abia în ultimă instanță, după ce făcusem și răsfăcusem deja selecția, după ce știam deja, punct cu punct, cum va arăta. Din momentul în care i-am dezvăluit domnului Horia Barna, pe atunci Director la ICR – Madrid, intenția mea sau, la rigoare, din momentul în care mi-a dezvăluit și domnia sa că se gândea de mult la același lucru (adică să apară așa ceva), a trecut fix un an până la ieșirea de sub tipar, dar timpul efectiv “de lucru” a fost cam jumătate din această perioadă. Cel mai mult a durat corespondența cu autorii. Apoi, redactarea. Conversațiile telefonice erau foarte scurte și imprezvizibile, nu m-a înjurat, de pildă, nimeni, deși mă așteptam să o facă. Câțiva autori au dorit să schimbe câteva texte, dar nici unul nu m-a “chestionat” mai mult decât „cine va mai face parte din?”, întrebare, totuși, nu atât de comodă, pentru că nu puteam ști decât la final pe câți dintre autori voi reuși să-i cooptez. Au răspuns pozitiv toți, în momentul în care m-am hotărât asupra variantei finale, mai puțin 3, pe care, astfel, nici nu i-am mai putut include în proiect.

3) **Cum arată cartea de identitate a generației 2000? Presupunând că are deja vârsta la care i se poate identifica drumul, culoarea ochilor, stilul și apartenența?**

Și roz, și cu gri. E “pestriță” cartea de identitate! Sau depinde foarte mult cum privești. Eu sper că i se poate identifica nu doar drumul, dar și urmele pe asfaltul nu atât de proaspăt, deja. Am tot alergat desculți pe acest asfalt, am și răcit câte un pic, ne-am mai și urât de la frig, iar câțiva am și împietrit de tot și nimeni, nimeni nu pare să vrea să ne vadă. Suntem „prezentești”, ar spune (și chiar spune) cineva. Ar mai fi putut adăuga “sinceri”, „infantili” chiar (în sensul remarcat de doamna Ștefania Mincu recent, în revista *Tomis*, acela de a nu dori să ne maturizăm “cu nici un preț, rămânând veșnic în investigarea unui strat al infantilității primare”), deși nu despre asta s-ar putea să fi fost vorba. “Apartenența” eu nu aș concede-o nimănui (deși mulți poeți s-au perindat prin creierele și chiar sufletele noastre, n-avem o „memorie zero”). Despre stil s-a vorbit ca despre unul „de generație”, dar eu cred că măcar de acum se va putea, totuși, nuanța. Încă nu ni s-a prea întrezărit identitatea. Dacă o spunem noi „nu dă bine”, dacă n-o spune nimeni e de rău. După radicalizarea autenticistă a unui discurs poetic coborât până la minimalism și mizerabilism, cu defulări violente, fruste, acut biografice și protestatate (biografii douămiiste sunt mai vii (și nemijlocit vitali – am mai spus asta) decât omologii lor optzeciști), atât la nivelul trăirii, cât și al expresiei sale verbale, poezia douămiistă s-a rafinat și diversificat în anii din urmă, prin recuperarea unor linii poetice mai vechi și actualizarea lor printr-un discurs din ce în ce mai pregnant ca intensitate și tensiune vizionară sau imaginativă. Dincolo de „portretele” parțiale (de care nu ducem lipsă; am fost catalogați înainte încă de a fi „reperați”), sunt de căutat secvențele cele mai semnificative ale „deplasărilor poetice” ale unei generații care și-a mutat atenția dinspre fronda (aproape monocoloră) specifică începutului de drum

spre formule cât mai consistente, cu ramificații și personalizări dintre cele mai diverse. Personal, cred că abia acest lucru, îndepărtarea de poetica unitară ce se contura la începutul anilor 2000, ne va consacra, de fapt, ca o „generație de creație”, și am spus-o. Ca „insider”, las însă în seama criticii și istoriei literare consemnarea unor astfel de „fapte”. Iar legat de cartea de identitate, să fie clar, te duci la „Poliție” (am făcut asta), faci o fotografie (am făcut și asta) și îi lași pe ceilalți să își facă treaba. E și antiutopică (acest liant semnificativ, dată fiind spaima generației, cu mici excepții, de poezia majoră, de angajare mai înaltă în demersul ei creator), e și altfel. E oricum alta, cu totul alta decât și-ar putea închipui cineva care n-a văzut cartea.

4) Ce evoluție va avea Generația 2000? Cum s-ar intitula noul manifest literar (anti)utopic al douămiismului? Ce viitor literar îi prevezi?

Uite, sincer să fiu, acum pare deja un drum închis. Cumva, o dată cu antologia asta (deși nu mi-am pus problema vreodată) generația va fi și mai / de tot „închisă”. Nimeni nu mai așteaptă nimic de la ea. Speranța ar fi să fie, în sfârșit, descoperită, citită. Inclusiv de cei care n-au așteptat nimic și nici nu așteaptă. Dar, iarăși sincer, nu văd un viitor pentru asta. Văd ceva ce seamănă cu un viitor pentru cei puțini care își vor continua propriul proiect, antiutopic sau nu (actul de a scrie – dincolo de mesajul a ceea ce scrii, oricât de antiutopic, cum e în cazul de față e utopic „prin excelență”, după cum îmi semnala ferm, pe Facebook, Nichita Danilov; altfel de ce ai mai scrie, nu?!). Ar fi minunat să fie descoperiți și ceilalți, fiecare din cei din antologie (și nu e o antologie extinsă a douămiismului, atenție! Puteam să forțez limitele (valoric sau tematic) și ar mai fi încăput astfel și alți poeți talentați, majoritatea cu o singură carte publicată, precum Oana Ninu, Andra Rotaru, Livia Roșca, Violeta Ion, Dumitru Bădița, Andrei Doboș, Florin Partene, Cristina Ispas, Carmen Dominte, Ana Dragu, Marin Mălaicu Hondrari, Zvetlana Cârstean, Ovia Herbert, Mugur Grosu, Bogdan Perdivară, Eugen Suman, Robert Mândroi, Hose Pablo sau, dacă aș fi forțat și mai mult limitele (de astă dată strict tematic), Vlad Moldovan sau Stoian G. Bogdan. Ar fi încăput, cu asupra de măsură, și Claudiu Komartin – care lipsește doar dintr-o blocare de comunicare inexplicabilă, dar perfect încadrabilă în ceea ce înseamnă personalitatea și complexitatea acestei generații, cu bunele și cu relele ei și, mai ales, cu orgoliile ei, uneori nemăsurate), dar acum, în momentul în care mă întreb, nu am cum să prevăd.

5) Ce ai greșit în acest volum și ce pagini ar rămâne la fel dacă ar trebui să refaci acest proiect?

Ar rămâne la fel 99,5%. Aș scoate din textele mele diferența de 0,5% și aș completa cu texte din cărțile care au apărut între timp. Și i-aș adăuga pe cei pe care i-am nominalizat și în Argument, pe Marius Ianuș (care a și fost în acest volum, mai exact în manuscris, până cu o zi înainte de intrarea cărții sub tipar - motivele

“dispariției” subite a lui Ianuș sunt publice), pe Elena Vlădăreanu și Dan Sociu, dar și pe Claudiu Komartin (în primul rând pentru perseverența cu care își urmărește propriul proiect literar - perseverență care îl deosebește de mai toți colegii, inclusiv de mine - și pentru feroarea cu care crede în ceea ce face, chiar și atunci când sunt chestii care i se pot reproșa), un poet care a surprins prin maturitate încă de la debut, dar care n-a considerat cu puțință gestul de a se alătura unui „demers de bilanț”. Mai pe scurt, l-aș „reface” la fel (în forma pe care eu o am pe laptop încă de acum aproape un an), doar că m-aș asigura să nu lipsească nici unul din cei (25+4) “convocați”. Dar în cazul oricărui astfel de proiect “exactitatea matematică” nu e de crezut.

6) 25 de poeți pentru o generație. E un record de cifre dacă ne raportăm la celelalte generații 70-80-90. Sau nu?

E un “record”? E doar un „tablou de familie”, parcă acesta e termenul, nu? Și la un astfel de tablou parcă nici nu prea contează cum arăți. Eu am ținut însă, nu știu dacă am și reușit (și n-ar fi frumos să mă exprim tocmai eu), să pun la un loc cât mai mult din ceea ce e reprezentativ ca texte. Suntem prea puțini? Sau... prea mulți? O generație poate să rămână prin nume, dar, chiar cred asta, mai ales prin texte!

7) Cum crezi că ar reacționa Generația 2000 dacă ar fi „luată deoparte și i s-ar spune” franc „Grow up!”?

I s-a spus asta (nu de către mine, deși parafrazezi destul de fidel titlul cărții mele de acum doi ani). Din nou și din nou, de către voci diferite, dar pe același ton. Doar că cei ce i-au spus, i-au spus și-au plecat!...

Dincolo de literatură: interviu cu poetul Corneliu Antoniu

8

1. *A fi președintele Filialei Galați-Brăila a Uniunii Scriitorilor necesită timp, energie și pasiune - până la urmă, omul întreg. Este greu să mai și scrieți?*

Doriți să aflați dacă mai scriu. Categorical da, chiar anul trecut în luna august mi-am lansat la Viena cea mai recentă carte de poezie « fructedemare @yahoo.com » după o lungă serie de lecturi publice în Franța, Belgia și Germania. Trebuia să plec în calitate de invitat la un important festival la Calcutta însă din lipsa banilor mi-am amânat vizita pentru festivalul următor. India e un vis la care nu ai dreptul să renunți.

În prima parte a întrebării aproape că v-ați răspuns singură. Aș putea adăuga faptul că nu președintele contează în primul rând, ci instituția - ca faptă istorică. Efortul înființării acestei filiale a USR Galați-Brăila nu-mi aparține în exclusivitate. Au fost și alte încercări, eu însă am finalizat-o și sunt foarte implicat în acest proiect. Este un demers extrem de serios și responsabil care ar trebui să pună capăt imposturii, infatuării sau amatorismului agresiv și să promoveze literatura autentică și valorile recunoscute ale acestei zone. E de așteptat ca importanți critici să se aplece cu mai mult interes asupra reliefului literar în acest spațiu care are fruntarii demne de atenție și promovare la nivel național.

2. *Cum se face că Filiala nu are sediu în Galați, dar are sediu în Brăila?*

Nu avem sediu la Galați din varii motive, dar și dintr-o oarecare lipsă de cunoaștere și înțelegere a fenomenului cultural din partea unora... Să nu uităm totuși că primăria orașului Galați a sprijinit și sprijină atât revista de cultură Antares cât și festivalul internațional și, iată, avem acum un parteneriat cu Centrul Cultural Dunărea de Jos, care este subordonată Consiliului Județului... Totuși avem promisiuni ferme și din partea autorităților gălățene că se va rezolva această problemă într-un timp cât mai scurt...

3. *S-ar putea suspecta literatura gălățeană de „bătrânism”?*

Ce înseamnă „bătrânism”? E cam barbar spus când e vorba de scriitori, de artiști în general. Și mai ales că nu e un fenomen. Tinerii scriu astăzi mai puțin fiind bine motivați material. Literatura propriu zisă pare a fi un lux pe care nimeni nu și-l mai poate permite înaintea pâinii noastre cea de toate zilele. Cu toate acestea sunt destui tineri care se lasă încercați de muze atât în presa scrisă cât și pe internet și uneori cu destul talent și cu oarecare îndrăzneală lirică inovatoare. Oricum literatura nu mai e pe primul loc, ea își găsește cu greu drumul spre conștiința publică, operele valoroase sunt cu greu cunoscute și recunoscute. Și totuși lumea nu ar putea exista fără ele. Se fac eforturi timide care țin mai mult de inițiative personale, se stimulează tinerele talente mai mult cu diplomă decât cu bani în concursuri locale sau naționale de creație. Gustul public însă a fost deturnat atât de o presă amatoristă pusă de multe ori în slujba unor lideri locali cât și de o politică diversionistă a culturii acceptată la cel mai înalt nivel. Și totuși, din nou, afirm

că literatura bună își are cititorii ei fideli chiar dacă tânărul și talentatul scriitor se vede marginalizat și umilit de impostura promovată și susținută cu surle și trâmbițe care îi stimulează lehamitea.

4. *Este boala, ca înfruntare continuă, corp la corp, cu moartea, origine a liricului?*

Marele poet Lucian Blaga afirma undeva că „suferă de prea mult suflet”. Boris Pasternak era dominat de „o înaltă boală” iar Ungaretti se considera o fibră docilă a universului. Desigur toate boli metafizice pe care le resimțim dureros la fiecare bătaie de timp și pe care a ilustrat-o magistral Baudelaire în celebrul său poem *Albatrosul*. Deci despre ce boală vorbim? Despre cea de corp care ne interesează mai puțin, despre moartea ca o conștiință ajunsă la împăcarea cu universul sau pur și simplu despre lupta zilnică cu prejudecată care tot o formă a morții se numește? Toate acestea și nu numai stau la baza poeziei sau a liricului cum spuneți dvs. și care nu este literatură. Poezia e un mesaj pe care-l primesc cei aleși. Să nu ne fie frică de vorbe mari „scriitorul este un laic pe când poetul este un preot, deoarece depinde de inspirația care nu e în puterea lui, este ceea ce îi vine” - afirma Patapievici. El este bun sau nu e deloc, el face parte din altă categorie. Este exact concluzia unui expozeu al tinereții mele pentru care am căpătat dușmani prelinși până în ziua de azi. Aceste încercări ne fac să

îmbătrânim frumos fără să uităm cuvintele lui Mihai Ursachi: „poezia ucide spornic”.

5. *Cum de nu moare sau nu se sinucide omul fiind conștient mereu de nepuțința și micimea lui?*

E o întrebare care nu îl privește pe artistul autentic deoarece micimea și nepuțința sunt atributele veleitarilor care aleargă după recunoașteri vremelnice care să le acopere goliciunea. Vorbim aici de megalomani sau gonflabili, tupești agresivi, semidocti, care nu au curajul nici să trăiască nici să moară sau o fac pe spatele și destinul altora, un fel de paraziți a căror conștiință seamănă cu o gaură în... spate pe care încearcă zilnic să o atribuie domeniului public.

6. *Credeți că poate fi vorba în literatură de sintagma : “victoria aparține celor cu mentalitate de învingător”?*

Cu poetul Simon Ajarescu

Cu mult timp în urmă un critic despre care astăzi nu se mai știe nimic vorbea despre un autor ca despre un învingător fără să specifice ce și pe cine a învins demonstrându-ne cât de ușor poți bate câmpii când e vorba de așa zise prietenii literare. Dacă vorbim serios despre literatură și despre scriitori, atunci produsul tău cultural ar trebui să-ți asigure existența. Existența presupune una dintre victorii. Ținta și valoarea artistică atinse în raport cu marile valori și cu tine însuși ar fi alta. Limita la care te situezi la masa învingătorilor îți asigură conștiința (mentalitatea de învingător). Dacă vorbim despre credința în destinul personal e cu totul altceva. E ceva ce nu ține de nicio regulă și care te alătură Marelui anonim. Mentalitatea de învingător o au mai ales proștii. E lumea plină de învingători dar nu și de întâmplări victorioase.

7. *Credeți că este importantă existența unui cenaclu în drumul de formare al unui scriitor?*

Știu eu, vechea Junime se transformase cu timpul într-o caracudă care promova mai degrabă poezii minori. Mai toate cenaclurile din perioada comunistă adăposteau turnători plătiți sau informatori benevoli care în măsura în care erau criticați în cenaclu te „făceau la secu” în timp ce te îmbrățișau cu căldură și te asigurau de prietenia și dragostea lor infinită. Prin cenacluri se asigura controlul partidului asupra oamenilor de cultură, care cultură se făcea sub anumite indicații în ceea ce privește educația comunistă a maselor. Presa, absolut toată, era subordonată politicului, iar scriitorii cei mai importanți și promovați erau cei care cântau și turnau. Presa locală îi stimula

cu pagini întregi de lături lirice la adresa știm noi cui. Aceeași presă care după '89 nici usturoi nu a mâncat, nici gura nu-i miroase. Cele câteva cenacluri serioase din perioada interbelică s-au creat în jurul unor personalități culturale, întemeietori de reviste, mode și curente literare, mari critici și vizionari, mă gândesc la Eugen Lovinescu. În perioada comunistă au existat câteva cenacluri unde calitatea actului artistic era primordial: Luceafărul, Cenaclul de luni, etc. A fost și la Galați unul care a dat scriitori importanți. În astfel de cenacluri era bine să-ți găsești un loc. Părerea mea însă este că în afara unui mentor

sau inițiat, cenaclul e un fel de manifestare între oameni cu preocupări comune, orgolii particulare și identități confundabile. Drumul unui scriitor e opțiunea lui.

8. *Este de ajuns să scrii bine pentru a ajunge să fii cunoscut?*

„A fi cunoscut este laitmotivul pentru care trăiește fiecare artist. Este o dorință legitimă care poate fi motivată de conștiința artistică și responsabilă a fiecărui autor. În provincia culturală nu scrisul bun te face cunoscut, ci relațiile. Datorită lor poți fi recunoscut într-o comunitate, stradă sau mahala. Nu cei autentici sunt prețuiți și promovați, motiv pentru care majoritatea a migrat sau migrează spre capitală, unde criteriul valoric stă de multe ori la baza unor judecăți de valoare. Orgoliul însă de a fi mare la tine acasă e mai presus de orice. Să nu uităm cuvintele lui Grigore Ureche: „scrieți cu vorbe adevărate nu cu cele deșarte”. Ar fi primul pas spre a deveni cunoscut. Dar de aici și până la conștiința publică e un drum fără indicatoare.

9. *Are loc veninul în lumea scriitorilor, a artiștilor?*

Cred că relațiile dintre scriitorii de o anumită valoare sunt bune și au la bază dragostea pentru frumos. Aceste relații depind de epoca în care ei sunt configurați și de standardele lor personale de acceptare a liniilor de comunicare specifice profesiei sau... aventurii lor. Anumite starturi pot naște invidii ca și unele performanțe sau finishuri. Totul e normal dacă nu-ți faci din aceste strategii un scop în viață. Mulți dintre noi își pierd timpul boicotând sau provocând antipatii inutile. Chiar dacă ipocrizia, fătărnicia și intriga sunt acum la modă și fac parte obligatoriu din CV-ul fiecărui găinar „de elită”.

10. *Cu ce vă mândriți mai mult?*

Cu nimic.

A consemnat **Nicoleta Onofrei**

(foto:a.g.secară)

Interesantă încercarea unor reviste de cultură de a rescrie o Utopie modernă, de a o proiecta chiar și, de ce nu, la momentul oportun, de a o pune în practică, de a o construi adică...

Mintea unora se aseamănă cu șampania pusă la învechit în bărci și lăsată în voia valurilor, pe ocean, o anumită perioadă de timp. Adică, se lasă legănată de iluzie, uneori chiar de iluzii, căci, în lipsă de altceva, astea domină și sunt peste tot! Uite-le-acu' și-n revistele de cultură...

Străzile poartă numele celor care au făcut istorie, au scris-o adică, dând legi, decrete și alte alea, căci în Istorie nu intră decât cei demni de ea, iar Istoria nu prea ține cont de istoria literară... Exceptând țările civilizate, unde literatura a fost și mai este, până la as(-f)altul final al mondializării, la loc de cinste, nu prea credem că o să întâlnim prea multe străzi cu nume de scriitori... În celelalte țări, aflate în comuna primitivă a economiei de piață, literatura nu mai este decât o paiată ori un produs comercial, demn de interes doar atunci când aduce profit... De ce sunt cărțile atât de scumpe? Ei bine, uitați-vă ce preț are energia electrică, lumina din case... Cu atât mai scumpă trebuie să fie (nu-i așa!) lumina spirituală, la care doar unii au acces, pentru ceilalți fiind pusă sub obroc. Căci adevărul nu trebuie să iasă la iveală, cum altfel ar mai persista bezna minții întreținută cu nonșalanță de minciunile puternicilor zilei?!

Mesajul, chiar indirect plasat în mintea noastră, iar uneori subliminal, este cât se poate de clar: voi nu vedeți ce scumpă e cartea? Și rechizitele, și ghiordanele și toate alea? La ce bun să-i mai dați la școală pe ăia micii, când puteți să-i luați cu voi la căpșuni ori să-i lăsați acasă, să aibă grijă de agoniseala voastră, iar voi le trimiteți bani de întreținere (când vă mai aduceți aminte...). Așa că ia faceți voi economii și nu-i mai dați la școală, iar noi din școli o să facem baruri și cluburi, le vom vinde pe bani grei pe alea din centru la jmekerii care vor să-și trântescă acolo vreun viloi, iar pe profesori îi punem să măture străzile, mama lor de urâți, că tare ne mai maltratau pe noi când eram mici și ne cereau să învățăm buchea cărții...

Am întâlnit în Torino și în Roma, în zone ultracentrale, străzi purtând numele unor scriitori români, printre care și Vasile Alecsandri ori Nicolae Bălcescu. Am făcut-o pe niznaiul și am întrebat pe cei din zonă cine sunt ăștia doi și, spre uimirea mea, nimeni n-a știut să-mi spună nimic despre ei! Deși Bălcescu a trăit în Italia, a făcut parte din Carbonari, cei din prezent nu mai știu nimic despre ei... Nici măcar că sunt români!... Și atunci, la ce bun să dai străzilor nume de scriitori? Ceva din copilărie mă duce cu gândul la o vorbă mai deșucheată: Numele proștilor pe toate gardurile... Păi dacă e așa, de ce să punem numele unor oameni deștepți și deosebiți, scriitorii ăștia, pe garduri (găsim și în orașul nostru nume de străzi pe garduri...).

Parafrazând oarecum titlul cărții *Cui îi e teamă de Virginia Woolf?*, credem că titlul acestui articol sau chiar tema aleasă, ar fi trebuit să fie ceva de genul: Cui îi mai pasă de scriitori? Trist, dar adevărat, acum se poartă ciobanii miliardari, fătucile analfabete ajunse neveste de milionari - iată exemplele cele mai generos oferite de massmedia, iată modelele pe care le are tineretul în fața ochilor... Care nume de străzi, domnilor?! În câte orașe ați văzut străzi purtând nume ca: Marin Sorescu,

STRĂZILE SCRITORILOR... EHE!

Nichita Stănescu, Ștefan Augustin Doinaș? Desigur, exceptând orașele ori localitățile unde s-au născut și pe unde au trăit, acolo da, or fi...

Pe de altă parte, sunt străzi imunde cu nume de scriitori, iar marile străzi și artere de circulație, din orașul nostru, poartă nume anacronice: strada Brăilei, strada Republicii, strada Basarabiei. În orașul Galați, paradoxal, există un bulevard Galați, culmea ironiei și a prostiei! Iar străzile Caragiale, Eminescu și care or mai fi, sunt ascunse privirii, cu peisaje insalubre, care nu fac cinste memoriei scriitorilor respectivi! Dimpotrivă, par puse acolo « la mișto », trântite cu furca de o minte care nu dă doi bani pe aceste valori ale neamului, pentru simplul motiv că neamul ăsta al lor are cu totul alte valori, reduse la una singură: banul! Pe când, domnilor, străzi cu nume de genul: strada Euro, strada Dolarului etc.?! Sau strada miliardarului?!

Dar voi, oameni politici, pe când o să ne dați nume de străzi de genul: strada Ion Iliescu, strada Emil Constantinescu, strada Trăian Băsescu? Însemne ale puterii, ale inteligenței clasei noastre politice, dovada vie că a avut loc o revoluție (ce cuvânt revolut, da' ce, țara asta e o planetă, ca să aibă (o mișcare de) revoluție?! Că dacă ne merge atât de bine, e pentru că zoonii politikonii noștri au făcut și-au dres de mai repară și-acum, da' nu prea mai au ce...

Da' oamenii cu mușchi și fără școală (nu trebe multă școală să numeri milioanele câștigate nu cu capul, ci cu picioarele de tovii fotbaliori, da' mușchi ca să cari sacoșele cu bani, trebuie, frate-miu...! Pe când așadar, dragi toarăși, străzi cu nume de genul: ... Mutu, Gheorghe Hagi și alții? Păi ăștia are bani, dom'le, ar putea plăti cât sunt în viață să li se dea numele la vreo stradă, ar mai intra niște bani la bugetul local, nu?

Nici să nu ne gândim vreodată la străzi cu nume de academicieni, nu-i așa? Păi cine mai e și ăștia? Are cont în bancă? Cât? L-a chemat pe Adrian Minune la nunta lui fiu-su? ... Păi cine a auzit de Eugen Simion, de Nicolae Manolescu? Cum să dăm nume de străzi la coate-goale ăștia?! Ia mai lasă-ne, domnule!

Iertată fie-ne amărăciunea, dar credem că străzile cu scriitori vor mai exista doar în cimitire, ca Belu în București, iar la noi, nu știu, poate Eternitatea... Poate doar acolo să-i mai poată onora memoria colectivă și recunoștința neamului. În rest, nu prea vād: există străzi ca Mașina cu pâine (ce nume idiot!), strada Macaralei și alte tâmpenii lugubre, pe care tovi consilierii nu le-ar schimba pentru nimic în lume cu nume de scriitori. Le-o fi teamă să nu facă miliardarii și milionarii grevă, să nu mărșăluiscă pe străzile respective la volanul scumpelor lor limuzine, care s-ar defecta din cauza stării drumurilor, iar bieții bogați le-ar cere despăgubiri... Așa că, s-o lăsăm baltă, ar zice Gigi. Cum să dăm nume de străzi la niște scârța-scârța pe hârtie?!

ACTUALITATEA GEOGRAFIEI LITERARE

11

Prin anii interbelici, când dezbaterile despre raportul dintre național și universal păreau a înclina spre preemțiunea celui dintâi, un istoric literar și comparatist, în același timp, Alexandru Dima, a lansat în spațiul cultural românesc sintagma, „localism creator”. În fapt aceasta reprezenta o exacerbare a naționalului, pe cale de a deveni naționalism, căci considera etnicitatea literaturii drept axiomatică, în consecință orice demonstrație era inutilă și atunci centrul de interes al cercetării literare trebuia focalizat spre zone geografice restrânse, chiar spre localități cu potențial cultural, capabilă să articuleze un spirit al locului (*genius loci*) și să creeze astfel o școală literară. În fapt era o reiterare a mai vechii dispute inițiate de junimiști, care și-au propus să anuleze mai vechiul deziderat pașoptist al literaturii cu puternice și unice mărci naționale, propunând în loc un proiect cultural de anvergură prin care lașii urmau să devină capitală culturală a României ca o compensație pentru mutarea centrului administrativ și politic la București. Așa s-a ajuns să se vorbească despre o școală junimistă, sinonimă cu școala ieșeană și să se creeze o adevărată mitologie literară din care fac parte amintiri celebre (Jacob Negruzzi, Nicu Gane), corifeii Junimii, casele lor, devenite memoriale sau chiar muzee (Casa Pogor, Bojdeuca din Țicău), spații ale duioaselor rememorări (Copoul cu teiul lui Eminescu, plopii fără soț, Bolta Rece, Trei Sarmale) și o întregă literatură hagiografică menită să consacre locuri și vremuri devenite între timp legendare (con-sacre). Nici nu-i de mirare că pasul următor a fost redenumirea unor străzi sau locuri astfel încât să amintească în chip expres că acolo a trăit sau și-a purtat pașii un anumit scriitor. Orgoliul local este cu atât mai mare cu cât comunitatea este mai restrânsă (târguri precum Bârladul, Tecuciul, Bacăul), iar numărul de scriitori raportat la numărul de locuitori dă o medie mai ridicată. În astfel de locuri (târguri, unde nu se-nțămplă nimic, le-a numit Sadoveanu), oriunde te-ai întoarce dai peste nume de străzi, peste case memoriale peste plăci ce consemnează vremea viețuirii a unui scriitor în acel spațiu. De aici până la geografie literară, concept drag istoricului literar Cornel Ungureanu, nu mai e decât un pas. În consecință, istorii literare, dicționare și muzee vin să justifice conceptul care introduce în sfera axiologicului un criteriu nonestetic. Din fericire moda a trecut, precum cea a protocronismului, căci amestecul de criterii, luate din domenii diferite, nu face decât să limiteze valabilitatea operațională.

Orgoliul local ia uneori forme exacerbate, pe care istoria mai veche sau mai nouă nu face altceva decât să le mențină la cote tensionale ce fac mai mult rău decât bine. Se confirmă astfel, încă o dată, că tradiția e preponderent negativă, mai ales când e privită ca valoare, axiomatică, orice nuanță indusă fiind considerată atentat impardonabil la sfințenia ei. Invocam mai sus „conurența” dintre Iași și București, așa cum a fost percepută acesta de junimiști, ulterior și de generațiile care s-au succedat. Ceea ce a fost un triumf vremelnic al „sintezii generale în atac”, grație politicianii Junimii de a atrage în gruparea ei și de a publica în *Convorbiri Literare* tot ceea ce are mai reprezentativ la acel moment în literatura română, s-a transformat în timp într-un semieșec. Cei mai înfocați junimiști, deși juraseră să nu ne lase antrenate în politica bucureșteană, cedează și nu se mută definitiv în capitală, scriitorii marcanți (Eminescu, Caragiale și Slavici) devin și ei bucureșteni, chiar gloria vremelnică a grupării ieșene se estompează în timp: junimea bucureșteană e doar o palidă copie a celei ieșene. Pe când Bucureștiul se transformă dintr-un târg oarecare într-o metropolă modernă („micul Paris”), Iași rămâne un spațiu al amintirilor și a rememorărilor nostalgice. Spiritul pragmatic a biruit în fața orgoliului cultural; numărul de străzi cu nume de scriitori, de case memoriale, de muzee literare, de statui și busturi, raportat la numărul de locuitori este net în favoarea Iașului, dar ce folos...

La alte proporții, concurența, în plan cultural și nu numai aceasta, dintre Galați și Brăila a avut efecte similare. Revenită sub jurisdicția

Țării Românești, vechea raia a Brăilei a coagulat în jurul portului și a negoțului cu cereale o viață economică și culturală remarcabilă. Mai mult chiar, multiculturalitatea a fost un factor stimulator al atmosferei creative care justifică într-un fel apariția unor scriitori atașați de valorile locului, deși veneau din alte etnii: evreul Mihail Sebastian și grecul Panait Istrati sunt numele cele mai marcante pe care le-a dat Brăila culturii române. La rândul său, Galațiul, sau Galații, cum i se spunea până de curând, a avut șansa ca prințul cărturar Dimitrie Cantemir să se nască aici, ca Hortensia Papadat-Bengescu și Anton Holban, corifeii ai modernismului literaturii române, să fi locuit vremelnic în acest loc, inclusiv alți câțiva scriitori sau cărturari cu relevanță în plan național. Numai că, între timp, istoria a privilegiat economic Galațiul și a creat un complex al secundarului la nivelul mentalității celor din Brăila, cu efecte anihilante la nivelul gândirii prospective. Șansa istoriei celor două orașe, care se pot vedea cu ochiul liber, dacă privești din marginea lor, este unirea lor într-o aglomerare urbană, a doua după București, aptă să atragă investiții și să genereze dezvoltare, este reală, dar vechile orgolii localiste anulează din fașă orice inițiativă benefică, preferându-se autodistrugerea demnă dar păguboasă.

Ceea ce ne interesează aici ca argument al demonstrației noastre este un detaliu de istorie literară care a făcut să curgă multă cerneală și a exacerbat orgoliile locale. Brăilenii au fost și sunt mândri că Eminescu și-a purtat pașii prin urba lor în 1880, când fratele său Matei Eminovici s-a căsătorit și la nunta sa cu Matilda Iosefescu a participat și poetul, venit special de la București. Un alt detectiv, invocat adesea, este legat de întâia publicare a *Luceafărului* în spațiul românesc în gazeta locală Dunărea, reprodus după *Almanahul ...vienez*, cu câteva luni înainte ca varianta corijată să apară în *Convorbiri Literare*. Drept consecință, principala stradă de promenadă a Brăilei se numește și azi Mihai Eminescu, după ce în anii comuniști a fost „botezată” Republicii. Cât de mult au contat astfel de detalii pentru gălățeni, când aceștia s-au gândit și au pus în aplicare proiectul de a-i ridica poetului prima statuie și de a o și amplasa într-un ansamblu peisager cu mărci eminesciene (Parcul Eminescu), contează mai puțin, important fiind faptul în sine. După ce statuia, vopsită ca să pară de bronz, în concordanță cu socialismul ce se voia etern, a fost exilată în Grădina Publică, a revenit în spațiul inițial, nu și-n același loc și nu cu toate detaliile de context (chioșcul e și azi în Parcul Carol, deși a fost gândit pentru reveria eminesciană). Un profesor de literatură istoric literar de circumstanță s-a străduit preț de-o viață să demonstreze că Eminescu și-a purtat pașii prin Galați. În ultimii ani ai vieții, când era întrebat dacă a fost sau n-a fost poetul prin orașul de la Dunăre, răspundea mucalit: „Nu e sigur dacă a fost, dar nu e rău să fi fost!” În schimb, o stradă din Galați, fără nicio relevanță culturală poartă numele poetului. O alta paralelă cu aceasta, se numește I.L. Caragiale. Undeva prin Țiglina III, o alee se numește Mihail Sadoveanu. Orice legătură între aceste străzi și scriitorii respectivi „este pur întâmplătoare”. Privilegiat este George Coșbuc, a cărui popularitate crescută a făcut ca strada Șanțului de altădată (era limita dintre intravilan și extravilan) să capete numele poetului odată ce aceasta a devenit bulevard. Legătura dintre stradă și poet ține de întâmplare și de politică, nicidecum de vreo nuanță afectivă sau de vreo viețuire întâmplătoare.

În concluzie, străzile cu urme de scriitori din Galați n-au vreo legătură cât de mică cu persoana autorilor, ceea ce nu înseamnă însă că asocierile mentale nu sunt posibile, sau că acest obicei recent de a promova valorile culturii române obligându-i pe cetățeni să memoreze numele scriitorilor, după care au fost botezate astfel, e lipsit de substanță sau de bune intenții. Geografia literară a unui oraș e marcată și de astfel de asocieri întâmplătoare care-i pun sub semnul întrebării validitatea.

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

**DINU FLĂMÂND -
L A U R E A T U L
P R E M I U L U I
N A Ţ I O N A L D E P O E Z I E
„MIHAI EMINESCU”
P E A N U L 2 0 1 0**

În ziua de 15 ianuarie 2011 a fost decernat la Botoşani, în sala de spectacole a Teatrului „Mihai Eminescu”, Premiul Național de Poezie „Mihai Eminescu” pe anul 2010, premiul ajuns la ediția a XX-a. Juriul, format din Nicolae Manolescu, Mircea Martin, Ion Pop, Cornel Ungureanu și Alexandru Călinescu, a decist, ca din cei cinci nominalizați - Ion Mircea, Vasile Vlad, Nicolae Prelipceanu, Dinu Flămând și Ovidiu Genaru -, premiul să revină poetului **Dinu Flămând**.

De asemenea, același premiu, dar pentru Opera Prima, i-a revenit poetului **M. Duțescu**, pentru cartea *și toată bucuria acelor ani triști*, apărută la Editura Cartea Românească în 2010. Au mai fost nominalizați poezii: Sorin Despot, Val. Chimic, Naomi Ionică și Bogdan Lipcanu. Din juriu au făcut parte: Al. Cistelean, Mircea A. Diaconu, Vasile Spiridon, Daniel Cristea-Enache și Andrei Terian.

STRADA PLANTELOR NR.9

Pentru pasionații de literatură și, în special, pentru *admiratorii* lui Mihai Eminescu, cea mai „celebră” adresă din București este: str. Plantelor nr. 9 - unde în 1889 avea să moară cel considerat a fi „omul deplin al culturii românești” (C. Noica). Azi, pe str. Plantelor, o placă memorială ne anunță sec - „În acest loc s-a aflat sanatoriul *Caritatea* unde a încetat din viață, la 16 iunie 1889, marele poet român Mihai Eminescu”.

În primul volum al seriei *Conjurații anti-Eminescu*, Călin L. Cernăianu ne atrage atenția asupra unor detalii demne de luat în seamă. În primul rând, în epocă, numele sub care apare casa de sănătate a dr. Șuțu este Caritas nu Caritatea, apoi, consultând Dicționarul lui L. Șăineanu, putem afla că *ospiciu* însemna, pe vremea lui Eminescu, casa de caritate în care erau tratați săracii, bătrânii și infirmii - termenul derivând de la verbul *a ospăta*. Termenul *balamuc* provine de la numele unui schit din județul Ilfov - Schitul Malamuc - unde în 1838 au fost strănși toți alienații mintali aflați în îngrijirea călugărilor din mănăstirile Bucureștiului. Pentru cei care nu cunosc cărțile d-lui Cernăianu voi spune că, deși nu fraternizează cu lucrările lui C-tin Barbu sau N. Georgescu, au la bază teoria unui complot la adresa gazetarului Mihai Eminescu.

Spital sau ospiciu, casă de sănătate sau nu, în 1883, Titu Maiorescu, după cum redau *Însemnările* sale, a vorbit cu dr. Șuțu pentru ca acesta din urmă să pregătească o cameră în care Eminescu să fie îngrijit. Este prima „vizită” pe care poetul o face la Șuțu. După o cură medicală la Ober-Döbling și o călătorie în Italia, după un periplu prin *lașii cei nesuferiți* - ultimul „domiciliu” bucureștean al poetului va fi tot *la Șuțu*. Ce s-a întâmplat în acest loc nu se știe cu exactitate. Din păcate doctorii Șuțu și Iszac care l-au cunoscut pe Eminescu în postura de „pacient” nu au lăsat un studiu solid care să explice clar de ce boală a suferit poetul și care este cauza morții sale; Gheorghe Marinescu acela care a primit după autopsie creierul poetului a lăsat simple amintiri. În 1934 doctorul Gh. Petra lansa un studiu intitulat *Mihai Eminescu. Cauzele morții sale* iar în 1972, un alt doctor, Ion Nica publica *Mihai Eminescu, structura somato-psihică*. Cele două studii lansează ca diagnostic și cauză sigură a morții poetului *paralizia generală*, dar, din păcate, nu explică prea bine cauzele care au determinat-o.

Sora sa știe că poetul a murit prin spargerea capului, cu alte cuvinte a fost omorât. Mai știe și numele asasinului: Petre Poenaru. Aici se ridică două probleme, dacă luăm în calcul că lucrurile s-au întâmplat întocmai. Eminescu era internat într-o casă de sănătate, mai precis, într-un stabiliment pentru bolnavi psihici, la fel era și Petre Poenaru. Dacă acesta l-a omorât pe Eminescu, faptul în sine nu poate fi o crimă cu premeditare, autorul ei presupunându-se a nu avea discernământ. Pentru ca teoria asasinatului să se verifice ar însemna că respectivul a fost într-un fel anume *infiltrat* în acea casă de sănătate special pentru a-l extermina pe Eminescu. De aici, însă, lucrurile se complică...

Lui Eminescu, la 12 iunie 1889, cu trei zile înainte de moarte, i se ia un interogatoriu - celebrul text în care acesta se identifică cu Matei Basarab. Eminescu recunoaște, el însuși, că a fost *rănit la cap* de către aceeași persoană pe care o indică și sora sa. N. Georgescu aduce în discuție un nou text apărut în *Universul*, București, 28 iunie 1926, p.3, reluat în *Cuvântul Ardealului*, Cluj, 1 iulie 1926, și în *Primăvara*, Sănnicolau Mare, 4 iulie 1926. De această dată D. Dumitru Cosmănescu, care a fost într-o vreme coafor al Regelui, având prăvălie sub vechiul Jockey-Club, *il servea* adeseori pe Eminescu, care venea acolo împreună cu alți prieteni. Surpriza textului este de proporții: poetul va muri în brațele acestui frizer care venise să îl tundă în ospiciu - „Când s-a întâmplat nenorocirea că s-a îmbolnăvit, Eminescu a fost dus la Șuțu, unde i s-a dat o cameră a lui, mai bună ca a altora. Mă chema tot pe mine să-l servesc și acolo, și mă duceam bucuroș. [...] Cum mergeam amândoi, unul lângă altul, vine odată pe la spate un alt bolnav d'acolo, unu' furios care-a fost director sau profesor de liceu la Craiova și, pe la spate, îi dă lui Eminescu în cap cu o cărămidă pe care o avea în mână. Eminescu, lovit după ureche, a căzut jos cu osul capului sfărâmat și cu sângele șiruindu-i pe haine, spunându-mi: *Dumitrache, adu repede doctorul că mă prăpădesc...* Asta m-a omorât! L-am luat în brațe și l-am dus în odaia lui, unde l-am întins pe canapea. I-am potrivit capul pe pernă și, când am tras mâna, îmi era plină de sânge. Au venit doctorii, cu Șuțu în cap, și ne-au spus să tăcem, să nu s-audă vorbă afară, că nu e nimic... Dar după o jumătate de oră, bietul Eminescu murise!” (apud. Nicolae Georgescu, *Cartea Trecerii. Boala și moartea lui Eminescu*, Oradea, Editura Piatra Seacă, 2009, p.9-10.).

Așadar, va trebui să începem să vorbim și despre receptarea bolii (morții) lui Mihai Eminescu. Poate că timpul va scoate la iveală documente originale care vor spulbera amintirile legate de supoziții și comentariile critice care fac din Mihai Eminescu o victimă

...NR.9

ÎN ACEST LOC S-A AFLAT
SANATORIUL „CARITATEA” UNDE
A ÎNCETAT DIN VIAȚĂ. LA
16 Iunie 1889. MARELE POET
ROMÂN MIHAI EMINESCU.

politică. Sau din contră, poate să apară un dosar Eminescu care să conțină date certe despre asasinarea lui. Până atunci, însă, ne aflăm pe teritoriul unor incertitudini care repetate constant au tendința de a se materializa în adevăr.

Să ne amintim și o scrisoare a Harietei Eminescu către Cornelia Emilian: „atâta vă spun și vă rog să spuneți la toți că nenorocitul meu frate a murit, în cea din urmă *mizerie* și moartea i-a fost cauzată prin *spargerea capului* ce i-a făcut-o un nebun, anume *Petrea Poenaru*. Să ferească D-zeu și pe cei mai răi oameni din lume să fie instalați la D-rul Șuțu, că fiecare va avea sfârșitul iubitului meu frate. Moartea lui Mihai și ologirea mea provin numai din *sărăcie!*” (vezi : *Studii și documente literare*, vol. IV., ediție îngrijită de Ilie Torouțiu, Institutul de Arte Grafice „Bucovina”, București, 1993, p.269.).

M.D.Gheorghe

REPREZENTĂRI CARTOGRAFICE

Nu știu datorită căror ciudate sinapse gestul de a mă preda mă trimite la hărțile pe care doar mintea mea le-a desenat, care nu seamănă cu nicio radiografie deja existentă; în acele momente aș avea nevoie să mă așez din nou pe marginile lumii, în punctul în care cerul și pământul, fiindcă s-au privit atât de mult, s-au topit, departe de voci, să-mi sprijin brațele pe genunchi și să simt doar jocul vântului cu marea.

Ei bine, tocmai în aceste zile, în care mă bucur de o liniște precară, mă gândesc la cât poate fi de simplu să mă încredințez unui sentiment, unei înfrângerii, unei povești aflate în suspensie, unui zmeu pe care vântul, cu siguranță, mi-l va smulge din mână sau, poate, unei iluzii căreia sunt silită să-i recunosc neputința. Și gust momentul sublim când faptele care, de obicei, se scurg placid unul în spatele altuia, unul paralel cu altul, se reduc într-o unică secundă -așa cum toată electricitatea din atmosferă se concentrează în vârful unui paratrăsnet- într-un singur da, într-un singur nu, într-un prea devreme sau într-un prea târziu și permit acea geografie cu relief halucinant în care îmi găsesc refugiul, adică acele hărți despre care spuneam, pe care am schițat toate străzile scriitorilor pe care îi iubesc. Acestea pornesc întotdeauna dintr-o pagină de carte, însă pot ajunge foarte departe: pe mal de mare, dincolo de nori sau în suflete de oameni. Am intuit dintotdeauna că locurile acestea au suflete și amintiri care mă țin strâns, lângă ele, așa cum fac unii oameni și e suficient să încetinesc pașii pentru a asculta cum își susură istoria, într-un timp care se comprimă, repropunându-se într-

un prezent etern. În spatele fiecărei porți aș putea recunoaște, cu puțin efort, vieți trecute și viitoare, mereu aceleași, altele mereu; aș avea astfel siguranța, că indiferent de graba cu care merg, voi putea să fac mai mult decât să rămân doar cu un titlu. În timpul tuturor acestor călătorii am învățat multe limbi: cea a copacilor și a pietrelor, cea a poezilor și a fantasmelor, cea a nopților și cea a vântului și, în felul acesta, multe mistere s-au limpezit. Și iată cum, pentru mine, a mă preda a devenit egalul lui a mă regăsi, a fi înconjurată de pace și știu că dacă închid ochii, lumea se reduce la două pleoape calde ca niște mâini iubitoare, dincolo de care începe cerul. În tâmpile nu sângele mi-ar pulsa, ci cuvântul!

E adevărat, au fost zile și nopți în care citeam pentru legitima apărare, ca să îmi hrănesc sufletul gri și anorexic sau ca, la un moment dat, să pot spune „știam asta!” cu puțin mai multă convingere. Memoria mea nu a fost niciodată un traseu rectiliniu, uniform. A rămas un teren accidentat, risipit în opriri bruște, care nu m-a ajutat întotdeauna să recuperez forțele pe care le pierdusem și care uneori își cereau contul, acele forțe pe care, de altfel, încă le pierd zilnic chiar și pentru a înfrunta ordinarele intemperii, fie ele meteorologice sau sufletești...

Poate pentru că este iarnă, iar eu sunt mai natură decât credeam, poate pentru că este timpul potrivit pentru a mă emoționa din nou, a trăi, a-mi culege toate simțurile și a regăsi în profunzime o arteră de vitalitate uitată, e cazul să nu mă mai iluzionez că spațiul regăsirii este exilul. Nu, nu este el, ci contactul cu viața, mai ales a altora! Am recurs la o terapie comună, dar eficace: a trebuit să arunc un calendar înțepenit într-un oarecare decembrie, să redevin permeabilă la schimbări și să-mi asum lumea aceasta fluctuantă și asemantă în care singura realitate concretă este imaginația altcuiva. Am vrut să simt gustul cuvintelor și, când a fost nevoie, să le ascund cruzimea în nostalgii și să simulez că, da, cochilia aceea goală încă mai cânta despre o mare. Pentru că este un efort imens, e inuman, să-mi fiu fidelă, chiar și în greșeală, a fost mai bine așa, să împrumut destinele altora și să conștientizez că o carte se naște tânără, în timp ce eu voi îmbătrâni, că ea există, pe când eu trăiesc. Mici diferențe între noi...

În fond, aici, afară, pe o stradă necuprinsă pe harta mea, o stradă oarecare, fără clipe unice, stelare, aerul se consumă prea repede și face să tremure orizontul și să plesnească asfaltul, iar eu, cu inima accelerată, simt că aș vrea să povestesc toate acestea cuiva, numai că literele ce trebuiau să respire cuvinte îmi mor și atunci înțeleg că orice traversare de la simț la gând este o revendicare a cărnii. Dincolo de toate, ea cere să adaug viață anilor, și nu ani vieții, într-o succesiune de mii de ore amorfe... Probabil că atunci când voi reuși asta, carnea nu mi se va mai ulcera, ci va rămâne docilă, oprimată de un gând prea greu. Despre acum, ce-aș putea să spun? Nu sunt nici fericită, nici tristă, nici plictisită, dar nici vivace. Nici învinsă, nici învingătoare. Sunt împăcată că m-am oglindit teritorial în realitatea spre care se deschid potecile artiștilor și aștept cu buzunarele sufocate de hărți pe care nu mă încumet să le arunc. Aștept...

Adina Fuică

Palatul Școlilor Comerciale „Alexandru Ioan Cuza“ Galați

14

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

În anul 1864 Dimitrie Bolintineanu¹, ministru Instrucțiunii Publice, proiecta și prevedea în bugetul statului înființarea unui gimnaziu la Galați cu numele „Alexandru I”. Succesorul său în funcție Nicolae Kretzulescu² prin procesul-verbal din 15 august 1864, înființează la Galați o școală superioară de comerț „Alexandru Ioan Cuza”³. La 26 octombrie 1864 directorul Școlii Superioare de Comerț „Alexandru Ioan Cuza” anunța că miercuri 28 octombrie 1864 la ora 10.30 se va celebra un „thedeum” în biserica Sfântul Gheorghe, pentru deschiderea acestei școlii, invitați fiind cetățenii orașului și notabilitățile acestuia⁴. Primul director al școlii a fost profesorul C. Troteanu, iar primul local încăperile din curtea Bisericii Sfântul Gheorghe din Galați⁵. Până în anul școlar 1883/84, școala comercială a avut 4 clase, iar din acel an i s-a mai adăugat o clasă. Numărul de catedre era de 14: contabilitate și cursul mărfurilor, economie politică și istorie, limba română, geografie și statistică, matematică, științele fizico-chimice, drept comercial, constituțional și administrativ, limbile franceză, greacă modernă, italiană și germană, desen și caligrafie, științele naturale și igiena. Pe lângă cadrele didactice mai erau angajați un secretar, un custode al cabinetelor științifice și al bibliotecii și doi servitori. Bugetul anual al școlii era de 78.530 lei din care 76.370 lei cheltuieli cu personalul și 2.260 lei pentru achiziționarea de materiale. Chiria localului în valoare de 4.500 lei pe an și cheltuielile legate de mobilier erau achitate de către Primăria orașului Galați⁶. Localul școlii comerciale s-a mutat la 25 aprilie 1885 în casele lui I. Grunberg din strada Mavromol⁷, unde a stat până în anul 1893, iar chiria anuală era de 4.000 lei, achitată tot de către Primăria orașului Galați⁸. Între anii 1864-1894 școala a fost frecventată de 3165 elevi, din care au absolvit doar 235 elevi.

Legea P.P. Carp din anul 1893, retrogradează Școala Comercială din Galați în Școala Comercială de gradul I, acest lucru s-a menținut până în anul 1903, când legea Spiru Haret transformă școala comercială de gradul I în școală comercială elementară. În perioada 1894-1903 au frecventat școala un număr de 1468 elevi din care au absolvit 349⁹. Localul școlii se mută la 23 aprilie 1893 sau 1894 în casele lui Al. Eftimiu din strada Foti, numerele 3-5 sau 4-6, chiria fiind achitată în părți egale de către Primăria orașului Galați și Camera de Comerț. În toamna anului 1898 sau 1899 s-a mutat într-un imobil din strada Cuza-Vodă, numărul 53, iar la 23 aprilie 1901 Școala Comercială Superioară s-a instalat în casa din strada Egalității, numărul 21 colț cu strada Lepădatu¹⁰. La 1 septembrie 1898 se înființează Școala de Comerț gradul al II-lea cu durata studiilor de 3 ani. La 1 septembrie 1903 s-a transformat în Școala Comercială

Superioară cu durata studiilor de 4 ani¹¹. În perioada 1901-1936 această școală a fost absolvită de 1208 elevi¹².

Între anii 1903-1936 la Galați va funcționa Școala Comercială Elementară cu durata studiilor de 3 ani. În cei 33 de ani de existență a dat un număr de 1042 absolvenți¹³. Învățământul comercial de seară s-a înființat prin legea Spiru Haret, în care cursurile acestuia erau suprapuse cursului comercial elementar. Era destinat absolvenților școlii elementare pentru completarea cunoștințelor comerciale și învățarea unei limbi străine, în minimum 10 ore de curs pe săptămână. Durata acestor cursuri era de 3 ani și a funcționat pe lângă Școala Comercială Elementară din Galați în perioada 1 septembrie 1907-1 ianuarie 1931¹⁴. Școala Comercială practică de curs seral subvenționată de Camera de Comerț și Industrie din Galați a fost înființată în anul 1923 pe lângă Școala Comercială Elementară din Galați, cu 3 ani de studiu. Elevii proveneau dintre ucenicii și funcționarii comerciali, absolvenți ai cursului primar, iar numărul orelor care trebuiau frecventate era în număr de 13. La sfârșitul fiecărui an, elevii aveau de susținut un examen la următoarele materii: limba română, aritmetică, contabilitate și productologie, în fața unei comisii compuse din profesori școlii și un delegat al Ministerului Instrucțiunii. Absolvenții școlii practice urmau a se înscrie în cursul seral complementar, suprapus Școlii comerciale elementare. A funcționat până în anul școlar 1931/1932, iar Camera de Comerț și Industrie din Galați a suportat toate cheltuielile (460.000 lei anual). Au absolvit în perioada 1927-1932, Școala Comercială practică 103 elevi.

În anul 1936, Ministerul Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor prin decizia numărul 136508, decide ca Școala Elementară de Băieți și Școala Comercială Superioară de Băieți din Galați să se contopească formând Liceul Comercial de Băieți „Alexandru Ioan I Cuza”¹⁵. Durata cursurilor era de 8 ani (4 ani curs inferior și 4 ani curs superior). Programa liceului cuprindea șase discipline de cultură socio-umană la cursul inferior: limba română cu gramatica, sintaxa și stilul, istoria universală contemporană, religia, muzica, igiena și educația fizică, iar cursul superior: limba și literatura română, istoria universală, istoria românilor, elemente de logică și psihologia cu aplicații la comerț, muzica și ansamblul coral, educația fizică, stenodactilografia. Disciplinele de specialitate erau: contabilitatea, studiul comerțului, birou comercial, drept civil, comercial și administrativ, științe economice, fizico-chimice, mărfuri, științele naturale, matematica. Practica productivă era obligatorie și se încheia prin acordarea unui „certificat de practică”. Absolvenții susțineau un examen de bacalaureat, care consta în probe scrise: științe comerciale, limba și corespondența comercială română, mărfuri și științe fizice, una din limbile franceză, germană, engleză sau italiană, dar și probe orale: științele comerciale, română, franceză, geografia și istoria comerțului, matematică, științe juridico-economice, mărfuri și științe fizico-chimice¹⁶.

În anul 1922, Camera de Comerț și Industrie din Galați a început construcția Palatului Școlilor de băieți și fete, abandonând construcția abia începută la localul propriu din strada Portului. În perioada 1922-1927 a fost ridicată aripa paralelă cu strada Gării, unde s-a mutat Școala de băieți, iar în cea de a doua perioadă 1927-1932, aripa paralelă cu strada

(continuarea la pag.19)

Când s-a născut Eminescu?

15

La școala primară Eminescu era trecut, în registre, ca fiind născut pe 6 decembrie 1850, la Botoșani. Apoi, în gimnaziu, la 14 decembrie 1849. Aglae, una dintre surorile sale, îi considera ca dată a nașterii 20 decembrie 1849, însă, la Ipotești. Matei Eminescu susține că poetul s-ar fi născut la 8 noiembrie 1849, localitatea Dumbrăveni, apoi declară că a găsit o *Psaltire* a tatălui său în care acesta își însemnase momentul nașterii fiecărui copil și unde sta scrisă: *astăzi 20 decembrie 1849 la patru ceasuri și cinsprezece minute evropinești s-a născut fiul nostru Mihai.*

la 1 iunie 1912. Rezultatul era găsirea registrului în care apăreau cei botezați de preotul Ioan Stamati în biserica Uspenia începând cu anul 1850- unde figura și viitorul poet. *Născut la 15 ghenarie 1850, din părinții: Gheorghe Eminovici, proprietar, și soția sa Ralu, născută Vasile Iurașcu, care primi botezul în 21 ghenarie; s-a numit Mihail, având naș pe dumnealui stolnicul Vasile Iurașcu.*

Cu privire la acest act de botez, N. Georgescu este de părere că lucrurile ar trebui

critica literară a oscilat între aceste date și N. Georgescu, în prefața unei antologii din 2001, este convins că Eminescu s-a născut la 20 decembrie 1849 - „aceasta este data însemnată de el însuși în registrul *Junimii*, așadar, data pe care și-o cunoștea, la care și-a sărbătorit, ca tot omul, ziua de naștere. Cealaltă dată, 15 ianuarie 1850, este înscrisă în actul de botez găsit la câțiva ani de la moartea poetului. Ce contează, în fond, ca voința a individului: ziua pe care o cunoștea și o serba el însuși cât timp a trăit - ori clipa astrală, atestată prin dovezi materiale, prin acte și înscrisuri semnate de mai multe mâini? Biografia lui Eminescu s-au oprit la data de 15 ianuarie. N-ar trebui să uităm că secolul al XX-lea, în care s-au fixat viața și opera lui Eminescu pentru eternitate, a fost un secol pozitivist prin excelență, actele scrise fiind mult mai puternice decât orice (prin acest *orice* putem înțelege mentalități, imagini intuitive, sentimente, etc.). Nici data morții lui Eminescu nu este 15 iunie, de vreme ce evenimentul s-a petrecut după miezul nopții; mulți biografi ai poetului înclină să depășească simetria aceasta a cifrelor - care înseamnă jumătatea lunii, a anului, a vieții, a operei etc. - și să pună 16 iunie alături de cinstitul 20 decembrie. Fiind, însă, un simbol, tot ce se potrivește face bine la întreținerea lui.”

Peste trei ani, N. Georgescu declară, în *Cu Veronica prin Infern - Cartea Regăsirilor*, că „Mihai Eminescu și Veronica Micle s-au născut în același an, 1850, el la 15 ianuarie iar ea la 22 aprilie, el la Botoșani iar ea la Năsăud, aproape pe aceeași paralelă geografică, în nordul moldavo-transilvan al țării.”

Acest 15 ianuarie 1850 a fost fixat de Maiorescu – și el fiind nevoit să aleagă, uneori, data de 20 decembrie 1849, pentru a clarifica o situație care se încurca tot mai mult. Într-o notă *asupra zilei și locului nașterii lui Eminescu*, după ce analizează critic poezia eminesciană, Titu Maiorescu notează că în registrul (păstrat de Iacob Negruzzi), în care membrii societății literare *Junimea* și-au însemnat data și locul nașterii lor, stă scris pe pagina a doua de propria mână a lui Eminescu în dreptul numelui său: *20 decembrie 1849, Botoșani*, și deasupra este chiar intercalat *sfântul Ignat*, pe care biserica ortodoxă îl serbează în adevăr la 20 decembrie. Toată nedumerirea a părut să înceteze în urma cercetărilor lui N. D. Giurescu, al căror rezultat a fost publicat în *Convorbiri literare*

cercetate mai în amănunt, data de 20 decembrie 1849 revenind în context: „se știe, Eminescu a semnat cu mâna sa în registrul *Junimii* că s-a născut la 20 decembrie 1849, punând în paranteză sărbătoarea: de *sf. Ignat*. Ei bine, *La aniversară* începe astfel: *astăzi este sfântul Ermil...* Eroul schiței se numește Ermil și așteaptă, de ziua onomastică, primul sărut de la prietena sa (ei doi își zic *Gajus* și *Tolla*, după romanțurile pe care le-au citit). În calendarul ortodox acest sfânt cade pe 13 ianuarie. Să recunoaștem că, după cum numele sfântului este foarte aproape de rădăcina patronimului *Emin* tot astfel ziua lui este aproape de 15 ianuarie, cealaltă zi de naștere a lui Eminescu, stabilită prin actul de botez.[...] Ipoteza noastră pornește de la vederea actului de botez al lui Eminescu în original, la Arhivele Statului din București. Nu e deloc de neglijat un înscris care poartă semnăturile apăsate ale tatălui, Gheorghe Eminovici, ale nașului (indescifrabil) și ale preotului (idem) - iar pe deasupra mai este și bine ștamplat. Acest act atestă că *pruncul* botezat pe 21 ianuarie s-a născut pe 15 ianuarie 1850. S-a discutat mult și s-a acceptat că botezul a avut loc într-adevăr pe 21 ianuarie, dar, registrul cu nașterile pe anul anterior fiind totalizat și trimis forului ierarhic bisericesc, punerea datei de 20 decembrie 1849 ar fi încurcat socotelile, astfel că s-a ales o dată simbolică din noul an, de pildă 15 ianuarie. De vreme ce acest act are, însă, atâtea semnături, decurge că toți cei care au semnat au fost de acord cu data aleasă, cea de 15 ianuarie 1850. Părinții le transmit, de obicei, copiilor aceste secrete care țin de împrejurările ieșirii lor în lumea largă și intrării în lumea creștină. Pe scurt, *La aniversară*, cu ziua de 13 ianuarie pentru Sfântul Ermil, este un indiciu că Eminescu știa și adevărata zi de naștere a sa - și ziua simbolică de 15 ianuarie. Iar aceste lucruri le discuta cu Veronica Micle.” (loc. cit.). Teoriile lui N. Georgescu au menirea de a deschide un drum în cercetarea biografiei poetului dar, cum spunea Călinescu despre poet, că viața lui se confundă cu opera, Eminescu neavând altă biografie - analize de genul celeia la care a fost supusă *La aniversară* pot aduce unele lămuriri.

În *Dicționarul General al Literaturii Române* din 2005, publicat sub egida Academiei, avându-l coordonator pe Eugen Simion, Ioana Em. Petrescu notează că Eminescu s-a născut la 15 ianuarie 1850, la Botoșani. În *Dicționarul*

(urmarea la p.32)

Ofelia Prodan

ceața

în dimineața aceea
toate chioșcurile erau închise
pe străzi se întindea ceața
ca un gând blestemat
pe chipul meu pielea se întunecase
corpul meu era un corp străin

în dimineața aceea
autobuzul a întârziat 5 minute
cât să-mi pot bea cafeaua
și să alunec încet de lângă tine
ca o ceață

senzații

dacă te vei trezi acum, din somnul
tău ușor, dacă eu îți voi arăta
camera abia luminată, prin degetele
noastre desfăcute va trece un fior
și ceva mai limpede de atât în spatele
ferestrei, în trupul tău liniștit
ceva atât de clar ca privirea ta înainte
ca eu să te chem aici, se va răspândi
până departe, se va răspândi

lucrurile cu care adorm în minte
nu mai au nicio importanță, ca atunci
când pleci la un drum foarte lung
îți faci un bagaj imens, și cu cât
mergi mai departe, realizezi că de
fapt fugi de ceva, fugi și totuși
iei ceva cu tine

locul

o să treci pe aici, pentru o clipă
vei închide ochii, când lucrurile
se vor scurge și va fi liniștea
cea rece, seara
de ce ar trebui să știi că locul
unde se ascund după pumni
unde se plânge după pumni
este acesta

nu era nici timpul meu nici timpul
lor, erau fețele goale și doar asta
ți-am șoptit, când în urma mea
ferestrele se închideau pe rând

apoi prin tine va trece
zgomotul mic și blând, trupul tău
va pulsa pe scaunul meu vechi până
va atinge indiferența

MMXI

îmi trebuia puțin timp pentru
a-mi arăta neputința, aceeași
ca a celorlalți oameni, până ce
strigătul mi-ar fi sfredelit
creierul

m-aș fi dezvăluit aici
m-aș fi recunoscut în orice privire
pe orice alte chipuri la fel de adânci
ca teama mea

aici străzile au un miros vag de
mormânt, din ce în ce mai sus
se ridică din pământul uscat, oamenii
parcă mai întunecați în hainele
lor prea grele prea reci

până acum a fost neputința, tu te
vei întoarce printre cei strălucitori
și nu vei spune nimănui
că locul în care doar se plânge
după pumni, în care doar se ascund
după pumni, e aproape de lume
atât de aproape de lume

altă liniște

strada noastră urcă în sus
mi-a fost dor de clădirile întunecate și fumul grețos
mi-a fost dor de uzina imensă
din care te furișezi când mașinăriile
complicate de oțel îți rescriu temerile

pe masă sunt două fulare vechi
gândurile mele intră în trup
și numai pisica mea obeză
îmi vede spaima

strângi pumnii și mai înaintezi un pic
căci într-un loc sunt oamenii tăi orbi
și lipsiți de patimi

miroși a zăpadă
îmi aduci aminte de revista
rusească în care am văzut
prima oară cum arată
un samovar

ploaia

orele toate frica și umbrele lor
străzile care se desfăc sub ploaia rece
noi unde ne vom adăposti
fulgerele ne vor descoperi fețele goale
și mâinile strânse

cine nu este trimis aici
lucrurile își caută o lumină
pumnii cad unul câte unul
te voi ridica deasupra lumii
îți voi arăta oamenii mormintele lor străzile
și ploaia aceasta nu se va opri

în camera mea nu intră nici un om
îi așteptam de dimineață
am deschis toate ferestrele să intre
ploaia
fiecare lucru era pus într-un loc

anume și eu stăteam singură în mijlocul
camerei podeaua se desfăcea ușor
la picioarele mele iar înăuntru
străluceau ochii lor

întotdeauna mă priveau de departe
ca și cum n-ar fi vrut să mă cunoască
nici frica umbrelor străzilor
nici timpul

cartea mică

ploaia care spală tot
pe față mi se scurg toxine
amintiri între moarte și nevroză
pantofii cei roșii unde îi voi ascunde?
păcatele noastre se zgârie
demente fără chip demente și ascuțite
dincolo de orice diavol

am stat odată într-o cameră
plină cu fânțari
aproape m-au devorat
iar sângele meu s-a adunat în cele patru colțuri

câtă înțelegere poți căpăta când nu mai simți nimic
apoi lumea asta care te mângâie
încăpățânată

și nu se va afla niciodată
dragostea va fi carceră
cartea mică rămâne închisă
semnul undeva

fără mâini
te vei transforma într-un șarpe orb
care doar cu limba va ispiți femeile

baba aceea care s-a chircit de râs
nu de bătrânețe
a văzut lumea

și cine ar putea prieten nebun să spună
că există dragoste?
cine ar putea să mintă sau să se fi înșelat pe sine într-atât?

prăbușirea

lui Daniel D. Marin

aici sunt toate zilele în care
ne-am temut, zilele rotunde și reci
ca monedele noi în care se reflectă
cu precizie fiecare atingere

gesturile mari care se ard în privirile
oamenilor, locuințele lor prăfuite unde
fiecare strigăt se oprește în spatele pereților
văruți, sertarele pline cu tot felul de nimicuri
pe care le răsfoiesc atunci când
nimeni nu îi poate privi

lifturile vor urca scârțâind
se vor opri în dreptul fiecărui etaj
și oamenii vor intra pe rând
cu graba aceea nefirească din
toate zilele lor
acesta e locul durerea

mâinile roase de neputință
ochii lor stinși în care cine va privi
fără teama de ceea ce ar putea vedea

o dimineață

o dimineață ca oricare alta
în care trecem unul pe lângă altul
indiferenți

fiecare pas pe care îl facem
ne adâncește trupul în trotuarul rece
ne adăpostim în aceleași locuințe
cu igrasie prin colțuri
ascultăm încontinuu vocile care ne
bruiază gândurile

frunțile noastre se deschid
în somn ca niște guri și absorb
întunericul

o dimineață ca o bancă goală
într-un parc unde nu mai ajungem
mâinile noastre care se prind una de cealaltă
și cheamă o moarte lentă

black hole

câteodată stai deoparte
îți privești mâinile și degetele
care se mișcă ciudat
de parcă n-ar fi ale tale
strada se întunecă
și în jurul tău se îngrămădesc
oamenii
și-ai vrea să ai un altfel de corp
în așa fel încât
să te poți strecura repede printre ei
să ajungi la blocul tău
în camera ta goală
atunci cineva te întreabă grăbit
de unde ești
pentru că nu pari a fi de pe aici

întunericul

lui Daniel D. Marin

începe să se întunece și
cineva îmi șoptește că eu nu trebuie
să văd doar să aud

în camere se închid oamenii care
uită care își mușcă fruntea de durere
oamenii care au trecut pe lângă tine
când întunericul avea forma aproape
rotundă a unui pumn

nimeni nu-mi vede chipul iar
eu nu văd nimic acel cineva a știut
perfect că eu trebuie doar să aud

căci soarele s-a rupt de noi
și așa trebuie să aflu când se apropie cineva
când cineva intră în mormânt și
ei se închid în camere urlă își
mușcă fruntea de durere și
nimeni nu poate înțelege asta
căci cine oare are nevoie?
cine?

Debut

Andrei
Savin

C.N. "Al. I. Cuza", Galati, Clasa a VI-a

Domine et Deus

Când orologiu-oprește ziua
și nopțile sunt grele
ne amintim plini de suspin
de zilele trecute, rele.

Și când mă-ngân să-mi amintesc
că orele-s doar vorbe
și că Caesarul Ceresc
ni le-a descris în slove...

...când mă gândesc cât de pustiu
era pe boltă fără stele
cum și degeaba eu sunt viu,
lipsit de gândurile mele.

Cum nebuloasa cea aridă
dă naștere la stele,
și steaua e efemeridă
pe lâng-Al nostru Dumnezeu,...

...își pierde timpul !
În veci nu vom găsi
un organism, corpuscul,
perpetuum a trăi !

Și când privesc un univers
mișcând neconținut
îmi risipesc ultimul vers
s-observ că Domnul l-a oprit !

Trandafirul alb

Cu petale argintii,
trandafirul nostru scoate
un șirag de amintiri
vechi ca niște nestemate.

Întinzând spre mândra Lună
o tulpină cu mărgelă,
îi răsar frunze de aur
precum gândurile mele.

Fire fine din troian
atingând ca un mărgear
fibre, ițe încurcate,
se înalță peste toate.

Trandafirii din gândiri,
ale dimineții mele,
însoțesc în amintiri
voluptoasele zorele.

Când o plantă se întrece
cu o alta,-n realitate
floarea se transform-aieva
într-un fruct de libertate.

Vuietul de ploaie lină
se revarsă peste codru
precum neguri efemere
de pe piscurile grele.

Fin revarsă peste toate
trandafirul ca un spin,
răsufând parfumuri lin
tot pentru eternitate.

Vechi ca niște nestemate,
precum gândurile mele,
se înalță peste toate
voluptoasele zorele
într-un fruct de libertate
de pe piscurile grele
tot pentru eternitate.

Sub aripile cerului

Când mă trezeam umbrat de nori
Ce ascundeau sute de sori,
Când mă gândeam la răsărituri line
Și la apusuri reci, ciocolatine,
Când mă uitam spre cer, în sus,
Vedeam cum zorii au apus..

Când cugetam la răsărit
De dimineată, la trezit ,
Mă tot uitam și căutam ...
Acuma norii nu-i vedeam!/?
S-au risipit în emisferă
Ca la atacul de himeră.

Mă tot uitam și la apus,
Cum ziua- ceea iar s-a dus;
Și norii grei nu aveau teamă
De-ntunecimea ce urma,
Pe care noaptea o-nsoțea.

Cu negurile ce m-au cuprins
Toată lumina mi s-a stins;
Un vânt, o vijelie mare ...
Tot cerul s-a îmbolnăvit
Pân-a doua zi, la răsărit ...

„... 302 naivi ...”

În anul de grație 2010, la Editura Pim, din Iași, vede lumina tiparului Enciclopedia „50 de ani de Artă Naivă în România”, autor Costel Iftinchi. Acesta s-a născut la Iași, pe 4 octombrie 1967. Studiile le face la Iași, absolvind Liceul „Alexandru Ioan Cuza” - profilul mecanic, specializarea prelucrător prin așchiere, urmând apoi Facultatea de Management Spiru Haret, după cum aflăm din fișa sa de creator.

Debutul în lumea artistică apare în anul 1998. Urmează apoi linia ascendentă a aparițiilor sale pe simezele Saloanelor din țară și străinătate, atât ca sculptor, pictor sau fotograf, lucrările sale ajungând în colecții particulare sau patrimoniile ale instituțiilor de profil. Latura scriitoricească se dezvoltă și ea odată cu cea de creator, fiind pe rând unic autor sau coautor la diferite lucrări de specialitate, apărute în perioada 2006-2009.

Costel Iftinchi a fost de altfel prezent și în cadrul Salonului Național de Artă Naivă „Înviere și Lumină!”, cu sculptură: „Ochiul soacrei”, „Drumul Crucii 2”, „Vampirul”- 2005, „Badea Mitruț”-2006 și „Au intrat la apă”-2007, iar la vernisaj a avut prilejul să se reintâlnească cu „naivii” deja cunoscuți lui sau să facă cunoștință cu mai noii „naivi” intrați pe tărâmul artei.

Printre „naivii” gălățeni, prin naștere sau adopție, cunoscuți sau nu publicului gălățean, menționați în Enciclopedia „50 de ani de Artă Naivă în România” sunt: (Caramalău) Stoica Ionelia, Cojocarul Mircea, Crucianu Valentin, Dobrotă Viorica, Dumitrașcu Ionel, Enăchescu Constantin, Gheorghiu Ioana, Ignat G. Gheorghe, Lupășcu Aurora, Miron Mircea, Moldoveanu Doina, Ina Diana Panamarcu, Radu Gheorghe. Autorii menționați în cartea lui Costel Iftinchi au expoziții personale și de grup realizate la nivel local și național, și au obținut numeroase premii la secțiunile la care au participat.

În Enciclopedia este menționată fără date sau poze și Ciubotaru Daniela. De remarcat este faptul că în cartea lui Costel Iftinchi nu au fost menționați Lificiu Daniela, Lificiu Dănuț - icoană naivă și Dumitrache Mihai - icoană de tip vitraliu.

Așa cum spune și autorul „... unii dintre artiști nu se mai află printre noi, pășind într-o altă dimensiune necunoscută”, sufletul lor regăsindu-se în lucrările lăsate drept moștenire, visurile lor fiind transpuse pe pânze și rămase pentru eternitate.

Laura Elisabeta Panaitescu

Palatul Școlilor Comerciale...

(continuarea de la p.14)

Spitalului (Dr. Carnabel) pentru Școala de fete. O plăcuță din marmură se află și astăzi pe clădire și indică pe cei doi arhitecți Guido P. Marion și A. Romano. Terenul a fost cedat cu titlu gratuit de către Primăria orașului Galați, actul fiind semnat de primarul I. Prodrum. Terenul era evaluat la suma de 600.000 lei, la care se adaugă 8.187.500 lei din partea Primăriei orașului Galați, 2.500.000 lei din partea Ministerului Instrucțiunii Publice, 25.595.566 lei din partea Camerei de Comerț și Industrie din Galați și 262.709 lei din donații diverse. Localul avea 90 de încăperi, din care 60 erau ocupate de către Liceul Comercial de Băieți, iar restul de 30 de către Liceul Comercial de Fete. Camera de Comerț și Industrie din Galați a mai cheltuit 4.488.917 lei din fonduri proprii pentru construcție și 2.234.648 lei pentru mobilier (bănci din stejar și fag, pupitre pentru Biroul Comercial, catedre, **table, cuere etc.**)¹⁷. Cele două aripi ale edificiului erau legate între ele printr-un amfiteatru grandios (300 de locuri), cu parter și balcon. Localul era iluminat electric și încălzirea se realiza prin centrală termică¹⁸. (va urma)

Note:

¹ Dimitrie Bolintineanu, (n. 1819 [sau 1825 după alte surse], Bolintin-Vale; d. 20 august 1872, București) poet român, om politic, participant la Revoluția de la 1848 și diplomat.

² Nicolae Kretzulescu, (n. 1 martie 1812, București; d. 26 iunie 1900, sat Leordeni, județul Argeș) politician liberal român, membru fondator al Academiei Române, de trei ori prim-ministru al României: 1862-1863, 1865-1866 și 1867.

³ Moise N. Pacu, *Cartea Județului Covurlui, m, I-II*, Stabilimentul Grafic I.V. Socec m., Bucuresci, 1891, p. 166.

⁴ Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Galați, *Fond Primăria orașului Galați*, dosar 82/1864-1867, f. 9.

⁵ Gheorghe Lăzărescu, *Istoricu Școlalei Comerciale din Galați. Liceul Comercial „Al. Ioan I Cuza“ de la înființare și până în prezent 1864-1940*, Institutul de Arte Grafice „Moldova“ S.A.R., Galați, 1940, p. 72-73.

⁶ Moise N. Pacu, *op. cit.*, p. 167.

⁷ Paul Păltănea, *Istoria orașului Galați de la origini până la 1918*, vol.II, Editura Partener, Galați, 2008, p. 287.

⁸ Gheorghe Lăzărescu, *op. cit.*, p. 138.

⁹ *Ibidem*, p. 76-78.

¹⁰ *Ibidem*, p. 138-140. În anul 1906, un trimis al Ministerului, redă astfel aspectul localului din strada Foti: „Închipuiască-și cineva ceea ce moldovenii numesc (când e vorba de vreo vechitură de clădire) o goșogeamite hardughie cu 2 etaje, dispusă în formă de echer, ambele etaje având câte un aspect de han vechiu. Clădirea se află așezată cu fața spre strada Foti, dincolo de centrul unei mari curți pătrate, acoperită cu bălării și de la poartă spre cancelarie prevăzută cu o punte fixată pe țărui, în loc de trotuar. Interiorul cuprinde 17 încăperi, ce lasă aceeași tristă și respingătoare impresie“. Imobilul din strada Egalității era descris astfel: „... o clădire scundă, fără etaj, compusă din 4 săli de clasă-neîncăpătoare, o cancelarie pentru profesori și alta pentru director și secretariat, amândouă la un loc având proporțiile unei camere obișnuite de locuit. La intrarea în curte se mai aflau câteva încăperi-atenase, dintre care una era denumită *laborator*“. Paul Păltănea, *op. cit.*, p. 287. Localul din strada Fotea, numerele 4-6 era compus din două corpuri de clădiri cu 32 de camere.

¹¹ Teodor Iordache, *Albumul Galaților*, Tipografia „Bucovina“, Galați, 1935-1936, p. 90.

¹² Gheorghe Lăzărescu, *op. cit.*, p. 86.

¹³ *Ibidem*, p. 24.

¹⁴ *Ibidem*, p. 87. În perioada 1909/1910-1930/1931 a avut 193 absolenți.

¹⁵ *Ibidem*, p. 88-90.

¹⁶ Ioan Brezeanu, *Liceul „Alexandru Ioan Cuza“, Galați. 1864-1998*, Editura Național, București, 1998, p. 71-74.

¹⁷ Gheorghe Lăzărescu, *op. cit.*, p. 142. Personalul Camerei de Comerț și Industrie din Galați care a contribuit la ridicarea edificiului: Alfons Dall'Orso, Inginer I. Popovici, inginer George Deleanu, Apostol Popa, secretar Prof. D.N. Panaitescu.

¹⁸ Ioan Brezeanu, *op. cit.*, p. 75.

ROSEMARIE SCHULAK

Poetă și prozatoare, născută în Austria de Jos, 1950, Rosemarie Shulak a studiat pedagogia și istoria artei, obținând titlul de doctor în filozofie. Predă la Viena unde trăiește împreună cu familia. Până în prezent are șapte volume de poezii publicate. Multe dintre aceste poezii au fost traduse în mai multe limbi. Este membru al Uniunii Scriitorilor din Austria și a PAN-Clubului, precum și a Grupului Internațional de Scriitori din Regensburg. (V. Sterom, Trad.: *Juliana Modoi*)

Mersul valurilor

Precum valurile brusc către țărm
și iar înapoi în mare
spumegă negre și argintiu deschis

așa bate viața în inimă
și apele rup
țărături întinse

În trezie și în vis aproape de tot
Prin forța curentului
curând îndepărtată și trasă la o parte-

O goliciune a ochilor noștri:
Oglindind știutul
și arzând în lumina soarelui.

Vise prăbușite

O neagră umbră
încetul cu încetul umple valea
întunecând firele de iarbă

În umbre se transformă
florile verii târzii
deschise-nspre apus

visele se prăbușesc
atât de grele, precum pământul
cade pe pământ-

O tămâie din cădelniță:
Pe piatra răcită
jertfa mai tresare.

Culori de toamnă

În vâl alb încremenește
o febrilă răsuflare
pe gameul aburit

Acolo în fața ferestrei
aurul și rubinul frunzelor
au sclipiri de nume vechi-

Vorbăreață toamnă!
Ce în memorie-i păstrat
Strălucitor revine.

Cărți de Cronici

În paginile
care urmează:

NOBLEȚEA ÎNVINGĂTORULUI

O evoluție surprinzătoare, „victoriană”, în poezia română contemporană, o prezintă cazul Victoria Milescu. Volumele ei au crescut unul din altul, precum arborii adolescenței revărșați în arborii maturi. Glasuri de critici, autorizate, mi se alătură în a-i recepta antena poetică plenară, cea cu o vibrație de o structuralitate și frumusețe proprii.

Aflată încă într-o tinerețe superioară, Victoria Milescu este adoptată de dicționare, antologii, ba chiar enciclopedii riguros selective, de premii și diplome de excelență, pe care numai orgolioșii emfatici se prefac că nu le observă sub laserul lor larvar și servil.

Cineva își manifestase, umil și cinstit, neputința de a penetra sintagma unui titlu precum *Conspirații celeste*, unul dintre cele mai recente și de succes volume ale Victoriei Milescu. Într-adevăr, acolo se ascunde o tautologie intențională, care împinge „epica” poeziei mult mai departe, în „Povestea magului călător în stele”, a suprastraturilor inspirative, adică în răsufllul obosit de atâta zbor al îngerului constelar.

Acest nou volum, *Dreptatea învingătorului* - titlu exact și înscris diametral în poezia de până acum a poetei -, reprezintă

o mică *schimbare la față* a Victoriei Milescu. Integral, este o *ars poetica*. Nu teoretică precum la Nicolas Boileau - ci aplicativă, pe cât se poate, cu prospețime și posesiv chemătoare. O mărturisire în alcovul poeziei adevărate lângă un mire de penumbră și de mireasmă abstractă. Mai exact, un discurs dublu despre poem și poet, între care se așază, febril, verigheta dreptății, de aici titlul *Dreptatea învingătorului*, dar mai ales dreptatea suferinței creative.

Poeta nu extaziază niciodată. Nu-i permite starea sa de permanentă încordare, de poză eroică asupra poemului. Versurile au o concentricitate electrică, puternică și voluptăți nevolatile, sunt mici focoaase ascunse într-o gravidă armă a poeziei, gata să explodeze, să se apropie de verb ca de o fântână regală, cu exclamații amoroase, cu mângâieri și suspine, dar și cu imprecății, cu divorțuri subit anulate în scene terifiante: „Născută pentru suplicii/ de aceea bine păzită/ ațipești în autobuzul/ care ne duce la muncă forțată/ copacii aliniați/ salută/ lumina muribundă/ scheletele din beton/ privit de sus poligonul pare/ tabla de șah a unui rege nebun/ detașamente cu căști printre buburuze/ cineva oprește clipa/ cineva blochează eternitatea/ administrându-i somniferul/ cineva oprește liftul/ lumina sare de la înălțime/ rupându-și gâtul/ noaptea își sfășie rochia pentru bandaje“ (*Nu vei muri, dar...*).

Verbul pentru Victoria Milescu este și „făt” și „soț”, dar mai ales un administrator (v. Mazilescu!) ales de zei. Îl introspectează-n oglindă, anulându-i umbra, dar acceptându-i respirația. Victoria Milescu trăiește poezia *bouche-à-bouche*, amintindu-mi deseori de convulsia poetică a Magdei Isanos.

Dar tâmpla inspirativă a Victoriei Milescu atinge, uneori, și riscurile magice ale mării poezii a Sylviei Plath. „Vântul trece pe lângă/ adăpostul femeilor maltratate/ ele mor răzând// pe gardul înalt cu colți de fier/ au pus cerul cu stelele/ la uscat// vine femeia nopții/ tocurile ei ascuțite/ se înfig sacadat/ în carnea trotuarului// vântul trece prin părul/ ce-i ascunde fața surâzătoare/ îi fură mica poșetă cu rujul maro/ îi trage trotuarul de sub picioare/ rulează iarba/ sub care se zbunguie peștii“ (*Oricui i se poate întâmpla*).

Ea este un scrib devotat care scrie până și cu oasele tocite ale degetelor, însângerate. Actuală, își asumă destinul lumii imperfecte și din această luptă cu victime și călăi, cu „șchiopi și cocoșai”, care se răstoarnă unii în alții (esopian), cu îngerii kamikadze, cu trădători și farisei cântărind cât tot Dumnezeuul nostru în clipele sale de oboseală „nonasecundă” - luptă din care poeta iese tot victoriană (în lb. lat. *învingător*, în gr. *nike*, tot a *învinge*).

Când silaba îi obosește, Victoria Milescu intră pe porțița unei melopei delicate, odihnitoare, atât de necesare pentru cititorul prea concentrat. Dincolo, poarta erupe în poezii memorabile: „Grăbiți-vă/ în curând vor cânta cocoșii/ vin zorii/ mă sting/ (deși de milioane de ori mai tare/ decât soarele aș străluci)/ grăbiți-vă, voi, vânzători de stârvuri/ preoți, judecători, jandarmi/ artiști, poeți, veniți/ ca să descoperiți din întâmplare/ (ca toate ale voastre mari descoperiri)/ poemul/ cu un țaruș înfipt în inimă” (*Polen pe pleoape*); „Cu o mică întârziere/ sosește în gară/ trenul poemelor promise/ unele coboară, altele stau pe scări, indecise/ unele strălucesc de ambiții, de vise/ altele abia se târăsc/ aștept pe acel peron/ ca un poem să vină șerpește/ să-mi sară de gât/ greu, profund ca o piatră de moară:/ bine te-am găsit, victoria/ uite ce ți-am adus din țara/ în formă de cruce/ îți place?/ iar eu să privesc uimită/ spre râurile puse în palmă/ râuri de lapte și miere/ scurgându-se printre traverse”

(În prima decadă a mileniului); „Cât ne detestăm între noi, autorii/ acestor mici țări/ care sunt poemele/ cu legile lor stranii/ cu populații ciudate/ niciodată pașnice/ luptându-se continuu, cu ferocitate/ până la ultima silabă/ pentru un petic de eternitate” (*Rezemat de întunerice*).

Am transcris doar câteva, mai sus. Restul (totalul) aparține cititorului ideal.

Dreptatea învingătorului e de o densitate impresionantă. De aceea, închid - deschizând prefața (oximoron) cu o invitație în oglinda primei poezii a volumului superb, concluzionând: „dau un regat pentru un poem!”

Cartea Victoriei Milescu ascunde multe registre și multe poeme.

Cutează, cititorule!

Gheorghe Istrate

Alla prima

Cum învinge Diana Corcan Frumusețea cu Adevărul...

Diana Corcan – Tubaj cu șarpe, Ed. Brumar, Timișoara, MMX.

Am avut imprudența (dar și inspirația!) de a citi, înainte de a termina lectura celei de-a treia cărți a Dianei Corcan, o cronică la carte, semnată Carmen

Ardelean, apărută în „Caiete Silvine”, nr. 10/2010, p. 13-14. Am fost inspirat deoarece multe dintre aspectele sesizate de C. Ardelean le-aș fi enumerat și eu în aproape aceeași ordine, plecând de la (neo)suprerealismul cărui îi este îndatorată D. Corcan și de la imaginarul debordant al autoarei, despre care cronicara amintită a scris că este „halucinant, illogic, șocant prin impresia de caleidoscop perpetuum mobile, prin conotațiile în crescendo”, acest imaginar cu atributele sale fiind „imprimat pe țesătura fină a fiecărui poem.”

Într-adevăr, Poezia Dianei Corcan este explozivă. Greu de controlat, aproape de a intra în sfera de interese a serviciilor anti-tero (literare). Vezi Mircea Martin, care zice ceva de “terorism critic” într-o prefață la o “etică a lecturii”...

Cu un grațios orgoliu călcând pe orgoliu, Diana Corcan își asumă condiția marginală a creatorului (a se vedea poemul „unde va pe margine”, p. 12) ancorat de limburile Ființei. Suspendată între două lumi, cea a imaginarului (unde totul este posibil) și cea a concretului, poeta se supune/se autoprospune unui continuu experiment (pseudo-medical): tubajelor cu șarpe.

Nu știm cât din simbolistica atribuită tradițional șarpelui

(frate sau nu) recunoaște și autoarea;

cert este că suntem martorii extragerii și auto-analizei (moderate; Diana C. nu vrea să-și fie propriul critic literar!) unor imagini ce-și caută și găsește cuvintele, își pipăie și silabisesc nivelul ontic, reflectând existențele: „și totuși nu eram niște ființe umane/ asta o simțisem demult de când/ smucindu-ne unul pe altul/ ajunseseam pe pământ/ primul gând a fost să lipăim/ într-o baltă/ și să lingem o bucată de sare/ cel puțin așa îmi place să-mi/ amintesc: vocea noastră erbivoră/ de atunci/ (...) apoi prima provocare/ oasele jucând nebunește/ în păpușa de lemn/ (dublate pe dos de oase anemice)/ și limuzina rece făcând/ ritualul (pe cerul gurii) cu menta de trecere/ și frisonul în degete/ plimbarea pe diagonală/ cu jumătatea secundară din noi/ (cea care umblă buimacă pe drum)/ întinsă bine cu bărbia înfășată/ în sunetul de dincolo/ și gura legată și lipicioasă/ de la amarul lichior de mentă// și totuși nu suntem niște ființe normale/ ieșite așa/ la întâmplare.” – 12-13). Filosofic vorbind, normalitatea nici nu este de recomandat. Literar, nici atât!

Carmen Ardelean cade - în cronică amintită - în păcatul, vorba vine, ușor de iertat, fals-impresionist (empiric, naiv oarecum) de a face referiri comparatiste (cum mi s-a întâmplat și mi se întâmplă destul de des, când am scris despre o carte a unui alt brăilean, Dan Bistricean și Cristian Robu Corcan a observat aceasta degrabă într-un articol), căutând să simplifice încadrarea autorului. Aici este vorba de „eludarea canoanelor, tiparelor postmoderniste sau suprarealiste” înclinând însă, în cele din urmă, spre un suprarealism amintind de Gellu Naum (la pagina 108 este clară o aluzie la „Zenobia”). Să fie oare acest aspect important?

Cred că este decisiv faptul ca Diana Corcan să fie Diana Corcan, să fie recunoscută ca atare. Și - cel puțin în acest volum, celelalte două - „Stăpânul lupanarului”, 2007, și „Corabia pisicilor galbene”, 2008, ambele la Brumar, nefiindu-mi cunoscute - aceasta se întâmplă! Diana Corcan este „om întreg” (p. 30), este „vie” (p. 31), cu toate caracteristicile și bizareriile sale (care nu încercă, de fapt, conform unei dedicații, decât să mențină cumva „lucrurile cu adevărat importante într-o anume certitudine”), cu drepturi depline asupra propriei deveniri/ risipiri... de pe altfel de culmi ale unei decente disperări.

Diana Corcan transcende feminismul - deși aici mă ia poate gândul înainte fiindcă nu știm cât de feministă ar putea fi sau este o persoană, dar rog a se lua termenii mai *alalejer-sic!* - nume mari ale liricii așa-zis feminine, Angela Marinescu, Nora Iuga, Ana Blandiana plătesc un anumit tribut asumării condiției feminine -, adoptă o neutralitate specifică spiritului, Duhului în general, Duh răstăcind - dar aici deloc bovarizând - întru condiția umană ancorată de acel limb al imaginarului poetic deja amintit.

„Cuietele de tocure” sunt mai degrabă arme în care bate „tot pământul în cap/ cu ele tai fața lui (hartă rece)/ îl mutilez” (p. 11 - *vorbesc ca un vinovat*).

Condiția umană „intră ca un șarpe în gură/ și mestecă totul/ ca să încerc să semăn cu mine/ din urmă/ trebuie să nu fiu șifonată/ deloc/ iar tu ar trebui să învii.” (p. 18 - *mersul prin praf (I)*). Altfel spus, orice am face, nu prea avem cum să semănăm cu noi înșine, deabia luciditatea acceptării acestei înfrângerii ne face să fim aproape de ceea ce rămâne din noi, după ce ceilalți ne desființează, după cum spunea Noica.

„Woman, Interrupted” (a se vedea filmul „Girl,

Interrupted”), Diana Corcan ar fi, poate, un

bun subiect pentru un Lars von Trier (nu, nu el a regizat „Girl...”)... Și nu mă refer la vulpea din „Antichrist” (film oarecum ratat din cauza unor secvențe tratate neglijent) ci, iată, la un poem precum „când nimeni nu intervine” (p.21): „vedeam un pui de vulpe cuibărit în fotoliu/ cenușiu/ se temea să nu-l strig eu pe nume/ eu cu pleoapele întinse până la tiv/ mă temeam să respir/ sau să nu mă simtă el la un moment dat ațipind/ era adâncit în cerga deasă care cerea un/ loc ocupat (și ascuns) în fotoliu/ și era noaptea/ când cărămizile se mănâncă între ele în zid/ și se strecoară oricine/ și face ce vrea// știu pe cineva care mi-a fost foarte drag/ umblă (și acum) cu un pui de șoarece negru în cap/ pentru că a rămas cu el încuiat/ într-o noapte// când nimeni nu intervine.”

Da, „nici vorbă” (p.22), Poezia Dianei Corcan s-ar putea încadra în ceea ce numeam altundeva „romanul poeziei”, subspecie a anti-romanului (noul roman, dacă vă place!) deja clasicizat. Nu numai deoarece poezia sa are și personaje: însăși umanitatea, câte un prieten pe care l-a pierdut („punct zero”, p.15), El, cetățenii vii, „înșii cu ochii/ scoși cu gene crăpate/ tăcând”, cail – nu prea swift-gulliverieni, expresioniștii, oamenii siguri (din „c.v. sau scheletul unui arbore”, p.28), oamenii gri (ibidem), „justițiarul din colț”, „doctorii spitalului de boli/ care freamătă” („pe sens unic – p.29), fratele bătrân fără sex (p.34), cercarii, spectatorii, femeia arsă (p.39), oamenii de tablă, evjen ș.a.m.d.

Toate aceste „personaje” sunt ale unui dublu-citadinism (evident de la primele poeme): cel subteran (interiorizat) și vag cel real, acesta din urmă contând (prea) puțin... într-un fel.

Interesant conceptul sugerat (în „un om care doarme puțin”, p.36-37) de „Biserică-circ” (scuzată să ne fie cacofonia!): „în circul enorm am un număr pe sfoară/(...)/în pauza pe care o iau ca să joc rolul unui om/ care doarme puțin/ la fiecare număr în sală/ văd fețele de spectatori/ care au plătit să trăiască în plus/ cum se roagă șoptit/ - sunt în biserică asta mulți îngeri înghetați/ la parter care dorm printre scaune/ au capetele grele de somn sau sunt amețiți de lumini/ număr în gând și aștept/ ca ei să se trezească/ și să țipe: ești viu”.

„Studii minore” (dar nu ne semnificative ori minimaliste – un poem se intitulează „studiu minor asupra unui înger vecin”, p.41) asupra unei umanități desacralizate, alienate, nevrozate, poemele Dianei Corcan caută „o stradă pe care ai visat-o/ demult/ o stradă care stă în fața ta/ ca un covor care se derulează-/ e unicul drum sigur”.

Ochiul ei din frunte, „ce intuia” (p.48), simte esențele și dictează, dictează automat ori ba, dincolo de timpuri și spații. A se vedea poeme precum „pe fața cealaltă” (p.48) ori „parcă se legase sub pământ cu o frânghie” (p.49), unde un ceas moare sau timpul ei se oprește la zero...

Tot fals medical, se încearcă o „operație de dezmarginire”, (și) deoarece luciditatea îi pune scriitorului în față o oglindă în care i se vede prefăcătoră (a se vedea mai jos; o prefăcătorie involuntară, instinctuală în cazurile fericite, politicoasă sau

voluntară, demnă de iadul care stă bine în orice orăș, de nu știi să-l fentezi).

Autoportretele care rezultă sunt mai mult decât convingătoare (și fără de iluzii), ca în „eram un poet prefăcut” sau „eu înfig un bold într-un fluture” (p.54): „nu am vocația eliberării treptate// nu porționez ploaia care taie praful// nu porționez cuțitul care spală rana// am sufletul închis într-o pungă de/ plastic/ - în care nu este aer în care nu se mișcă/ nici măcar firul de praf la alt fir/ de praf ca să-l facă să rădă-/ îi dezvelesc gingiile de vată și-i suflu/ că nu mai poate să tacă/ se zbate ca un fluture orb apoi cade/ se lasă înțepat ca o broască/ se încrețește într-un experiment/ adunând tot gunoiul în piept/ toată lepra din jur/ din casa asta mare și neagră în care/ trăim la comun”.

Autocaracterizarea se raportează mai mereu la lume, sursă a alterității, neadaptării... perfecte.

Drumul quasi-absurd, înțeles și ca viață în genere, este un leit-motiv important („până acum totul e un drum lung”, p.59), tautologic exprimându-ne, Diana Corcan asimilând și observația de finețe a unui Kavafis: „Nu crede c-ai să pleci vreodată în alt loc, la alte mări! Orașul va porni pe urma ta” (p.9).

Jocurile seducției sunt suspendate literar (nu știu cât de mult s-a tratat subiectul timpului literar!), la Diana Corcan predominând mirarea în fața răcelii universului, extazul cuvintelor în fața imaginarului absurdității, încercarea neconvinsă de vrăjire a dez-vrăjirii lumii...

Unele porți ale imaginarului sunt închise aici: degeaba aștepti feerii, alternanțe ale receptării (și oglinzirii) absurdului cu magia de

tip tolkienian: nu va sosi nici un elf, nici un hobbit, nici un prinț care să salveze Alba ca Zăpada a Poeziei de la început de secol XXI d.Hr. Dulapul nu are proprietăți ca la Clive Staples Lewis ci „se lasă pe tine grămadă” (p.73).

Muzele nu sunt acum decât niște pitici neputincioși iar visul frumoasei adormite din Orașul etern este o epopee din care poetul adună fragmente care exprimă, vorba unui Traian T.Coșovei de pe coperta a IV-a , „inteligența creativă a unei autoare ce se distinge prin refuzul clișeelelor în favoarea exorcizărilor trăirilor”.

Trăiri interioare care se susțin ființial prin absorbția oglinzirii urâteniei relațiilor umane și nu numai. Mai găsește Diana Corcan și o frumusețe demnă de a fi exprimată artistic în afara frumuseții tensiunilor energetice? Poate că nu, poate că doar dragostea de viață, dorința de a fi viu, vie mimează frumusețea-ființă iar frumusețea conceptualizată nu e decât o minciună (falsă oglinzire) instituționalizată, un idol căruia ne închinăm egoist de milenii. Poate că la acea frumusețe-ființă chiar nu prea putem avea acces... ordinar. Frumusețea-ființă a unei certitudini metafizic-religioase este inaccesibilă chiar și într-un ritm prozaic alert (p.72-73): „dacă ai reuși să rămâi nemișcată/ în fața unei pânze albe/ sau a unei foi de hârtie/ ai câștiga câte ceva/ (și poate ai câștiga și ceva timp)/ (...)/ câte semne se întind pe covor când îi/ dai un ocol/ și nu scrie niciunul un cuvânt explicit/ care să răspundă la: ce unde de ce.../

poate-ți spune ceva măcar zidul poate te ajută să/ țiți sau să fii – el face legătura cu tot/ ce-i afară/ drumul ăsta scurt e ascuns de var”...

Degeaba râzi, degeaba vrei să râzi ca să-ți exprimi fericirea de a simți abstracta frumusețe („ca să nu râd”, p.75). Dacă ai fost în Arcadia, acum lasă orice speranță: este „haos în arcadia” (p.76-77): „am devenit preistorică rea/ mă adună cineva și mă bagă în muzeul antipa”... Să fie vorba de „o hidră de oraș perfectă”, de o ființă cu șapte capete? „era vremea când rupeam/ cu cele șapte guri (frământate cu nervi/ și cruzime)/ din mal/ acum singura gură din mine/ cu cei doi ochi ai ei lipiți/ să nu vadă (să nu înțeleagă)/ construiește sub o apă de vată// drumul acela după care tânjeam/ de copil ca să merg/ drumul acela de pe marginea căruia/ am făcut tot timpul cu mâna/ un fel de semn în x sau în cruce/ de părere de rău – e alt drum” – p.79, „și atât”.

Un alt „autoportret la moment” completează imaginea cititorului despre scriitor (p.80): „mă uit/ femeia aceasta din fața/ argintului rece/ are pe față un frig/ și se vede un tren/ cum străbate un trup deraiat/ se risipește pe multe direcții/ și se văd doi ochi de ceasornic/ cu lanț/ cum încep să se agite/ pe fața ei ar fi putut să trăiască/ un om/ dar s-a spart//.....// și părul ei ciopârțit cu un topor/ și toată această degingoladă/ de fulgere rețezate sub pântec/ care o fac să se aplece treptat...”

Transformată „într-un fel de ființă/ cu mască” de poezie *sui generis*, Diana Corcan nu lasă numai o mărturie rece asupra unui imaginar și a unei lumi aliene, câteodată părând ca „într-un film”; cuvintele ei, jocurile ei de potriveală ustură rău cititorul comod, căruia nu-i place să fie oglindă aproapelui său (altfel zis, aproape aproapelui!). Rareori dă semne de adevărată slăbiciune omenească (zice undeva ceva de „supraom”, nietzschean ori ba), ca în textul „cu un da și un țițat diform” (p.88-89) în care încheie prozaic, managerial: „eu realizez numai afaceri proaste/ în care celălalt pleca oricând”.

Citind cartea în zilele de Crăciun, pot spune doar că nu este o poveste de Crăciun (așa cum, într-un fel, nici carolul lui Dickens), chiar dacă spre final o iarnă siberiană cuprinde aproape toate cuvintele („lumea mea s-a schimbat într-o zi/ s-a altoit cu siberia/ a amorțit”, p.90, „de pe acoperiș”; și în poemele „eu sunt omul din casă”, „acum toate zăpezile se răzbună”) și scriitorul caută (totuși) o ieșire (inutilă) din oraș...

Tim Burton, sau măcar al său băiat-stridie, ar fi fani iremediabili ai Dianei Corcan (ai scrierii de acest gen), căreia îi fusese fixată cândva o întâlnire dintre ea și ea: „să fiu sincer/ nu-mi amintesc să mă fi/ născut viu/ sigur nu înțeleg nici azi/ ce a fost/ sau știu eu/ fusesem așezată pe râu/ ca să curgă ceva și prin mine/ trebuia să simt apa în plămâni/ poate încălzită de pești/ simțeam sufletul lor cum îmi/ intră prin nări și prin gură/ era fosforescent și ușor/ el m-a scos la suprafață/ din mâl într-o zi/ și m-a pus să respir// era cald în sicriu/ era vreme frumoasă.” (p.103).

Cine îi cunoaște filmele excentricului amintit va înțelege (măcar parțial) de ce: „nimic nu mișcă nimic/ nici ființa nici obiectele mari nici obiectele mici/ noaptea – punct de odihnă/ dimineața – se naște cu un mort după ea/ și te întreb de unde un copil avortat într-un pat care sigur/ e/ cald – îl zgâlțâie lumina – el tace el e mut// acest copil începe să meargă după toaleta făcută cu grijă/(...)// privesc cum morții își fac cafeaua/ își aprind lumânarea și trag primul fum/ și se gândesc ce să facă pe ziua de azi/ vorbesc – fac totul/ fac sex/ socotesc” ș.a.m.d. (p.106-107).

Fratele ei, șarpele (p.108), ne-a ispitit,

împreună cu ale ei cuvinte, idei, imagini, anti-feerii, convingându-ne să ne prefacem că ne iubim, că suntem vii, că-l înțelegem pe evjen („personajul” din final, din poemul cel mai lung, „când eu am văzut că un om merge și altfel/ tine un perete pe dreapta dar în față are liber”: „evjen e un om mare și galben/ care străbate lumea cu piciorul/ călare pe o insulă – spune el - în care nu există dus-întors...”) și, în ultimă instanță, pe diana corcan, un om fără sfârșit (nu poate fi ceva mai bun pentru literatură!), iară nu sfârșit precum papinianul...

Acum, șarpele nu mai are răbdare, dar, din punct de vedere literar, prea puțin are importanță: de câțiva ani, dinspre Brăila un nou val literar se îndreaptă hotărât (în virtutea tradiției) spre o confirmare deplină. De nume precum Diana Corcan, Cristian Robu Corcan, Adrian Buzdugan, Marian Coman și Dan Bistricean cu siguranță vom mai auzi... (*În fotografii la mijloc, la Tecuci, în toamna lui 2010, lângă Cristian Robu Corcan*).

a.g.secară

Semnale editoriale – Pe drumul anevoios al afirmării...

Două voci distincte ca ținută estetică și formație intelectuală își croiesc destinul scriitoricesc într-o lume măcinată de ireconciliabile dezechilibre în plan social, ce-și prelungește efectul asupra culturii în general și implicit, asupra poeziei, marcată de o criză de identitate.

Circumscrișă actualității acestor vremuri, asumate pragmatismului, ca modalitate de subzistență, lirica se definește astăzi, pe principiile unui program care „recuperează stilurile vechi” „valorifică prozaismul” și „refuză sistematic stilul înalt, abstract, ermetizant” (Eugen Simion).

Cu certe ecouri din Eminescu, Coșbuc, Arghezi sau Ion Barbu, poezia d-lui **Ioan V. Maței-Buhăiești** urcă discret treptele împlinirii întru spirit, pe linia înaintașilor săi celebri, întâlnindu-i nu numai pe filiera unor teme comune (iubirea, viața, moartea, copilăria), ci și a versificației tributare îndeobște, rigurozității clasice.

Cele două volume, **Rugă și incantație** și **Trepte** estetizează experiențele insolite ale unui matematician ademenit de miracolul eternului feminin, de fascinația aventurii onirice sau de vibrația tulburătoare a sferelor înalte.

Apropiindu-și cu luciditate atitudinea donquijotească de apărător al valorilor morale, reprimată într-o lume care se sustrage idealității, are totuși revelația dimensiunii dramatice a condiției sale solitare.

Ca un adevărat **poeta civitatis**, transgresează spațiul mărginit al trăirilor personale, identificându-se cu soarta întregii colectivități umane: *întrebări peste-ntrebări / Mă lovesc din noapte-n zori, / Mă lovesc prin tot ce văd ; / Boală, jale, jaf, prăpăd.(„De ce?”)*.

Cunoașterea de sine, care devine un proces subsidiar cunoașterii totale, transcende realitatea imediată, aservind concretul unei viziuni integratoare și esențializate asupra vieții. Glosând coșbucian pe tema trecerii timpului, poetul ipostaziază propria-i devenire biologică într-un joc subtil de măști, marcate dramatic de însemnele disoluției materiei: *Sunt tot eu, dar mai*

*schimbat, / Mersu-1 simt îngreunat, / Spatele mi-au aplecat / Anii grei ce i-am cărat („Metamorfoză”). O permanentă autocenzură impusă de reflexul nevoii de echilibru domolește stridențele și topește accentele tragice în adierea stinsă a tonurilor elegiace: *Vin, se duc puhoi de soarte, / Mor pe rând ocean si munte; / Scris așa-i pe-a noastră frunte -/Numai/ Timpul n-are moarte / („Curgere”).**

Alteori, sufletul exaltă juvenil în acorduri frenetice înălțate pe claviatura unor versuri cu limpezimi de cristal. Imaginile înduioșează prin candoare, sinceritate și grație: *Din necunoscut, în zbor; / Se apropie-un cocor; / Aducând în cioc, subțire, / Creanga vrăjii de iubire. („Împlinire”).*

Plasat în perimetrul poeziei ermetice, volumul d-lui Riad Awwad, **Pașii luminii** (Editura Opera Magna) invită cititorul la o lectură nu lipsită de dificultăți, în intenția de a descifra înțelesurile obnubilite de abstractizarea limbajului artistic.

Versurile, zidite în construcții piramidale, revarsă în efluvii melodice ritmurile unui Orient îndepărtat, halucinant și misterios. Fascinația acestei lumi poartă încărcătura afectivă a elementului biografic: *orientul mi-e lumina/ dor, izvorul, rădăcina/ lasă firea-n pacea ei/ starea nălucind scânteii, („plasa de culori”).*

Discursul liric urmează traseul spiritual al celor două realități geografice, una de obârșie, iar cealaltă de adopție, printr-o aglomerare interpenetrabilă de imagini: *se-ntorc umbre cunigunde, purtând pietre prețioase/(oase/în monturi de fier) / ce scânteie araratul. („haihui”).*

Înstrăinarea înseamnă, se pare, pierderea identității, abandonarea certitudinilor și opțiunea pentru un destin în derivă: *mă-ntristează respirarea/ și seismul/ flama lavei/ și cenușile pe vânt/ pânzele pierzând catarguri/ când orbind mă vede farul: /cel ce-am fost și nu mai sunt. („seismograf”).*

Scurtele reverii retrospective nu anulează valențele ludice ale textului poetic, conceput ca un exercițiu artistic gratuit. Uneori, răpit de tentația jocului, poetul înăbușă ideea, în marasmul inventarului de lexeme năucitoare, reunite într-o sintaxă eliptică și sincopată.

Dincolo de imperfecțiunile inerente începuturilor, cei doi poeți pătrund cu dreptul în templul artei, cerându-ne cu discreție să-i ascultăm.

Virginia Chiriac

Melancolii rafinate în *Elegii danubiene* de Nicolae Arieșescu

Elegiile danubiene (Reșița, Editura Modus PH, 2006) ale lui Nicolae Arieșescu sunt proiecțiile unui eu încărcat de lirism reflexiv. Deși titlul volumului ne trimite în zona nedorită a “locurilor comune”, textele poetului brăilean pendulează între forma de expresie clasică și modalitatea modernistă de versificare, ambele tehnici propunându-i cititorului un text profund, marcat de experiențe interioare adânci.

Nicolae Arieșescu este un singuratic, nu în sensul izolării de ceilalți, ci în măsura în care cunoaște foarte bine experiența suferinței. Ori, acest lucru poate fi exploatat benefic în plan creativ, atunci când avem de-a face cu un spirit rafinat. Așadar, și în cazul autorului *Elegiilor danubiene*, singurătatea este terenul fertil pe care pot crește roade cu bună mireasmă.

Firul cu care sunt cusute majoritatea poemelor are culoarea melancoliei, stare izvorâtă, cum spuneam, din suferință. Suferință care, de cele mai multe ori, își are originea (și) într-o neîmplinire sau într-un sentiment episodic sau perpetuu al inutilității. Așa ca în “Insula”: *Ce-aș mai putea alege/ din privilegiile momentului?/ Nimicul de lângă mine/ fiița pe care n-o pot iubi/ decât îndepărtându-mă?.../ Vinovăția aripilor rătăcitoare,/ voluptatea irațională a cuvintelor/ altarul fără imagine?.../ Ultima insulă se retrage/ și nimeni nu crede:/ simt cum răul din jur/ e o înscenare și lovesc,/ lovesc în mine,/ mă deprind cu acest exercițiu,/ în timp ce liniștea mea/ e liniștea străină a neînduplecării.*

Evident, iubirea neîmplinită este un alt leitmotiv care, la “suprafață”, ar putea fi considerat desuet, numai că Nicolae Arieșescu știe să exploateze aceste trăiri la un nivel superior, versificând meditativ: *Cascade explodează în ochii tăi!/ Am obosit să trăiesc/ în singurătatea ta;/ simt cum porțile se prăbușesc,/ cuvântul se descompune/ după voia schimbătoare a zarurilor;/ mă simt condamnat/ la o mizerabilă nevrednicie,/ sunt fugarul nedemn/ de propria-mi sminteală;/ lacrima unui crin ce-mi seamănă/ atât de mult mă atinge./ Întreb:/ ce e dincolo de lumina acidă/ a zilelor decupate de o fiiță/ eliberată de neliniște?...*

O anumită candoare răzbate permanent din textele volumului, autorul reușind astfel să intre într-o suavă complicitate cu cititorul.

Oricum, mai mult decât scurtele noastre considerații, o lectură integrală a cărții lui Nicolae Arieșescu poate convinge că acesta este un poet de talent.

Dan Bistricean

Plimbându-se prin grădina botanică în acel sfârșit de vară spre a intui, mai devreme decât era cazul, venirea toamnei, Alistar Ștefănescu, fost colonel în Armata Română, încerca să deslușească, oarecum, tâlcul întâmplărilor din ultimile zile.

Mai întâi a fost convocarea la statul major al diviziei unde un general din promoțiile recente le-a spus celor de față, pe șleau, fără ocolișuri: „Domnilor ofițeri! Sunteți dați afară! Nu mai avem nevoie de voi.” După aceea, întorcându-se acasă, a găsit pe aleea dintre parcare și intrarea în bloc, un rănit. Era un bărbat între două vârste, îmbrăcat în costum de culoare închisă și ținând strâns în brațe o servietă. „Ascunde-o! Ascunde-o!” a zis tipul când Alistar s-a aplecat să-l ridice în ideea de a-i da un prim ajutor. Pe sub sacou, sângele îi înroșise jumătatea stângă a cămășii. „Ia-o mai bine dumneata, decât nemernicii ăia,” a bolborosit omul, apoi, după toate aparențele, a intrat în comă. O ambulanță a sosit la fața locului în mai puțin de un minut de la apelul telefonic la numărul de urgență. „Unde-i servieta?” a întrebat un brancardier, o namilă nesuferită, abia stăpânindu-și agitația. „Avea o servietă!” Cum proaspătul șomer părea depășit de asemenea evenimente, brancardierul s-a repezit să caute prin împrejurimi, inclusiv în containerele de gunoi, la final pretinzând lui Alistar să-l conducă în apartamentul său. Aici, respectivul a scormonit peste tot cu o repeziciune uimitoare și, după ce a terminat, a luat-o de la capăt. Poate ar fi repetat operațiunea iar și iar, dacă un alt brancardier nu i-ar fi strigat că situația impunea părăsirea zonei numaidecât.

În urma lor a sosit o altă ambulanță, dar negăsind vreo persoană care să aibă nevoie de intervenția ei, a plecat precum a venit, aducându-i-se la cunoștință lui Alistar Ștefănescu faptul că i se vor imputa costurile acelei deplasări. Năucit, fostul colonel al Armatei Române a decis, după experiența lui dobândită în exclusivitate pe timp de pace, să facă mai întâi ordine în propriul apartament devastat de grosolanul brancardier. Așeza fiecare lucru la locul său după ce îl scotea din mormanul deprimant și se încredința că era întreg. La urmă a strâns o masă considerabilă de cioburi și resturi înghesuindu-le în câțiva saci din plastic. Se înserase de-a binelea așa că a amânat transportarea lor la pubelă pentru a doua zi. Extenuat mai mult de stresul pricinuit de acele întâmplări decât de efortul depus pentru remedierea deranjului și-a luat un pahar cu vin și s-a instalat în fața televizorului.

Toate posturile difuzau știrea despre un ofițer din serviciile secrete, înjunghiat în Cartierul de Nord (unde locuia Alistar) și despre o geantă pe care ar fi avut-o asupra lui, de negăsit până la ora difuzării acelor informații. Și în timp ce reporterii se încurcau în detalii nesemnificative, cameramanii se întreceau în prim-planuri cu figura bietului defunct. Așa a putut constata Alistar că insul era cel aflat între viață și moarte pe aleea lor de la bloc. Datorită acelorași relevări în detaliu și-a amintit de servietă precum și de bolboroseala muribundului cum că ar fi mai bine să o ia el spre a nu ajunge în mâinile unor nemernici. „Așadar,” își zise sorbind paharul până la fund, „Dubiosul brancardier,”

cel răspunzător de dezastrul din apartament, „Era, fără îndoială, un nemernic,” așa după cum l-a considerat de la bun început. Apoi a adormit buștean ca după o trudă istovitoare.

Primul lucru făcut în dimineața de după evenimentele respective a fost acela de a-și debarasa apartamentul de resturile pățaniilor în care fusese implicat involuntar. Înaintea obișnuitului duș scoțian, a înșfăcat cu un fel de obidă sacii cu resturi și cioburi și i-a cărat în pas alergător la containerele mânjite din plin cu var cloros. Le azvârlea insensibil, unul câte unul, în gheena cu iz infernal când a distins, printre reziduurile perpetuării speței umane, conturul servietei, căutată probabil de toate serviciile secrete. O luă cu un sentiment ambiguu, de repulsie și teamă, o curăță sumar de consecințele atingerii cu materiile din jur și o privi bănuitor. În cele din urmă, încredințându-se că nu a fost zărit de careva, s-a întors în casă și a deschis-o. Era plină cu bani; bancnote de 20, 50, 100 și 500 Euro. Răsfira marginile topurilor fixate cu elastic și simțea un impuls irezistibil de a le număra. A început de la cele mai mici, notând pe o foaie rezultatele numărătorii. La sfârșit a adunat: douăzeci de milioane de Euro. Deocamdată avea senzația că mintea i se golise de gânduri. Mai târziu, rememorând acele împrejurări și-a zis că puținele gesturi făcute atunci au fost niște automatisme, impulsuri, manifestări instinctive, alte explicații nu existau. A transferat tot acel bănet în propria-i servietă de care se folosise până de curând la fostul său serviciu, iar pe cealaltă a ars-o în locul unde a găsit-o. Au urmat zile în șir de așteptare privind la televizor în neștire. Asculta încordat orice zgomot, orice freamăt până când, exact la o săptămână, a auzit țârâind soneria de la intrare.

Erau doi inși cu legitimații și insigne emanând autoritate. I-au cerut amănunte în legătură cu ultimele clipe ale „camaradului” lor, dar mai cu seamă, în legătură cu servieta despre care nu se mai știa nimic, decât că o avusese la el înainte de a fi dus la spital. Desigur că nu atunci, pe moment, și-a format părerea că răspunsurile lui au fost corecte și exacte până la un anumit punct, ci după plecarea indivizilor cu însemnele autorității. Le-a oferit o relatare minuțioasă, aproape cu suflul la gură, de la început, adică de când a văzut muribundul pe alee și până la sosirea celei de a doua ambulanțe. Ajungând aici, oamenii guvernului, sau ai cui or fi fost, n-au mai stat să audă urmarea. Și-au luat tălpășița, strălumiți ca de o veste mult așteptată. I-a petrecut până la lift încercând să le insuflă părerea lui despre acel caz, însă ei erau prea grăbiți și cu gândurile în altă parte, iar când ușa metalică se închidea cu zgomot, a distins, aproximativ, lamentația unuia cum că le-o luaseră înainte „*cei de la Onix.*”

Comportarea, actele și faptele săvârșite după aceea de Alistar Ștefănescu l-ar fi dat de gol, indiscutabil, dacă viața lui de până atunci ar fi decurs după tiparele obișnuite: familie, prieteni, vecini, cunoscuți etc. Dar el era un soi de burlac iremediabil, escapadele amoroase consumându-și-le prin hoteluri, moteluri sau pe la domiciliile efemerele iubiri. Cu amicii se întâlnea doar pe la cluburi, baruri, stadioane și alte asemenea locuri din oraș, iar cu vecinii nu întreținea nici un fel de relație. Așa încât, în ziua când a urcat în „Ford”-ul străvechi, un model de pe la o mie nouă sute și ceva, cu servieta de serviciu asupra lui, la fel de vetustă ca și mașina cumpărată la mâna a doua sau a treia, nu se știa precis, nimeni nu a luat în seamă acea plecare precipitată, aproape ca o fugă. Și tot așa, din aceleași motive, nimeni nu a sesizat sosirea lui, după prânz, către seară, în liniștitul orașel de la malul mării care se golea treptat de turiști devenind aproape pustiu, căci era sfârșit de sezon estival,

(urmarea la p.26)

toamna înstăpânindu-se pe deplin. A tras la un hotel de două stele, pretinzând o cameră cu vedere la mare. I s-a dat, pentru că toate camerele erau cu ferestrele către întinderea de ape.

În zilele următoare a cutreierat băncile din oraș ținându-și servieta sub braț cu detașarea omului obișnuit să facă asemenea lucruri. Deși cunoștințele și deprinderile lui în materie financiară erau precare, și-a zis că ar fi cazul să-și deschidă câteva conturi și să-și constituie mai multe depozite bancare, oprindu-și deocamdată, pentru operațiuni curente, o sumă oarecare din bănelul luat din servieta mortului. Apoi a vizitat o agenție imobiliară și astfel a ajuns proprietarul vilei „*Berenice*.” „E de pe vremea regimului socialist,” l-a informat profesional omul agenției. „Nu se încadrează în vreun stil arhitectonic anume, cel mult, poate, i s-ar potrivi denumirea de *compozit*, dar e o construcție solidă, cum nu se mai practică în zilele noastre, cu toate utilitățile necesare și e într-o stare excelentă.” De pe terasa amplă, Alistar contempla valurile de culoarea smaraldului în după-amiezile toamnei tot mai în declin. N-avea nici un proiect, nici un plan, nici o idee asupra viitorului imediat. Părea a se bălăci într-o stare de neliniște a cărei durată se prelungea din cauza unei indolențe nemaiîntâlnite până atunci în conduita unuia ca el.

Și a rămas așa, pradă acelei angoase, până ce l-au trezit la realitate comisarii gărzii financiare. Cumpărase un imobil foarte costisitor, de unde veneau banii, că la fisc nu apărea vreo declarație de impunere. Erau ai lui, pur și simplu. Da! Însă, cum și de unde îi veniseră dintr-o dată așa de mulți? „Prin moștenire,” a încercat el o manevră promptă și negândită. „Foarte bine, foarte bine,” îl temperau comisarii. „Numai că și moștenirile se impozitează.” I-au acordat un răgaz rezonabil pentru a prezenta documente justificative și, evident, pentru a-și achita obligațiile fiscale cu penalizările aferente. Astfel, Alistar Ștefănescu, fost ofițer-inginer în Armata Română, specialist în programe informatice de apărare antiaeriană și în sisteme antirachetă, a fost silit de împrejurări vulgare să deprindă modalități, mijloace, metode și stiluri proprii evaziioniștilor din mulțimea cărora se trag marii oameni de afaceri, în final arogându-și un asemenea statut. Așadar, a înregistrat la autoritățile statului o „*companie multinațională*,” consultanța în domeniul investițiilor și al tehnologiilor de vârf constituind obiectul de activitate preponderent.

Contractele fictive curgeau gârlă și în câteva luni de zile și-a asigurat un soi de mascare pentru mai bine de două treimi din sumele depuse la bănci, iar lucrul mergea strună. Se ducea zilnic, în conformitate cu orarul afișat la biroul din zona centrală a liniștitului orașel marin și completa hârtii, le înregistra, parafa și expedia la adresele tuturor celor considerați a avea un dram de interes: fisc, gardă financiară, casa de pensii, marele public etc. Din când în când, câte un client circumspect, amator mai mult de contracte și prea puțin de povește calificate, fiind ca și el, posesor fericit al unor sume cu origini nesănătoase, plătea prin virament onorarii substanțiale, conturile lui Alistar umflându-se astfel de la o zi la alta. Cam așa s-au dus de unde veniseră toamna, iarna și jumătate din primăvară când, fără veste, poate cu totul întâmplător sau nu, într-o seară de aprilie înmiresmată, a apărut Ghiulfer.

Doar ce i se confirmase încasarea de la un client fidel și, mai ales, discret, a unei sume destul de convenabile când a intrat, cu cincisprezece minute înainte de sfârșitul programului, o femeie cam de vârsta lui, cu trăsături asiatice. „Sunt pensionară. Am predat matematica timp de 35 de ani la liceul

din oraș. Mă interesează oferta dv. de angajare, publicată în ziarul local.” Alistar s-a ridicat de la biroul de manager, i-a oferit un scaun și un pahar cu apă. „Doamnă,” i s-a adresat apoi într-un fel protocolar. „Dar postul acela e de ... menajeră.” „Da, sigur, știu.” Aparențele și minimul de cunoștințe asupra acelei realități îi spuneau că se afla într-o situație cu o multitudine de necunoscute și că un răspuns pozitiv ar fi o eroare. Dar, stimulat de proaspătul câștig, cu siguranța celui stăpân pe circumstanțe și conjuncturi, a privit-o insistent, riscând a se rătăci în lumina acelor ochi profunzi până ce și-a zis, cu ușurință, desigur, că avea în față femeia visurilor sale, așteptată cu speranță atâta timp. S-a încurcat de mai multe ori în cuvinte încercând să-i comunice că o accepta, de fapt o dorea, va găsi, desigur, o formulă, pentru ca o persoană ca ea să nu ... până când femeia a intervenit calmă, spunându-i că numele ei era Ghiulfer, tătăroaică de prin împrejurimi și, dacă tot o angaja, ar vrea să vadă chiar din acea seară locul ei de muncă.

Ghiulfer cunoștea foarte bine vila „*Berenice*” întrucât, spunea, clădirea găzduise în trecut numeroase întruniri ale matematicienilor din țară și din străinătate. I-a prezentat și un succint istoric al acelor manifestări științifice, după care, s-au lansat în discuții pasionante despre noțiunea de număr, mulțimi, maximul mărimii și minimul micimii, infinit, triunghiuri, patrulaterul complet, *sinus totus* și *sinus complementi*, probabilități, ecuații, rădăcini pătrate, cubice, de ordinul patru și așa mai departe, până au ajuns la opera onorabilului Luca di Borgo San Sepulcro, sau mai pe scurt, Luca Pacioli, *Summa de arithmetica geometria proportioni et proportionalita*, când, copleșiți de oboseală, au adormit unul în brațele celui alt, nepăsători la revărsarea zorilor și la noul răsărit de soare ce se anunța glorios. S-au trezit abia către prânz și s-au iubit cum niciunul din ei nu mai iubise până atunci. Alistar a pregătit o gustare frugală și a adus-o iubitei lui la pat, oferindu-i astfel prilejul să remarce că tocmai își angajase o menajeră. Firește că asupra acestui aspect a reflectat cu mult după aceea, mai precis când nu se mai putea face nimic spre a repara în vreun fel micile deteriorări, de neobservat în mod obișnuit.

Au urmat niște episoade neplăcute și într-un fel alarmante, având ca protagoniști agenți ai cunoscutelor servicii secrete care se interesau cu obstinație de servieta și mai puțin moartea colegului lor, comisari ai gărzii financiare insistând să-i dea o mână de ajutor spre a eluda penalizările neachitate și polițiști, investigând cu o vizibilă bunăvoință suspiciunile de spălare a unor bani murdari. Cum toate acele apăsări și expuneri coincideau cu prezența lui Ghiulfer în principalele momente din viața lui, de teamă, într-o bună zi a lăsat totul baltă și a dispărut. S-a ascuns atât de bine încât nici el nu știa precis unde se afla. A stat în fața televizorului, nemișcat, cu paharul de vin neatins până ce, în sfârșit, s-a difuzat știrea că servieta serviciului secret a fost găsită cu toate documentele intacte, că nu exista nici un indiciu că acestea ar fi fost copiate, citite sau contrafăcute și că importanța lor era minimă. Comentariile erau însoțite cu imagini ale genții și conținutului ei, prezentate din diferite unghiuri. Pentru Alistar, noua situație nu avea decât o singură semnificație: întoarcerea la „*Berenice*” și la ... Ghiulfer.

Vila era la locul ei așa cum o lăsase: stil compozit, solidă, în stare excelentă. Pe Ghiulfer n-a găsit-o niciodată.

OCOLUL PĂMÂNTULUI ÎN 80 SCHIȚE UMORISTICE

Farmecul fotografiei
de J. M. Bailey (SUA)

Mersul la fotograf e unul dintre evenimentele cele mai importante din viața ta. Dorința cea mai arzătoare e să arăți cât se poate de bine, fiindcă de reușita fotografiei depinde, de multe ori, chiar viitorul tău. Ca să capeți o înfățișare cât mai plăcută trebuie să irosești foarte mult timp, timp care, dacă ar fi folosit la prinderea puricilor, ar anula întreaga datorie națională și ar pune bazele unui nou cotidian new-yorkez.

După ce ți-ai desăvârșit toaleta, intri în salon silindu-te să afișezi un aer nepăsător care, aici, e cel mai absurd lucru cu putință. Te așezi pe scaun, îți întinzi grațios picioarele, privești calm și indiferent, și începi să transpiri.

Un ins slab, palid la față, cu părul lung și murdar sub nas, își face apariția dintr-o cavernă și reglează aparatul de fotografiat. Apoi trece în spatele tău, îți spune să te lași spre el cât poți și că nu credea că primăvara mai vine anul ăsta. Apoi trage de tine până când șira spinării îți intră cu totul în spătarul scaunului, îți răsuțește brusc capul și se repede la aparat. De acolo, cu un fel de cuvertură de catifea pe cap, te agasează cu: „Bărbia puțin mai sus, vă rog.” Acum bărbia ta arată ca un vârf de lance. „Așaaa, puțin mai sus, dacă se poate.” Bărbia ta face un ultim efort. Iar gelul de păr începe să se topească și s-o ia la vale.

Insul revine la tine, te înșfacă de mâna dreaptă, ți-o plesnește de piciorul stâng și îți ordonă să rămâi așa, de parcă n-ai avea altceva mai bun de făcut decât să-ți ridici piciorul deasupra capului. Celălalt picior e atât de răsucit și a transpirat atât de mult încât începi să te temi că nu se va dezlipi de scaun niciodată. Gelul începe iar s-o ia la vale. Fotograful îți zgâlțâie capul până când i se pare lui că e bine și zice că afară e de ploaie și să stai cât mai drept și că, dacă guvernul nu ia măsuri radicale, nu știe ce-or să facă nevoiașii la iarnă. Apoi cu o mână te apasă pe cap și cu cealaltă pe bărbie și îți răsuțește gâtul cu o mișcare ce l-ar propulsa imediat în funcția de medic-șef la cel mai mare spital.

Apoi își trece degetele prin părul tău, te scarpină în cap și se întoarce la aparat și la cuvertură de catifea spălăcită ca să mai privească odată. Albul ochilor tăi oferă un spectacol deprimant iar întregul tău corp se simte de parcă ar fi primit vizita unei crampe enorme, o alta, mult mai hotărâtă, fiind așteptată dintr-un moment într-altul.

Fotograful îți arată un punct în care să privești, îți spune să fii vesel și fără griji, smulge cuvertura de pe aparat și se uită la ceas. Când obosește (iar tu simți că ți-au rămas prea puține lucruri pe lumea asta pentru care merită să trăiești), așază cuvertura la loc, spune că asta nu e cea mai nimerită zi pentru fotografii dar speră că a ta va ieși, totuși, și dispăre în bârlogul lui. Tu te ridici în picioare, te întinzi, îți trântești pălăria pe cap și te furișezi afară, mai meschin, mai umilit și mai nefericit decât erai când ai intrat.

Primul amic care îți vede fotografia îți spune că există o asemănare destul de evidentă între ea și tine, deci ești tu acolo, dar că ai o ținută nefirească, ți-ai pierdut și bruma de farmec pe care o aveai și că ar fi mai bine să n-o arăți și altora, dacă vrei să te mai salute cineva pe stradă.

Traducere de PETRU IAMANDI

Suflet
căt-re suflet!

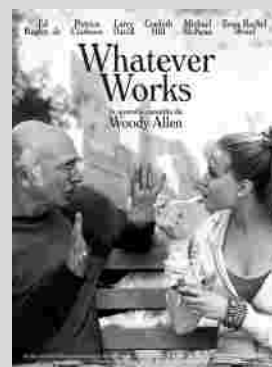
Film și teatru

27

În paginile care
urmează:

**STRIVEȘTE
FIRELE DE IARBĂ!**

*o piesă de teatru scrisă de
Virginia Paraschiv*

*cronică de film
semnată de M.Popoiu și
B.Silion*

STRIVEȘTE FIRELE DE IARBĂ!

Comedie grotescă într-un act

28

d
u
n
ă
r
e
a

PERSONAJELE (în ordinea intrării în scenă):

BUNICUL-speculează „dreptul celui bătrân”.

HECTOR-copil bătrân, impune „dreptul celui mai mic”.

CASANDRA-aplică „dreptul celui puternic”.

CLARISA-beneficiară a „dreptului celui bolnav”.

AUGUSTIN-profesează „dreptul celui inofensiv”.

VOCEA -dă buzna cu „dreptul masculului feroce”.

Personajul absent- în timpul vieții nu are nici un drept, va primi, drept premiu de consolare, „dreptul la moarte eroică”.

Personajele își fac numărul de om și gata, ies din scenă.

d
e
j
o
s

SCENA I BUNICUL; HECTOR

Zgomote cu care viața citadină ne-a deprins, zgomotele străzii și zgomotele de la bloc....

GONG

Bunicul citește, cu obrajii transpirați de efort, băiatul ascultă cu interes, ambianță banală și modestă

BUNICUL „Tu, bețivan, tu, obraz de dulău sperios ca și cerbul”.

HECTOR (suav, la auzul insultelor homerice)Bunicule, vreau să te întreb ceva.

BUNICUL Aștept. Dar ai grijă să-mi pui numai întrebări nepuse până azi.

HECTOR Spune-mi te rog, cum ar fi arătat Iliada ,catalizată de mânia lui Ahile, nu a lui Agamemnon?

BUNICUL Ce mi-e Ahile, ce mi-e Agamemnon, tot un drac. Doi șefi orgolioși aflați de multă vreme în conflict, ce-i drept, conflictul era surd, cu și fără sclava disputată, unul sau celălalt tot s-ar fi retras din luptă, periclitând victoria comună a grecilor.

HECTOR Homer era o fire pașnică.

BUNICUL Așa se pare.

HECTOR Atunci de ce a preferat o temă de război?

BUNICUL Războiul, îndeosebi pentru cel din Troia, are, pe vremea aceea, tema preferată a marelui public. Fără a ține seama de gustul popular, n-ar fi avut nicio șansă să fie luat în serios.

HECTOR Și digresiunile, tot concesii publicului sunt?

BUNICUL Concesii, sau, dacă vrei, puțin oportunism.

HECTOR Din dorința de succes?

BUNICUL Mai degrabă din teamă. Auditoriul era compus din indivizi cu temperament și irascibili, gata să tropăie și să huiduie dacă , din nebăgare de seamă, poetul ar fi omis de pe lista protagoniștilor vreun strămoș de-al lor.

HECTOR Argument valabil pentru Iliada, dar pentru Odiseea?

BUNICUL E și mai simplu. Obosit și excedat de luptele interminabile între taberele vrăjmașe, ilustrul orb, vrând să îmblânzească spiritele încinse, a născocit un basm, basmul întoarcerii acasă. Surprinzător, dar le-a plăcut. Atât de mult, că nu-l lăsa să expună deznodământul. Lumea, avidă de senzații, striga însuflețită: „Nu-l duce acasă! Amână-i sosirea !” Epuizat de nopțile de veghe, dar fericit, aedul improviza episoade

fermecătoare și neverosimile. Așa s-au scurs cei douăzeci de ani, până ce Ulysse, viu și nevătămat, a ajuns cu bine la Ithaca.

HECTOR Și zeii, de ce și i-a închipuit ca pe niște păcătoși?

BUNICUL A, te referi la transferul de cusururi omenеști în lumea zeilor. În chestia asta, Homer nu a adus nimic original. Credința în zeii după chipul și asemănarea omului era curentă la cei vechi.

HECTOR Înțeleg, lumea modernă și-a creat un singur Dumnezeu, atotputernic, bun și drept, care sălășuiește într-un rai fără prihană; semn de progres și de civilizație.

BUNICUL Sau de ipocizie.

HECTOR Credea în ei?

BUNICUL În zeii păcătoși? Cine știe? Răspunsul poate fi și da și nu. Dar după patosul cu care îi cânta, e mai probabil da.

HECTOR Era așa naiv?

BUNICUL Exclus. Era bătrân și înțelept.

HECTOR Și orb.

BUNICUL Și foarte talentat, versifica din zbor, cu mare ușurință.

HECTOR Și recita corect și expresiv, fără să sară un rând.

BUNICUL Trăia ca un ascet.

HECTOR De unde știi?

BUNICUL Cum, de unde. Ce întrebare ! Izvoare! Scrise și orale!Diverse și contradictorii. Vechi! Depășite! Scoase din uz!

HECTOR Cum a murit?

BUNICUL Cine?

HECTOR Aedul. Ascetul orb.

BUNICUL De ce să moară?

HECTOR Cum de ce? De bătrânețe.

BUNICUL Cine te-a învățat pe tine că bătrânii mor?

HECTOR Dacă nu mor, atunci ce fac?

BUNICUL Supraviețuiesc contemporanilor, devin nonagenari.

HECTOR Așa, ca tine?

BUNICUL Desigur. Longevitatea e o virtute a celor aleși.

HECTOR Ești sigur că poetul n-a murit?

BUNICUL Nimeni nu moare până nu probează că există.

HECTOR Homer a existat?

BUNICUL Înclin să cred că da.

HECTOR Și acum ce-o mai fi făcând?

BUNICUL Ca de obicei, la fel de bătrân și orb, însă ceva mai reumatic și mai blazat, colindă din cetate în cetate și încearcă să cuprindă în versuri adevăruri sacre și eterne.

HECTOR Și publicul mai are răbdare să-l asculte?

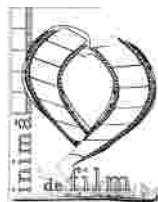
BUNICUL Parcă a avut vreodată?

HECTOR Public?
 BUNICUL Nu, răbdare.
 HECTOR Acum ce face?
 BUNICUL Publicul?
 HECTOR Nu, poetul.
 BUNICUL Își încasează drepturile de autor și îi depune în cont la bancă.
 HECTOR E lacom?
 BUNICUL Nu, prudent.
 HECTOR Față de cine?
 BUNICUL Nu cine, ce. Față de perspectiva zilei de mâine, când va rămâne singur, părăsit, fără culcuș, fără prestigiu.
 HECTOR Nici tu nu mai ești tânăr. Cum ai să procedezi?
 BUNICUL Nu-mi duce grija. Eu sunt familist.
 HECTOR Ești și mai înțelept decât poetul.
 BUNICUL Normal. N-am încotro. Și mai ales de când sunt grav bolnav.
 HECTOR Știu, rinichii și ficatul.
 BUNICUL N-am voie să mănânc ce-mi place, nu pot să mă abțin...
 HECTOR Și totuși vei supraviețui.
 BUNICUL Da, din păcate.
 HECTOR Regreți?
 BUNICUL Voi regretați, eu nu.
 HECTOR Ce tot vorbești acolo?
 BUNICUL Eu nu vorbesc, eu trag cu urechea.
 HECTOR Și?
 BUNICUL Idiot bătrân, senil și sclerosat.
 HECTOR Crezi asta despre tine?
 BUNICUL Eu nu, Casandra.
 HECTOR Mama?
 BUNICUL Iubita mea Casandra, fiică.
 HECTOR Dacă era nervoasă, îmi explic.
 BUNICUL Era, cum să nu fie. De o săptămână nu-i permit să schimbe apa la flori și să aerisească sufrageria.
 HECTOR Adică dormitorul tău.
 BUNICUL Miroase toată casa a flori clocite, să înnebunești, nu altceva. Vrei să-ți citești din clasici?
 HECTOR Lasă, bunicule, mai e și mâine zi. De altfel, se aude ușa de la intrare. Vine mama.

(va urma)

Free Rainer – Dein Fernseher lügt, 2007

Regizor: Hans Weingartner
 Cu: Moritz Bleibtreu- Elsa Sophie Gambard-Milan Peschel

Începând cu „revoluția” TV din România care se întâmplă prin anii ‘95, audiovizualul autohton a devenit an de an mai liber, mai diversificat. De la o televiziune românească azi avem mai bine de 40, încât deseori posturile din străinătate nici nu mai au loc în grila cabliștilor. Putem alege între posturi specializate pe știri, filme, show-uri, documentare științifice, dar și pe scandaluri non-stop. Spectatorul este atras de o devizologie prin care i se tot bagă pe gât ideea că el e șeful, pentru el se fac toate, el alege. Astfel e greu de ales între „tu și Proteve”, „alături de tine”, „stai aproape” sau „pentru că nu știi ce pierzi” și așa mai departe. Se plâng mulți de faptul că apar show-uri vulgare, pornografie explicită la ore nepotrivite, limbaj vulgar. Pentru asta există CNA-ul care mai dă din când în când cu amenzi de valoarea salariului unui profesor de liceu pe jumătate de an, iar televiziunile ripostează, argumentând că ele promovează emisiunile pe care le vrea poporul. Mda, asta vrea audiența, asta difuzăm.

Sondaj: Dacă la 1000 de locuitori unul e academician și vrea emisiuni culturale, iar 20 au absolvit, să zicem, două facultăți particulare și vor schimb de mame, atunci, schimb de mame să fie. Pentru că televiziunile particulare sunt democratice și nu fac discriminare. Nici măcar culturală. Astfel avem show-uri cu blonde, cu Mama Natură, sărbătorim bărbătește pe un canal sportiv cu știri erotice, aflăm prin ce Dubai își petrece sărbătorile fotbalistul y alături de frumoasa pițipoancă x, sau vizionăm vestitul șou „În puii mei”. Puii sau pițipoancele nu mai sunt de mult vulgare, pentru că așa a decis majoritatea. Democrație o fi, dar modul în care înțelege conducerea poporului vestita televiziune „a poporului” e departe de forma de guvernare pe care o avea Atena lui Pericle.

Că democrația se manipulează, o știm cu toții destul de bine, însă că aceasta poate fi manevrată și pentru a clădi ceva, nu doar pentru a îndobitoci, demonstrează scenariștii germani Katharina Held și Hans Weingartner în pelicula *Free Rainer – Dein Fernseher lügt* („Salvați-l pe Rainer - televizorul tău minte”). Frustrat pentru faptul că e aproape obligat să producă show-uri de televiziune slabe, pentru că acestea fac audiență, un tânăr director de programe inițiază o revoluție culturală. Desigur, proiectul este unul care ține mai mult de științifico-fantastic și asta nu din pricina efectelor speciale pe care le-ar folosi regizorul berlinez, ci din cauză că un asemenea comportament ar putea fi azi catalogat drept fantasmagoric, dacă nu paranoid.

Realizatorul Rainer decide să-și cheltuie toată averea pe falsificarea statisticilor TV. La început încearcă, ajutat de o echipă tot la fel de revoluționară, să schimbe cele aproape 10000 de „aparate de măsurat” audiența din Germania. Uite așa află cum anume se fac statisticile radio-tv. Operațiunea se dovedește extrem de dificilă, fiind în cele din urmă abandonată în favoarea unei tehnici mai dezvoltate, care nu necesită aici explicații. Ideea centrală este aceea că în final Rainer reușește manipularea statisticilor. Jocurile stupide de televiziune și filmele de proastă calitate sunt înlocuite de emisiuni cu adevărat educative și filme în care arta contrabalansează senzaționalul, pentru că potrivit statisticii, asta vrea publicul. Într-un interval de mai bine de un an obiceiurile oamenilor de rând se schimbă. Petrec mai puțin timp în fața televizorului și mai mult cu familia, comunicarea își face loc între semeni, iar obiceiurile nesănătoase sunt înlocuite. Cum am spus, un film aproape fantastic.

Aproape fantastic și pentru Germania. Pentru că în decembrie 2010 s-a petrecut aici un accident înfricoșător în timpul unui vestit show, care rulează deja de 20 de ani la ZDF. La „*Wetten, dass...?*”, adică „Pariți că...” Samuel Koch, un cascador de 23 de ani, și-a rupt coloana vertebrală în mijlocul spectacolului și e până azi paralizat. Emisiuni în care se promovează senzaționalul cu orice preț fac accidente și în alte țări, ar spune unii, de ce nu s-ar întâmpla și la noi? Ba da, se va întâmpla. Și atunci se va face vâlvă 3 zile la Realitatea, după care un alt scandal va face evenimentul uitat. Asemenea plonjonului domnului Adrian Sobaru de la balconul Parlamentului. Pardon, acolo nu era show, ci disperare. Pentru public însă, tot una.

Mitruț Popoiu

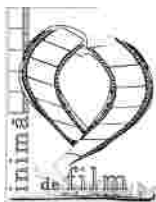
MMXI

29

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

Cuantele și pliurile lui Woody Allen

„Ai auzit vreodată de principiul incertitudinii al lui Heisenberg? Este ca atunci când mama face dragoste cu unul dintre tipii cu care trăiește într-un anumit mod când sunt singuri, iar când este doar în fața celui alt tip, o face diferit.”

Nu știți că principiul incertitudinii din mecanica numită cuantică este atât de... sexual? Nici eu nu știam. Asta până am văzut filmul lui Woody Allen, „Whatever Works!” (2007) și am înțeles că lumea, ca și universul subatomic, funcționează pe baza probabilităților. Statistic, înțelegem că majoritatea oamenilor sunt monogami, că numărul sinuciderilor este mai mare în rândul mizantropilor decât în cel al „sociabililor” sau că, probabilistic vorbind, tinerii sunt mai fericiți decât bătrânii. Așa stau lucrurile și trebuie să ne împăcăm cu ideea asta. Dar statistica matematică nu este întotdeauna fidelă realității. Observatorul (cel care face observația) influențează întotdeauna fenomenul, ceea ce înseamnă că și statistica depinde foarte mult de sistemul de referință de unde sunt privite fenomenele.

Cealaltă față a teoriei incertitudinii ne spune sec faptul că unui electron nu i se poate determina cu exactitate nici poziția, nici viteza. Mai mult chiar, încercând să determini cu cât mai mare precizie una dintre cele două calități extensive ale timpului și spațiului, scade tot mai mult probabilitatea de a o surprinde fidel pe cealaltă. În aceste condiții, nu-ți rămâne decât să apreciezi, cu aproximație și întotdeauna pe baza unui calcul probabilistic, unde se situează și cu ce viteză străbate un electron straturile atomului. Însă nu trebuie să uităm niciodată că, orice rezultat ne-ar da, observatorul influențează fenomenul. Așa încât principiul incertitudinii este o coniectură permanentă a teoriilor despre modelul atomic.

Grosso modo, viața funcționează aidoma acestor electroni. Dacă ne putem imagina că existența umană este capabilă să realizeze „salturi” impredictibile, asemenea electronilor, atunci înțelegem perfect filosofia de viață a lui Woody Allen. Incertitudinea face realitatea incontrolabilă, astfel încât, chiar și înregistrată de retina infidelă a unui ochi veșnic veghetor^[1], existența omului rămâne impredictibilă. Și atunci, în acest nor orbital invariabil, totul funcționează (Whatever Works!); realitatea scapă în permanență de ochiul vigilent al Matematicianului Perfect și cu cât Acesta încearcă, printr-o ecuație complexă, să surprindă esența realității, cu atât existența își adâncește și mai mult misterul. *Se poate spune, astfel, că „totul merge” pentru că „nimic nu funcționează”*. Categoriile moralei, ale religiei, ale fizicii ori psihologiei sunt caduce într-un univers imprevizibil. Ele se comportă aidoma categoriilor științifice care încearcă să explice, fără succes, o realitate inaccesibilă simțurilor. Acestea pot influența evenimentul (dovada: existența atâtor oamenilor religioși sau a psihologilor), dar nu îl pot produce. Sistemul de referință în care este judecat evenimentul își impune propriile sale categorii.

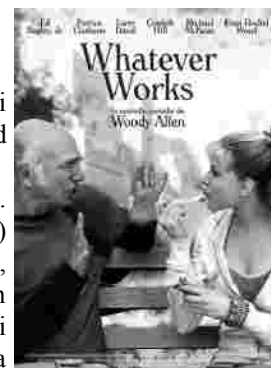
Dar ce te faci atunci când ești invitat să privești un eveniment, un fenomen, din afara oricărui sistem, frust, fără să aplici nicio categorie mentală? Filmul lui Woody Allen este entropia, dezordinea, acategorialitatea la care suntem invitați să participăm. Goliți de orice convingere (dacă nu reușim asta de prima dată, pe parcursul vizionării filmului ne vom debarasa, încet-încet, de orice valoare morală sau culturală), participi la următoarele idei coniecturale: sexualitatea este absolut pulsională și neexprimabilă social - de aici aparentul amoralism al personajelor din film, care își acceptă sexualitatea ca un mijloc autentic de acces la Sine (idee freudiană evidentă, repetată obsesiv în toate filmele cineastului evreu), fie printr-un seducător *menage à trois* (Marietta), fie prin descoperirea homosexualității (tatăl pietist); niciun principiu de viață nu are valoare în sine; ar trebui să ne bucurăm de tot ceea ce primim și care ne face bine, căci probabilitatea ca acel lucru să se repete în viață este foarte mică. Așa încât, un happy-end este posibil numai grație norocului și cum omul este o ființă-întru-moarte, „orice dragoste pe care o poți primi și da, orice fericire poți lua și dăruia, orice măsură a grației divine, funcționează” ca principiu invariabil al propriei existenței, dar niciodată ca rețetă unică a fericirii (deoarece o astfel de rețetă nu există).

Indiferent însă de situațiile prin care trec, personajele filmului ajung la același principiu de viață al sociopatului genial cu tendințe suicidale, Boris, pentru care, în acest imens Univers rece și entropic (lumea este pentru antipaticul fizician o „cameră a ororilor”), nu poți să pretinzi altceva decât că „orice merge” pentru a încerca să găsești iluzia fericirii. „În orice mod poți obține puțină bucurie în acest crud, în care ne lovim, unii pe alții, fără rost, haos negru” - iată modul cum aplică fizicianul genial ratat Boris Yellnikoff principiul indeterminării lui Heisenberg în fizica „socială”. În aceste condiții, nu există valori-tabu și nici situații perfecte - totul e imprevizibil și nesigur. Dacă ai noroc, te arunci pe fereastră - în încercarea, disperată (sau senină, cine știe?) de a te sinucide - și cazi peste cea care va deveni partenera de viață, care tocmai trecea pe sub fereastra ta, salvându-ți astfel existența de la un fiasco total. Situațiile ciudate devin cele mai firești acte soteriologice, cu o singură condiție: să accepți că „totul funcționează”, fără a-ți pune întrebări despre sensul a ceea ce ți se întâmplă.

În ciuda unor carențe evidente (pălăvrăgeala nesuferită a personajului principal, care reușește să devină mai antipatic decât Woody Allen însuși, unele scene „trase de păr” tocmai pentru a proba ideea filmului, divagații lipsite de inspirație, prost introduse de regizor - ca de exemplu, justificarea, de către Boris, a necesității lagărelor de concentrare pentru copiii din ziua de astăzi etc.), rămâne totuși perseverența marelui cineast de a ne spune, cu ironie și talent, că „life is sucks, but whatever works!”, fără a supăra pe nimeni.

B. Silion

[1] Să credem, așa cum își imaginează Allen, că am fi în permanență priviți de cineva printr-o cameră de filmat, care ar surprinde gesturile, reacțiile sau comportamentele noastre sociale ori spontane. Cu siguranță, crede Allen, că ochiul magic nu este omniscient, pentru că observatorul nu poate determina decât un număr variat de cazuri, exprimabile statistic, dar neînțelese în esența lor

Holocaustul – să nu rămânem indiferenți față de această tragedie din istoria umanității!

În anul în care Europa marca a 60-a aniversare a eliberării lagărelor de concentrare naziste și sfârșitul Holocaustului, prin Rezoluția Adunării Generale a Națiunilor Unite numărul 60/7 din 1 noiembrie 2005, adoptată la a 42-a ședință plenară, ziua de **27 ianuarie** din fiecare an este declarată **Ziua Internațională de Comemorare a Holocaustului**.

27 ianuarie este data la care, în anul 1945, armata sovietică a deschis porțile celui mai mare lagăr nazist de exterminare de la Auschwitz II - Birkenau, eliberând astfel peste 7.000 de prizonieri, inclusiv 180 de copii pe care medicii făcuseră experimente.

Semnificația acestei zile este aceea de a cinsti împreună cu întreaga comunitate internațională memoria milioanele de victime ale Holocaustului, un eveniment care s-a produs la scara unui continent. Holocaustul în sine se situează în afara istoriei, dincolo de ea. Holocaustul este o lecție de istorie pentru viitor.

Ziua de 27 ianuarie este o zi cu o semnificație deosebită și pentru România deoarece în perioada 16 mai - 3 iunie 1944, din Transilvania de nord, aflată atunci sub ocupație maghiară, au fost deportați la Auschwitz circa 150.000 de evrei. Dintre aceștia, 130.000 au fost exterminați acolo.

Atrocitățile regimului nazist nu s-au limitat la evrei. În sens mai larg noțiunea **Holocaust**, descrie și alte acțiuni ale regimului nazist care includ uciderea a aproximativ o jumătate de milion de romi, a prizonierilor de război, a persoanelor trimise la muncă forțată supuse regimului de exterminare, a opoziției politici și religioși dar și a prizonierilor eliberați care nu au mai supraviețuit lagărelor.

Mașina de război nazistă a urmărit uciderea sistematică a unor anumite clase sociale din aproape toate teritoriile ocupate. Exterminarea era dictată doar de simplul fapt că cetățenii aparțineau unei etnii. În 1939, în teritoriul ce acum reprezintă 35 de state europene diferite, concentrate mai ales în Europa centrală și de est, se aflau peste șapte milioane de evrei.

Ca să înțelegem sensul luptei împotriva rasismului, antisemitismului și intoleranței să facem o incursiune în această zonă întunecată a trecutului, să cunoaștem acele locuri de tristă istorie unde s-au produs cruzimi atât de enorme, de neînțelese pentru mintea normală.

Cel mai mare și mai sângeros dintre toate lagărele de exterminare și concentrare naziste a fost Auschwitz - Birkenau.

În ochii întregii lumi, lagărul nazist de concentrare și de exterminare de la Auschwitz este simbolul Holocaustului, al genocidului și al terorii. Și este singurul care a fost păstrat așa cum a fost abandonat de germani, în fuga lor de Armata Roșie. Alte lagăre naziste de exterminare din Polonia au fost distruse complet de naziști, pentru a șterge urmele.

La aproximativ 60 kilometri vest de Cracovia, în sudul Poloniei, Oświęcim, este o localitate aparent liniștită. Zeci de autocare și mii de mașini îl traversează anual pentru a ajunge la muzeul constituit în fostul lagăr Auschwitz. Aici, începând din anul 1940 Germania nazistă a construit mai multe lagăre de concentrare și un lagăr de exterminare, deoarece zona era la acea dată sub ocupație germană. Auschwitz era numele german al localității. Auschwitz este reperul atemporal a ceea ce înseamnă Holocaust. Auschwitz este cimitirul fără morminte.

Inițial lagăr de concentrare pentru prizonieri, complexul Auschwitz, constituit din lagărul de concentrare Auschwitz I, lagărul de exterminare Auschwitz II - Birkenau și lagărul de muncă Monowitz, a fost transformat într-o uzină de exterminare în masă.

Bărbați, femei, copii - majoritatea evrei, dar și țigani, ruși și polonezi - ajungeau la Auschwitz din Europa ocupată de Hitler. Erau transportați cu trenuri de vite, supraaglomerate. Mulți mureau sufocați în timpul călătoriei, care dura zile întregi. Pentru ceilalți aceasta era destinația finală. Pentru mulți, foarte mulți, ultima călătorie.

Trișa la intrarea în lagăr, bătrânii, bolnavii, femeile și copiii care nu puteau munci erau trimiși, sub pretextul dușurilor de dezinfectare, direct în camerele de gazare. Prin găurile de ventilație naziștii aruncau în cameră pelete de Zyklon B (Ciclon B), substanța care eliberând acid cianhidric devenea un gaz toxic care ucidea în cel mult 20 de minute. Unii acceptau moarea cu ușurință, ca o eliberare. Alții au luptat pentru viața lor, se zbăteau și căutau o gură de aer proaspăt pe care o întrezăreau în găurile de ventilație. Lupta lor a rămas vizibilă. Scrijelite pe pereții camerei de gazare, zgârieturi mai adânci sau superficiale, semn că erau unghiile unui adult sau ale unui copil... În lagărul de la Auschwitz - Birkenau aceste camere de gazare și crematoriile se aflau în interiorul lagărului. Fumul gros și mirosul de carne arsă se simțea până la Cracovia.

Cei care treceau de "selecție" erau dezbrăcați de haine, li se luau actele și obiectele personale, după care li se tatua un număr pe mână. Îmbrăcați în uniforme cu dungi, prizonierii erau apoi trimiși la muncă, cel puțin 12 ore pe zi,

(urmarea la p.39)

Când s-a născut Eminescu?

(continuarea de la p.15)

32

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

Biografic al literaturii Române, apărut în 2006 și coordonat de Aurel Sasu, tot Ioana Em. Petrescu notează că poetul s-a născut pe 15 ianuarie 1850 dar pune în paranteză, cu semnul întrebării, și data de 20 decembrie 1849, oscilând și între Botoșani și Ipotești. Nicolae Manolescu, în *Istoria Critică a Literaturii Române (5 secole de literatură)*, trece drept zi de naștere, pentru Mihai Eminescu, 15 ianuarie 1850.

Dar nu acesta este lucrul cel mai important atunci când vine vorba despre Eminescu data lui de naștere (indiferent care ar fi) are valoare de simbol doar dacă sărbătorirea ei este făcută într-un mod onorabil care să ne facă cinste atât nouă cât și celui pe care ne-am obișnuit să îl numim poetul național al României.

Cu toate că s-a scris mult despre Eminescu, nu avem acea lucrare despre viața și opera lui care să mulțumească pe toată lumea și acest lucru se întâmplă pentru că Mihai Eminescu este perceput mai mult ca simbol național decât să fie studiat ca un poet din galeria marilor romantici. Ce s-a scris despre el în ultimii 20 de ani, în majoritatea cazurilor, abundă de superlative, de clișee, întreținând o atmosferă religioasă chiar și în jurul operei. Eminescu este perfect, este Cristul literaturii, este luceafăr, opera lui este excepțională, genială, etc. În luptă cu un astfel de discurs, cu greu se pot aduce în discuție alte nivele de interpretare. Cine încearcă să îl pună în cumpănă pe Eminescu, să îi (re)evalueze critic opera se lovește, inevitabil, de fumul de tămâie emanat din cădelnițele zelatorilor care i-au construit un adevărat cult.

Un alt fapt regretabil este (să nu spun neprofesionalismul) neatenția multora dintre cei care alcătuiesc antologii din opera eminesciană. Deși se autocaracterizează ca fiind iubitori de Eminescu, acești autori de antologii nu au, de foarte multe ori, nici cel mai elementar simț critic. Avea dreptate Petru Creția să îi demasce, să îi arate cu degetul spunând că „ediție critică” înseamnă cu totul altceva decât ceea ce se găsește în librăriile din România. Pentru a fi mai aproape de adevăr Creția folosea formula *ediție științifică*. Deși multe dintre aceste antologii abundă de greșeli de tipar, de exprimare și de lecțiune, nimeni nu le-a republicat corectate sau nu le-a retras de pe piață, din contră unele ajungând chiar și la a VI-a serie conservându-și „defectele”, fapt care dovedește tristul adevăr al nepăsării față de Eminescu.

O pasiune, care pare uitată de către mulți, poate să fie reînviată cu ajutorul împătimiților, după cum ne dovedește colaboratorul nostru, **Radu Moțoc**, cu ajutorul căruia prezentăm câteva dintre ultimele produse ale Romfilateliei: emisiunea comună România-Vatican „Crăciun 2010” din 15 noiembrie 2010 și emisiunea comună România-Cipru „Viticultură”, ambele emisiuni având două valori (machetator/designer Mihai Vămășescu), fiind însoțite de produse speciale: ambele emisiuni au cartoane filatelice (tiraje diferite) iar cea de Crăciun are și mapă filatelică (tiraj limitat, conținând plicul „prima zi”, având suplimentar un element grafic tematic imprimat cu folio aur și cele două blocuri de 4 timbre cu manșetă ilustrată) și gravura reproducere după Gheorghe Tattarescu, „Nașterea Domnului” (pictura aparține patrimoniului Catedralei Mitropolitane din Iași), cu timbru aplicat, realizată de artistul gravor Octavian Ion Penda, într-un tiraj de 350 de exemplare, numerotate cu roșu de la 001 la 350, având imprimată sigla Romfilateliei în timbru sec, fiind și semnate de către autor. Alte caracteristici tehnice pot fi cunoscute și de pe site-ul www.romfilatelie.ro. (a.g.s.)

REGIS DE AETERNUM

(fragment)

fantasy/s.f.

Evlampionis se crezuse îndeajuns de versat într-ale sufletului omenesc pentru a nu mai putea fi vreodată surprins de vreo acțiune a semenilor săi. Și iată cum în acea noapte, lucrurile se precipitau din nou fără ca el să le poată controla. Iar frustrarea i se părea cu atât mai mare cu cât magul, care se ghida după astre, nu prevăzuse nimic despre cele ce aveau să se petreacă...

Revenirea ginerelui său marca finalul unei etape dominate de vicisitudini; vrăjitorul îl îngrijise pe tânăr cu toată devoțiunea cu care fusese înzestrat, dar de multe ori simțise blazare și își dorise să se ajungă la un sfârșit, oricare ar fi fost acela. Deseori îi trecuse prin minte că acest stadiu n-ar fi existat nicicând, dacă l-ar fi lăsat pe tânăr să moară odată cu Elisa, dar de fiecare dată, ajungea la concluzia că fără acest om, existența lui ar fi fost una searbădă și mai apoi, i-ar fi fost imposibil bieteii lui inimi să suporte ambele pierderi.

Elisa nu apucase să-i dăruiască nepoți spre care omul să-și poată canaliza acum dragoste părintească. Iar cum patimă pentru fiica sa era una din cele eterne, se admite că fetișizarea lui Erin, unicul suvenir însuflit rămas de la ea, a fost doar următorul pas.

O îndrăgise pe copilă cu o dragoste egoistă, considerând că ea îi aparține lui și numai lui și asta chiar din prima clipă când o ridicase de pe treptele bisericii unde o găsisese abandonată. Fata crescuse în castelul vrăjitorului și nu cunoscuse lipsuri, căci tatăl îi oferise toată inima lui, iar acolo unde nu se pricepuse a o crește, născocise și totul mersese ca pe roate.

De aceea, Elisa spunea ades că întreaga ei copilărie nu știuse de viața reală, trăise într-o fantezie, creată special pentru ea de către părintele său, magicianul cu fruntea umbrită de luceferi.

Primul eveniment survenit se disputase pe când vrăjitorul se întorcea acasă dintr-o călătorie, nerăbdător să-și vadă fiica pe care o lăsase ușor suferindă. Și nu faptul de a o afla răpusă de o răceală cu complicații îl uimise peste măsură, cât îl îngrozise acela de a-i găsi pe tineri în patul lor, uniți într-o îmbrățișare a morții. Erin era numai în nesimțire, dar fiica magului părăsise demult lumea noastră...

Evlampionis nu avusese niciodată certitudinea că Erin știa de moartea soției sale, însă un lucru se înțelegea din felul cum arăta dormitorul: tânărul voia să moară și pregătise totul dinainte pentru a nu avea surpriză neplăcută ca decesul lui să nu se ivească în urma afecțiunii pe care o avea. Văzuse omul multe în existența lui, dar o așa îndârjire ca la tânărul său, pe nicăieri!

Dar vorba aceea „orice naș își are nașul“. Și îndârjirea lui Erin găsisese una pe potrivă, căci socrul lui nici nu concepea să-l lase să moară.

La prima vedere, afectul lui Evlampionis era pe deplin justificat, dar Rufio știa că nu era vorba doar de emoție, ci și de teamă. Când anticarul ajunsese în coridorul ce ducea spre sufragerie, îl zări pe om sprijinit de o coloană ionică, de unde privea cu încordare către ușa deschisă a camerei.

Slugile flecăreau de zor; Rufio își zise că ginerele vrăjitorului trebuie să fie lihnit, dacă acceptă să mănânce cu atâta zarvă în jurul lui.

Se apropie de Evlampionis; acesta îi aruncă o privire, apoi oftă adânc, resemnându-se.

- Vino cu mine, îi șopti el rugător.

Intrară într-o cameră de formă dreptunghiulară, al cărei mobilier era compus dintr-o masă lungă și strămtă și câte patru sfeșnice mari, de argint, ce dominau fiecare din cele patru colțuri ale încăperii. În capătul stâng al mesei, înconjurat de servitorime, se afla tânărul moșier ce mânca pe îndelete dintr-o porție de ciulama cu sos alb.

Văzându-l pe stăpân, bucătăreasa veni la dânsul și începu să turuie aceeași istorie, repetată de n ori în acea noapte, povestind cu atâta plăcere de parcă ar fi fost prima oară. Tipicar cum era, Rufio o chestionă pe femeie asupra orei exacte la care se petrecuse totul, de parcă această informație ar fi fost extrem de vitală.

Evlampionis răbdă cât răbdă, pe urmă porunci servitorilor să meargă la culcare pentru a rămâne singuri.

Vrăjitorul, ce ignorase prezența ginerelui său, de cum realiză că nu mai sunt decât ei, trei în cameră, se deplasă cu pași mici până la masă. Cu mâinile împreunate ca pentru rugăciune, omul se debarasă de orice ipocrizie.

- Erin?!... murmură el cu duiosie. Fiul meu, ești bine?...

Tânărul care nu arăta să fi observat schimbările produse în sală, se opri din mestecat și puse furculița în farfurie. Nu răspunse de îndată, gest care îl intrigă pe vrăjitor, iar când ridică privirea spre cei doi, în ochii săi se citea un soi de suspiciune.

Aurelia Chircu

VETURIA GOGA, PATIMA POETULUI PĂTIMIRII NOASTRE

34

„Suntem tributarii morții. Fiecare ceas, fiecare clipă, cere o fărâmitură de viață.
Așa ne topim pe nesimțite”.

OCTAVIAN GOGA

d
u
n
ă
r
e
a
d
e
j
o
s

Veturia Mureșanu s-a născut pe 30 mai 1883 la Sebeș, străveche cetate medievală, atestată încă de la 1245. Mama Veturiei, Ana Mureșanu, pasionată de muzică, cânta în fiecare dimineață la vechiul clavier din salon, fragmente din Schuman, Schubert, iar tatăl Zevedei, protopop în vechiul Ardeal austro-ungar își avea rezervat domeniul de cântări sfinte. Supranumită *Privighetoarea Ardealului* sau *Gheonoaia* (cum o „alinta” Octavian Goga, la numai câțiva ani de căsătorie), Veturia avea încă din copilărie un temperament vulcanic, mereu mânat de neliniștea căutării. *Mica aventurieră* intra mereu în belele, dar se salva de una singură mereu. Vremea a trecut pe neașteptate, iar fetița cu părul castaniu și ochii cercetători a fost *condamnată* la viața de internat de la Ursuline. La numai 13 ani, în 1896, Veturia îl va întâlni pentru prima oară pe Octavian Goga, care avea 15 ani. Fatalitate sau nu? În 1903 cei doi se vor reîntâlni, iar acesta va fi doar *Începutul*. Tot în acest an, Veturia va debuta la Concertul Reuniunii Române de muzică și Cântări din Sibiu cu piesa *Răsunetul de la Crișana* de Ion Vidu. La scurt timp, zeița Fortuna i-l va scoate în cale pe George Enescu, iar ambițiile ei vor prinde viață. Marele compozitor o va invita a doua zi la Palatul Peleş, unde va susține un recital pentru regina Elisabeta. Au fost primii pași ai Castelanei la Palat într-un decor adumbrat de intrigi și jocuri politice: *Carmen Sylva mă îndrăgise mult. Cu mine putea vorbi nemțește, spre deosebire de celelalte Doamne de Onoare cu care, necunoscându-i limba maternă se putea înțelege doar în franțuzește... Mergeam la Palat ca la Moară*. Succesele curgeau unul după altul pentru Privighetoare, dar măreției de pe scenă îi urma întoarcerea într-un cămin lipsit de iubire alături de primul soț. În 1909, Octavian Goga va face o călătorie de 6 săptămâni în Italia, unde o va reîntâlni pe Veturia, eterna obsesie care-l va bântui toată viața și cu care va pleca în mormânt. Între cei doi se va înfiripa o tulburătoare poveste de dragoste. Este o perioadă de glorie pentru Veturia, ea fiind premiată de către regele Carol al II-lea care îi va oferi medalia *Bene Merenti-clasa I pentru Artă și Cultură* și titlul de *Interpretă de Cameră a Coroanei*. Legăturile artistei cu lumea de la Palat îl deranjau pe Goga care îi scria: *E prea mare distanța dintre noi... Tu în Palat, eu în pușcărie, tu cu regi, eu cu hoji de cai.*¹ Goga, fusese închis la Seghedin pentru articolele publicate în ziarul *Țara noastră*, ziar de orientare poporanistă. În închisoare el scrie, *Poet*: „Când l-au închis după zăbrele/ Și paznicii l-au petrecut/L-au despuiat de toate cele/De tot sărmanul lui avut”. Și Caragiale va veni la *Pension*, să-și vadă prietenul pentru ultima oară, deoarece, doi ani mai târziu, marele dramaturg va muri. În acest timp, datorită recunoașterii de care se bucura, Veturia va avea ocazia să cunoască o serie de personalități politice. Una dintre acestea a fost Siegfried Wagner, fiul reputatului muzician, Richard Wagner, bun prieten cu regele Ferdinand. Acesta va rămâne impresionat de vocea Veturiei și astfel artista va fi introdusă în atmosfera fastuoasă a Baireuth-ului. Mama lui Siegfried, Cosima Wagner, a devenit un model de viață pentru Veturia, care îi va copia ținuta și gesturile în ultimii ani ai vieții. Tot aici eroina noastră l-a cunoscut pe Lordul Houston Stewart Chamberlain, soțul Evei Wagner. Născut la 9 septembrie 1855 la Southsea, acesta era fiul amiralului William Charles Chamberlain. Din păcate, odrasla nu va da curs iluziilor tatălui, care-i prefigurase o strălucită carieră de ofițer de marină, ci va deveni un promotor al *rasei unice și al exterminării raselor așa-zis inferioare*. Datorită ideilor sale *înălțătoare* a devenit confidentul lui Wilhelm al II-lea. Oare în această atmosferă artistică și-a început Veturia ucenicia în ale spionajului? Cert este că în notele din jurnalul intim a lui Siegfried Wagner, aceasta apare ca, *fermecătoarea româncă, ființa încântătoare*. Perioada petrecută aici va fi umbrată de norii gri ai primului război mondial, care va izbucni pe 2 august 1914. Întoarsă la București, Veturia va mai lumina scena Ateneului până când se va căsători cu O. Goga. Era cea de-a doua căsătorie pentru el, prima soție fiind Hortensia Cosma, o femeie nespuse de frumoasă, care l-a făcut pe poet s-o uite pe Veturia pentru moment. Din umbră *Privighetoarea*, însă, îi urmărea fiind convinsă că într-o zi soarta îi va reuni. Previzunile sale s-au adevărat, deoarece dintre îngerul Hortensia și demonul Veturia, poetul a ales într-un final demonul. Aventura celor doi va începe din timpul primei căsătorii a poetului, iar societatea românească, destul de conservatoare, a sancționat adulterul. După divorț, pronunțat la 22 iunie 1922 și cea de-a doua căsătorie *Gheonoaia* își va arăta adevărata față. Destinul celor doi va fi pus la grea încercare de gelozia poetului față de pasiunea *Privighetoarei* pentru muzică dar și de moravurile unei societăți măcinate de război și falsitate. Aceasta îi va mărturisi Ecaterinei Oproiu: *Tavi se simțea întotdeauna la concurență cu muzica. Era gelos pe vocația mea. Când mă așezam la pian, striga: Închide!* Prins toată viața între idealul politic și himerele poeziei, Octavian Goga s-a lăsat sedus de Veturia, femeia-cameleon care în scurt timp va deveni o străină pentru el. Oare aceasta fusese recrutată de serviciile secrete germane încă din timpul șederii la Bayreuth? Deși se spune că în spatele oricărui bărbat de stat există mereu o femeie, se pare că mariajul celor doi a fost de fapt un paravan pentru activitățile oculte ale iubitei soții. (va urma)

Note: ¹Autorul era închis la închisoarea din Szeged.

Anamaria Cheșcu

Suflet
cătrecătre suflet!

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMFOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013CNDIPT
OIPOSDRU

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, 2007–2013 „Investește în oameni“

Proiectul „Creșterea competitivității economice prin orientarea profesională, calificarea și recalificarea persoanelor din sectorul editorial“ POSDRU/80/2.3/S/59533

Data de 1 iulie 2010 reprezintă momentul de start al acestui proiect, denumit pe scurt COMPEDIT, primul proiect important finanțat din fonduri europene care se adresează sectorului editorial din România.

Această inițiativă vine atât în sprijinul angajaților ajutându-i să se dezvolte ca profesioniști de nivel european, cât și în întâmpinarea editurilor care vor fi susținute indirect, beneficiind de colaboratori mai bine pregătiți profesional.

COMPEDIT este produsul cooperării a trei organizații partenere: *Asociația Difuzorilor și Editorilor Patronat al Cărți* – ADEPC și *Asociația Publicațiilor Literare și Editurilor din România* – APLER, binecunoscute în peisajul editorial românesc prin activitățile educative, culturale și artistice cuprinse în programele proprii desfășurate în ultimii 10 ani și *Centro Recherche e Attivita* – CREA, o organizație neguvernamentală din Italia specializată în dezvoltarea resurselor umane, care prin programele pe care le desfășoară contribuie în mod activ la formarea profesională a adulților.

Proiectul vine în întâmpinarea nevoilor reale ale pieței muncii din domeniul editorial. În cadrul lui sunt organizate sesiuni de orientare și consiliere profesională pentru 1.000 de persoane și cursuri de calificare gratuite pentru 400 de persoane, în următoarele meserii:

- *Designer de pagini web;*
- *Tehnoredactor – prelucrare de text și imagini;*
- *Operator calculator, introducere, validare și prelucrare de date;*
- *Secretar, operator birotică;*
- *Inspector de resurse umane.*

Absolvenții cursurilor vor primi certificate de calificare eliberate de către Ministerul Muncii și Solidarității Sociale și de către Ministerul Educației și Cercetării.

Beneficiarii proiectului vor deveni angajați mai competitivi pe piața muncii și vor putea îndeplini mai multe sarcini în domeniul în care activează, într-un mod mai eficient.

**Informații suplimentare la ADEPC, tel.: 021.222.02.13, e-mail adepc@adepc.ro
Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială
a Uniunii Europene sau a Guvernului României.**

Dintre publicațiile care-au animat o vreme spațiul public tecucean, i-a dinamizat frământările de conștiință publică și-a antrenat spiritul civic în optimizarea frământărilor locale **Gazeta de Tecuci** se profilează ca o apariție insolită. Fără o tutelă protectoare și securizantă - o societate, o asociație, un partid politic - publicația avea din capul locului un deficit de teme, de fundament și de noime aferente care să-i asigure dăinuire și longevitate în timp. Efemeritatea ei era previzibilă, deși elanul celor ce-o inițiasă ar fi justificat un parcurs mai durabil și mai ambițios.

Gazeta de Tecuci a apărut în vara anului 1883 ca hebdomadar duminical și se adresa nu doar orașului, dar căuta să acopere publicistic teritoriul întregului județ. Fusese concepută ca Foie Comercială, Industrială, Financiară. Administrativă, Comunală și Judeciană și-și stabilise redacția și administrația în localul tipografiei G. Balș. Dintre cei care trebuia să asigure conținutul publicației, nu găsim menționat decât numele lui C. Pantazoglu, care semna articolul editorial

Primul număr a apărut la 4 iulie 1893 în patru pagini iar directorul Pantazoglu nu-și reprima speranța că *la necesitate pote (sic!) să apară și de 2 sau mai multe ori pe săptămână: aceasta atârnă de la materia care se va aduna la Redacție și de importanța ei*. Speranță deșartă, cum se va dovedi în curând, mult mai repede decât bănuia editorul. *Orașul Tecuci*, se mai spunea în editorial, *este un oraș din cele mai curate și mai Higienice din România cu tote aceste mai are nevoie încă de multe îmbunătățiri care după cum se zice, în curând au a se îndeplini, mai cu seamă aducerea apei în oraș de care se simte foarte mare necesitate*.

Cercetând numărul I al publicației - singurul existent la Biblioteca Centrală Universitară M. Eminescu din Iași putem conchide că Tecuciul - orașul și județul cu același nume - nu avea vigoarea necesară pentru vitaminizarea unei publicații săptămânale. Nici orașul, nici județul nu furniza atâtea evenimente, cât să umple patru pagini de gazetă săptămânal. Orașul avea o existență plată, anonimă, provincială, fără evenimente care să-l scoată din letargie.

Cu primul număr însă era altceva. Apariția lui a coincis cu sfârșitul anului școlar și noua publicație relatează pe larg despre festivitatea organizată cu acest prilej. *In ziua de Sfinții Apostoli Petru și Pavel a avut loc în salonul cel mare din Palatul Primăriei, solemnitatea distribuirii premiilor la Elevele și Elevii școalelor din Tecuciu. Această solemnitate s-au serbat în modul cel mai impozant: încă de la 8 ore de dimineață sau vedut Elevele și Elevii umplând salonul așa fel că la ora 9 fixată pentru începerea ceremoniei erau față D-l Prefect al Districtului, D-l Primar precum și tote Domnele și D-nii Profesori din Tecuciu și un foarte numeros public. DOMNA Lascarov Directora Scoalei de Fete No 2 a ținut un discurs foarte bine simțit de toți. Apoi a vorbit D-l Gh. Angelescu Directorele Gimnasiului din Tecuciu, care cu multă elocvență o arat marele progrese ce-au făcut acest Gimnasiu, unde se predau științele în modul cel mai regulat, arătând tot o dată că acest Gimnasiu a fost dotat anul acesta de actualul Dom Ministru AL Cultelor și Instrucțiunii Publice cu un cabinet de fisică care costă aproape 20000 lei. După aceasta a respuns D-l Prefect și D-l Primar mulțumind D-lor Profesori și D-nelor Profesoare de zelul și activitatea ce au*

desfășurat în cursul anului școlar expirat. Apoi s-au procedat la distribuirea premiilor în sunetul Muzicei militare în modul următor: Urmează enumerarea școlilor, a claselor și menționarea tuturor elevilor premiați.

Este greu să mai putem identifica, din noianul de nume menționate în darea de seamă, viitoarele personalități ce-au constituit ulterior mândria spiritului tecucean. Am reținut, totuși, numele viitorului scriitor Boureanu Eugen de la Școala de băieți nr. 1, clasa a II-a, distins cu premiul al III-lea, a viitorului institutor Gheorghiu D. Gh de la Școala de băieți nr. 2, cl. a III-a, distins cu premiul al II-lea și numele viitorului jurist Corodeanu Traian de la Gimnaziul din Tecuci, distins cu premiul al II-lea.

La rubrica *Știri și fapte* din pagina a doua a gazetei găsim consemnată ceremonia înmormântării lui Constantin Radovici - un nume foarte respectat în oraș. O reproducem și noi pentru pitorescul relatării. *Anunțăm cu cea mai mare părere de reu pierderea dintre noi, a celui mai vechi și dintre cei mai onorabili comerciant și mare proprietar din orașul nostru, Constantin Radovici, care a știut se-și atrage dragostea și considerația întregului oraș. În mormântarea a avut loc acum câte-va zile. Carul funebru a plecat de la locuința reposatului, tras de șase cai, precedat de un număr însemnat de sfinți părinți între care doi Potropopi (sic) și urmat de familie și de mai întreg orașul în frunte cu Primarul: pe tote stradele pe unde au trecut cortegiul între cari era și strada Ștefan cel Mare și până la cimitir, pe toate reverberale erau eluminate și îmbrăcate în doliu. Muzica militară și clopotele de la toate bisericile sau (sic!) făcut a se auzi până la terminarea ceremonialului. Un cortegiu mai impozant nu sau (sic!) vedut încă în orașul Tecuciu, Fiei țerina ușoară.*

Am redat textul cu toate neglijențele lui lexicale și ortografice în speranța că vom avea posibilitatea unei radiografii mai aplicate asupra deficitului de pregătire și de abilități spirituale a celor ce făceau publicistică la Tecuci. Este vorba despre o carență spăimoasă, care dăinuie, din nefericire, și azi. (foto a.g.secară: detaliu a unui grup statuar din Tecuci)

Ionel Necula

DORIN IVAN- AMINTIRI DINTR-O ALTĂ ETERNITATE

În timp ce alți confrăți de-ai săi s-au lăsat seduși, după decembrie 1989, doar de farmecul exterior al profesiunii de ziarist, înainte de a descoperi profesionalismul ei, Dorin Ivan (1) a plonjat curajos de un deceniu încoace într-o realitate numai aparent previzibilă. Lucru ușor de sesizat de cititorul atent, inclusiv la instrumentele cu care gazetarul sondează dinamica lumii post-decembriste, pentru mulți lineară în articulațiile ei vitale. Apelând la parabolă, atunci când atacă teme de rutină cotidiană, tocmai pentru a le amplifica semnificațiile, supravoltând verbul în momentele cheie ale relatărilor seci, Dorin Ivan se dovedește un artizan pătimaș care construiește dantelării curajoase în vârtejul locurilor comune, pentru a pune în lumină celula vie.

Ajutat și de tehnicile sociologiei în investigarea cazurilor, autorul realizează în „Amintiri dintr-o altă eternitate”, incizii incomode care conferă până la urmă suplețe, dar și îndeajunsă perenitate textelor. Pornind de multe ori de la faptul cotidian divers, de senzație, care de regulă ține prima pagină a ziarelor, în texte cum ar fi „Taica Visarion revoluționează ortodoxia”, „Locul nașterii - Orient Express”, „Călăul și călugărița”, „Cel care l-a înfruntat pe Dumnezeu”, Dorin Ivan ajunge să opereze și cu studii de caz, așa cum este cel cuprins în capitolul „Doi ași ai manipulării jurnalistice: Pamfil Șeicaru și Corneliu Ștefan”, text pe care vom încerca să-l comentăm în continuare, deoarece considerăm că e reprezentativ pentru ceea ce și-a propus autorul în întreprinderea sa gazetărească.

Despre Pamfil Șeicaru se cunoaște faptul că a exploatat apetitul opiniei publice pentru senzațional prin furibunda campanie de presă declanșată după apariția pe scena românească a celui care avea să devină un vestit oracol, l-am numit pe Petrache Lupu de la Maglavit, omul care l-a văzut în 1935 pe „Moșu”, adică pe Dumnezeu, după care și-a îndemnat semenii „să se pocăiască, să nu mai fie nelegiuți, astfel o să fie foc și prăpăd”. Patronul influentului cotidian „Curentul”, Pamfil Șeicaru, a intuit ceea ce avea să se întâmple, adică nesfârșitul șir de pelerinaje la Maglavit, declarând că e dispus ca din sumele strânse prin subscripții publice, mai ales că se pusese la dispoziția oamenilor garnituri speciale de trenuri, să ridice o mănăstire pe locul unde a fost văzut „Moșu”. Se zice că după ce isteria colectivă a atins apogeul, la numai câteva luni celebrul gazetar și-a tras partea leului, retrăgându-se din afacere pentru a construi Mănăstirea „Sfânta Ana” de la Orșova.

În schimb, la aceste afirmații mă simt obligat, în memoria marelui gazetar, să-l combat pe Dorin Ivan, lucrurile nefiind adevărate. „Hiena”, cum era alintat Șeicaru în cercurile jurnalistice, fusese combatant la Mărășești și printre puținii gazetari decorați pentru faptele de vitejie cu înaltul „Ordin Mihai Viteazul”. Practic, Mănăstirea „Sfânta Ana”, care poartă numele mamei sale, a fost ridicată, după cum mi-a declarat în 1990, la Munchen, Vasile C. Dumitrescu, moștenitorul ziarului „Curentul”, pe locul unde se dăduse o bătălie încrâncenată, compania comandată de Pamfil Șeicaru dând dovadă de adevărate fapte de eroism. Și nu e singurul caz în care se fabulează în ceea ce privește viața și faptele marelui gazetar.

Monumentul de la Tișița, aflat la ieșirea din Focșani, nu o reprezintă nicidecum pe Ecaterina Teodoroiu, fapt inoculat oamenilor după 1945 de autoritățile comuniste. El a fost realizat, la îndemnul lui Șeicaru, de sculptorul Oscar Han, în amintirea celor căzuți în luptele care s-au dat în zonă în primul război mondial.

Celălalt as al manipulării, obiect al studiului de caz pe care-l face Dorin Ivan, este vorba de Corneliu Ștefan, fondatorul cotidianului „Opinia”, gazetar la fel de celebru ca și Pamfil Șeicaru, a realizat din start că în cazul „Fântâniei tămăduirii” de la Smeeni e vorba de o chestiune care ține tot de mistic, mai ales că până în 1989 numele lui Dumnezeu era rostit în șoaptă de majoritatea românilor. În fond, în credința populară apa are calități magice, iar relatarea efectelor sale miraculoase, vindecările spectaculoase fac repede înconjurul țării, mii de oameni bolnavi punându-și mari speranțe în ea. Numai că minunea de la Buzău a ținut, față de cea de la Maglavit, doar câteva luni, campania de presă fiind finalizată într-o broșură nesemnăată și nicidecum într-o mănăstire, după care Corneliu Ștefan, ca orice gazetar lucid, trata subiectul cu detașare. În fond, cheia succesului celor două campanii de presă a constatat în credibilitatea și tirajul celor două ziare, elemente care s-au dovedit decisive. Iar așa după cum precizează și Dorin Ivan marii ziariști „își permit uneori să se joace cu opinia publică”.

Dumitru Ion Dincă

(1) Născut la 19 mai 1955 în satul Șarânga, județul Buzău. Cursuri la Facultatea de drept pe care le abandonează, ca în 1989 să absolve Facultatea de ziaristică din București. Debut cu reportaj și fotografii în „Agricultura socialistă” și „Scânteia tineretului”. Activitate publicistică: „Fântâna Tămăduirii”, Ed. Opinia, 1990, Buzău; „Amintiri dintr-o altă eternitate”, Ed. Alpha, 1999, Buzău; „Mitropolitul Irineu Mihălcescu. Viața și Opera”, 2002; „Ion Rațiu sau Tentația martirajului”, 2000; „Experimentul Râmnicu Sărat”, 2000; „Istoriei râmnicene”, 2001; „Duhovnicul Mareșalului și alte povestiri”, 2003; „Podul Președintelui”, 2006, toate la Editura Irineu Mihălcescu, Buzău. „Duminica Orbului”, povestiri, Ed. Rafet, Rm. Sărat, 2009, Serendipity, proză, Ed. Rafet, Rm. Sărat, 2009, Fiul lui Athanaric, roman, Editura Omega, 2009, Corneliu Coposu, un stoic contemporan, Editura Omega, 2009.

Poet și publicist, al cărui destin dramatic a fost influențat de condițiile vitrege ale vremii și de greutățile ce au confruntat familia în care s-a născut, Tudose Roman s-a afirmat, asemeni lui Alexie Mateevici, ca un *Homo christianus*, neliniștit, preocupat de problemele semenilor săi și un poet social care s-a realizat „în icoana duioasă a greutăților de la țară” (Vasile Luțcan).

Născut la 5 ianuarie 1887 în satul Chipercenii de Sus din județul Orhei, într-o familie de țărani săraci, poetul a făcut doar două clase în limba rusă la școala din sat. „Părinții mei, - mărturisea el în autobiografia sa inedită, ce se afla în colecția lui Ștefan Ciobanu, - *mazăli, plugari sărmani, văzând cât e de greu să trăiești, fără ca să știi carte, când eram de șapte ani, m-au dat la școala din sat, unde în curgere de opt ani de zile am învățat cu greu două clase, în limba rusească.*” Ștefan Ciobanu preciza, în comentariile sale, că școlile cu două clase din perioada țaristă aveau de fapt șase clase. După terminarea școlii rămâne pe lângă părinți, ajutându-i la mica lor gospodărie, dar „prinde gustul cititului”, împrumutând literatură religioasă de la părintele Ioachim Lașcu, parohul satului, apoi și „scrieri românești, printre care *Dacia literară* a lui Kogălniceanu” (V.Luțcan). Dificultățile materiale îi fac pe părinți să se mute în satul Step-Soci, mai aproape de târgul Orheiului, în speranța depășirii stării de sărăcie. „În anul 1905, - nota Tudose Roman în aceeași autobiografie - *citind cel dintâi număr al gazetei moldovenești „Basarabia” nu-mi credeam ochilor; că citesc în limba mea*” și tânărul plugar pleacă la Chișinău, la redacția ziarului unde rămase mai mult timp, acolo aflând „*de unde se trage neamul nostru*” și unde a „*deprins a citi românește*”. În anul următor, 1906, debutează cu povestea *Păcală și Tândală* - o prelucrare după o versiune populară și cu versuri în paginile aceluiași ziar, prima publicație de limba română din Basarabia începutului de veac XX. Mai târziu, colaborează cu publicistică (tema predilectă fiind soarta țărănimii: „*Gospodăria plugarilor noștri*” ș.a.) și versuri la revista *Cuvânt moldovenesc*. Din cauza tifosului exantematic, în 1915, își pierde vederea, dar cu toate acestea participă la toate manifestările cu caracter național, fiind însoțit de fiul său mai mare, care-l plimba pe străzile Chișinăului. Versurile „concepute în gând” de acest „Homer al Basarabiei” (V.Luțcan) le dicta seminaristului de atunci Antonie Luțcan, viitorul poet și preot, cu care se întreținea ore în șir la redacția ziarului *Cuvânt Moldovenesc*, unde se simțea printre ai săi, urzind planuri de viitor pentru Basarabia. Până în prezent rămâne incertă data debutului său editorial - 1916, cu placheta de versuri *Poezii moldovenești* (Iu. Colesnic plasând apariția acesteia în 1912!), sau 1919 cu volumul *Cântecul plugarului* (Ch., Editura *Societății de gospodărie moderne și cultură națională „Propășirea”*), însumând 30 de poezii, singurul volum al poetului (Mihai Cimpoi). Cert e că titlul volumului din 1919, așa cum menționa Ștefan Ciobanu, corespundea „*admirabil conținutului acestui volumaș*” și caracteriza „*foarte bine talentul nefericitului poet*”. (Volumul a fost reeditat, cu eliminarea de către cenzură a unor catrene, în 1956). E o „*cărticică*”, - așa cum se menționează în prefață - *scrisă într-o limbă înțeleasă pentru toți, ...potrivită pentru Românii din Basarabia*”, fiindcă „*în aceste poezii sau cântece se oglindește tot trecutul, viața, suferințele Românilor din Basarabia și zilele ei cele de pe urmă.*”

Tudose Roman a fost deputat în Sfatul Țării din partea țărănimii, votând Actul Unirii din 27 martie 1918. Poetul s-a stins din viață în 1921, la doar 34 de ani, în satul Step-Soci din județul Orhei, între țărani „*a căror viață a cântat-o în poeziile sale*” (Gh. Cardaș), lăsând o familie numeroasă pradă sărăciei. Mormântul său a fost refăcut de consăteni, cu sprijinul unor intelectuali, în anul 2001, când poetul a fost comemorat în prezența fiicei sale. Tânărul său prieten, poetul Antonie Luțcan, îi dedica în numărul 3 din 1933 al revistei *Luminătorul* un emoționant poem în care regreta dispariția acestuia: „*Te-ai stins, poete orb, / Și lira-ți e orfană... / Iar dacă ai plecat, / La suflet și la corp / Straiu tu ne-ai lăsat, / Mai negru decât pana / Cernită a unui corb. / Tu, orb fiind te-ai dus... / Dar - plângem moartea ta; / De ce cât pot vedea, / Ca sufletul tău nu-s?*”

E dificil să examinezi poezia lui Tudose Roman aplicând doar criteriile estetice, fapt remarcat încă în perioada interbelică de Ștefan Ciobanu și de Vasile Luțcan, deși exagerările în aplicarea acestor criterii duc, adeseori, la separarea operei literare de contextul istoric și social în care a fost creată. Tudose Roman a fost o individualitate în sensul dat acestui termen de Titu Maiorescu când definea noțiunea de poet, urmată de inseparabila precizare: „*De la aceleași obiective chiar, despre care noi avem o simțire obișnuită, el primește o simțire așa deosebit de puternică și așa de personală în gradul și în felul ei, încât în el nu numai că se acumulează simțirea până a sparge limitele unei simple impresii și a se revărsa în forma estetică a manifestării, dar însăși această manifestare reproduce caracterul personal, fără de care nu poate exista un adevărat poet*”. (Poeți și critici, 1886). Versurile acestui „*poet-țărăn mesianic în linia lui Octavian Goga*” (M.Cimpoi), denotă, așa cum remarcă Ion Pillat, o atitudine socială pronunțată, reflectând drama țăranilor oropsiți, *uitați de Dumnezeu*, cu trăsături aspre - ca formele pietrelor trecute prin furtuni și ape învolburate - îndărătul căror se ascund sufletele sensibile, în care își află ecou durerile și bucuriile pământului: „*Măi plugare de la țară, / Cât trăiești muncești din greu, / Ești în lume de osândă / Și uitat de Dumnezeu. / Nu știi tu de zile bune / În amarnicul tău trai / Și ca robul din vechime / Nici o mângâiere n-ai.*” și unde domină „o stare de neliniște și resemnare în fața asprilor” (V. Luțcan), cauzată de aparenta absență a unor soluții izbăvitoare: „*Casa ta-i descoperită, / N-ai măcar un dobitoc. / N-ai un pom frumos de roadă, / N-ai la trunchi un lemn de foc. / ... Și nici cerul n-are milă / Pentru tine, cerșetor; / Și te lasă-n sărăcie / Și-n necazuri ca să mori.*”, stare disperată, ce poate fi depășită doar prin știința de carte: „*Măi plugare, frăioare, / Ian începe a-nvăța / Că din chinurile grele / Numai cartea te-a scăpa. / Ea-ți va da ție puțința / Unui trai mai priitor / Și te-a face domn pe țară / Și stăpân pe viitor.*” (Cântecul Plugarului). Poetul e conștient de cauzele ce au generat starea grea a populației Basarabiei: „*Sub a țarului domnie / Am trăit ca vai de noi, / În nespusă sărăcie, / Asupriți, flămânzi și goi. / C-au domnit la noi în țară / Venetici-călăi tirani / Și-n robie sub povară / Ne-au ținut atâtea ani...*” (Sub a țarului domnie); „*Fost-am dați noi la pieire / Și uitați de Dumnezeu. / Nu știm carte, n-avem parte / Și trăim amar și greu...*” (Dați lumină!), dar și de faptul că aspirațiile la libertate și emancipare socială și națională vor putea fi realizate tot prin știința de carte: „*Dați lumină și știință / Să-nvățăm și noi ceva, / Că din chinurile grele / Numai cartea ne-a scăpa*” (Dați lumină!) și prin desăvârșirea unității naționale: „*Voi țărani copii ai țării / Milioane de bărbați, / Din Hotin la malul mării / Glasul vostru ridicați!... / Și pământ, și libertate, / Voi, Români, veți căpăta / Dacă toți pentru dreptate / În unire veți lupta!*” (Spre dreptate); „*Deci să dăm mână cu mână / Să scăpăm azi de streini, / La unirea cea deplină / Să pășim noi, frați Români!*” (Sub a țarului domnie); „*Frați ostași, cu arma-n mână / Apărați țara Română, / De dușmanii din afară / Și de cei ce sânt în țară... / Astăzi dați mână cu mână / La unirea cea deplină...*” (Către ostași). Poezia sa, ca și cea a lui Alexie Mateevici, Pan Halippa și Ion Buzdugan, ilustrează, precum remarcă Ion Pillat „*caracterul țărănesc și patriarhal*” al poeziei basarabene de la începutul veacului XX, aspectul ei rustic, dar și „*influența misticismului slav și a marilor prefaceri revoluționare ale revoluției rusești*”. Această „*religiozitate mistică și caracterul țărănesc social*” (ultimul aspect mult mai pronunțat tocmai la Tudose Roman, considerat de Vasile Luțcan ca fiind poetul care a pus „*bazele poeziei sociale basarabene*”), îi conferă poeziei basarabene „*un aspect propriu*” care o „*diferențiază*” de poezia românească din alte regiuni ale țării. Frumusețile peisajului orheian generează în lirica acestui „*Kolțov al Basarabiei*” (Ștefan Ciobanu) o stare de beatitudine: „*În mai ca-n rai e prin livezi / Și cât te uiți și câte vezi / Sunt toate-n vârsta tinereții / Și poartă haina frumuseții. / Copacii mândri și rotați / De floare albă-s încărcăți / Împrăștiind în valea toată / Mireasmă dulce ce te-mbată.*” (În luna lui mai). „*Aer dulce cu mireme / De pe câmpul înflorit / Mi-a fost drag să mă dezmiere / Când mă aflu obosit.*” (Drag mi-a fost), redefeștând umbrele trecutului voievodal („*Vezi colo departe cea movilă mare / E-ngropat, se zice, un crai Dac*

călare, / Mai în orice seară când răsare luna / Iesă din mormântu-i și se primblă-ntruna... // Craiul Dac răsare și încet zâmbește, / Iar când doina tace, împrejur privește...” (Craiul dac) și îndemnând, totodată, la reflecții asupra „tainelor de necucerit ale universului” (Mihai Cimpoi): „Haosul din lumea largă / E prea greu de înțeles... // Toate tainele naturii / Cum se fac, de unde vin, / Cum de sânt atâtea corpuri / În al ceriului senin... // ...Tot așa și mintea noastră / Se frământă uneori, / Vrând să afle taina lumii / Ea se urcă printre nori.” (În zadar); „Și ori ce e-n lume, ce mișcă sub soare / O clipă trăiește, se naște și moare / Și iarăși învie în ora schimbată / Căci legea naturii așa-i așezată.” (Viața).

Versul său e muzical, poemele curg firesc, tonalitățile de doină și baladă sunt cele mai frecvente. Tot „în cheie folclorică” (M. Cimpoi), sunt scrise și majoritatea versurilor sale de dragoste: „De-aș putea măcar vre-o dată / Eu puicuța să mi-o văd, / Și cu dansa biata fată / Iar la vorbă să mai șed. // Să-i văd fața rumeoară, / Ochii ei fermecători, Veselă și sprinteoaară / Ca un fluturaș din flori.” (De-aș putea...), tonalitățile altora amintesc de Costache Conachi: „Ca-n vremea cea sfântă, ca-n vremea trecută / Drăguță, mi-e dor să te văd, să te străng, / Căci unde m-aș duce și orice așa face / De tine, puicuță, mi-i jale și plâng...” (Aduceri aminte.), iar poeziile religioase vădesc similitudini cu poezia cristică a lui Alexie Mateevici: „Să vie un Mântuitor / La cei ce sunt nedreptățiți / S-aducă pace pe pământ / La cei sărmani și obidiți.” (Venirea lui Iisus Hristos); „Glasul ager de aramă / Spune tare nențet / La săteni, la lumea toată / Că Hristos a înviat.” (În noaptea Învierii). La fel ca și Alexie Mateevici, Tudose Roman concepe lumea prin Iisus, în spiritul Sfintei Scripturi, Mântuitorul fiind singurul care o întruchiează plenar și care nu-i poate lăsa pradă uitării pe fiii săi nedreptățiți și înrobiți: „De sfânta Lui învățătură / Robia grea s-a terminat / Și chinul iadului de-atunci / În fericire s-a schimbat...” (Venirea lui Iisus Hristos).

Simplitatea operei sale poetice, „modestă ca volum și forță artistică”, „...fără multă artă și fără influențe din afară” (Șt. Ciobanu), i-a făcut pe unii critici să-l așeze pe acest poet „cu satu-n glas” în cohorta unor mari poeți ai literaturii universale: Robert Barns, Șevenco, Coșbuc, Esenin, Kolțov, Pleșceev... (Ștefan Ciobanu) și Octavian Goga (Mihai Cimpoi). Încheiem aceste note, accentuând încă o dată importanța istorico-literară a operei poetice a lui Tudose Roman, versurile căruia, așa cum menționa Ștefan Ciobanu, „vor rămâne ca mărturii adevărate ale sentimentelor și gândirii țaranului basarabean în timpul revoluției și înainte de ea”.

BIBLIOGRAFIE:

- Roman Tudose. *Cântecul plugarului*, Ch., 1919;
 Ciobanu Ștefan. *Cultura românească în Basarabia sub stăpânirea rusă*. Ch., 1923, p.265 - 266; (reeditată la Chișinău în 1992, p.208 - 214);
 Pillat Ion, în vol. *Poezii basarabeni*, Buc., 1936;
 Cardaș Gheorghe. *Tudose Roman (1887 - 1821)*, în vol., *Poezii și prozatorii Basarabiei până la Unire (1812 - 1918)*, Buc., ed. librăriei Universala, 1937, pp.573 - 581;
 Luțcan Vasile, *Tudose Roman*, în *Viața Basarabiei*, 1937, nr. 3-4; reluat și în vol. *Scriitorii de la Viața Basarabiei*, Chișinău, 1990, p.264 - 267;
 Haneș P.V., în vol. *Scriitorii basarabeni*, Buc., 1942, p. 328;
 Varticean Iosif., pref. La vol. *Cântecul plugarului*, Ch., 1956;
 Levit Efim. *Un țaran-poet*, în *Cultura Moldovei*, 1957, 17 febr.;
 Papuc Mihai. *Un cuvânt de reamintire*, în *Literatura și arta*, 1984, 22 noiembrie;
 Tudose Roman, în *Literatura și arta Moldovei. Enciclopedie*, vol.2, Ch., 1986, p.205;
 Levit Efim, Varticean Iosif, *Tudose Roman*, în *Istoria literaturii moldovenești*, vol. II, Ch., 1988, p. 650 - 653; Colesnic Iurie. *Tudose Roman în vol.: Basarabia necunoscută*, Ch., 1993, p.230 - 233;
 Cimpoi Mihai. *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*, Ch., 1997;
 Ciocanu Anatol. Tudose Roman, în *Dicționarul scriitorilor români din Basarabia. 1812 - 2006*, Ch., ed. Prut Internațional, 2007, p. 379 - 380.

Dr. Claudia Matei

Institutul de Filologie al Academiei de Științe a Republicii Moldova

sub o strictă supraveghere. Orice mică greșeală se plătea de cele mai multe ori cu viața.

Teroarea continua și noaptea, când oamenii erau scoși la apeluri, li se făceau percheziții, erau bătuti sau ținuți pur și simplu în ger, sub diverse pretexte. În egală măsură erau supuși torturilor bărbații și femeile, bătrânii și copiii rămași în viață. Torturile și persecuțiile erau din cele mai neimaginabile. Cu o cruzime bestială corpuri vii erau aruncate în gropi cu sodă caustică, ceea ce aducea moarte după o prelungă agonie. Alții erau zidiți în cuști de beton și lăsați să moară de foame. Mulți au murit împușcați, spânzurați, din pricina bolilor sau supuși unor experimente medicale. Orice descriere, oricât de complexă ar fie ea, nu poate transmite și nu poate cuprinde toate înțelesurile dramelor dezumanizante îndurate de prizonieri.

Între 1940 și 1945, peste un milion de oameni au murit la Auschwitz - Birkenau. Dintre aceștia, 960.000 de bărbați, femei și copii erau evrei din țările Europei ocupate de naziști, 75.000 erau polonezi, 21.000 romii și 15000 erau ruși. *Aceștia au fost uciși acolo, singurul motiv fiind originea lor, indiferent de vârstă, sex, profesiune, naționalitate sau opinii politice.* Aceasta a fost la nivel european „soluția finală pentru problema evreiască”, dată de liderul nazist Herman Goring.

La 27 ianuarie 1945, soldații Armatei Roșii au intrat în cea mai mare tabără de exterminare nazistă. Ei au descoperit aici peste șapte mii de oameni încă în viață, în cele trei incinte ale complexului. Mulți dintre prizonieri fuseseră deja evacuați de naziști.

La Auschwitz timpul nu mai are căutare. A încremenit într-o agonie perpetuă, resimțită acut de orice pelerin, ca o durere inexplicabilă. Urmele ororilor tind să se estompeze, mai ales în conștiințele anesteziate ale noului veac. Trecutul terifiant trebuie însă cunoscut în întregime pentru a rămâne mărturia vie a experiențelor dezumanizante ce au desfigurat chipul lumii.

“Holocaustul este o tragedie care unește Europa, o umbră asupra Europei și a lumii întregi, o crimă care va marca pentru totdeauna istoria umanității”, a declarat Moshe Kantor președintele Congresului European Evreiesc.

Guvernul României a ales data de 9 octombrie ca zi de comemorare a Holocaustului în România, întrucât pe 9 octombrie 1941 a început deportarea evreilor din România, în vagoane de marfă încuiate, ce au luat drumul către Transnistria și Auschwitz.

Comemorarea universală a Holocaustului deschide lumea spre acceptarea deosebirilor, a specificului. Pentru cei peste un milion de oameni pentru care porțile nu s-au mai deschis, în numele victimelor nazismului, să aprindem o candelă, dar mai presus de toate să nu uităm și să păstrăm memoria lor.

Lumea trebuie să știe ce s-a întâmplat pentru a nu repeta greșelile trecutului.

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

SORIN TEODORIU

Prietenul de suflet

Femeia își dorește întotdeauna un prieten de suflet, omul căruia să îi povestească ore întregi ce pățește acasă, la serviciu, la piață dar mai ales să îi explice în cele mai mici detalii cât este de neglijată în timpul nopților.

Desigur, bărbatul ei este un monstru!

Prietenul de suflet trebuie să înțeleagă cum decurge viața ei amoroasă, să știe reproșurile pe care le aduce destinului pentru lipsa unui preludiviu, unei sensibilități. Mângâierile soțului sunt inexistente și sugerează prin gesturi categorice că așa ceva nu mai poate continua.

În plus este înșelată de peste un an!

Dar atunci când prietenul de suflet o privește într-un anume fel și îndrăznește o atingere, lucrurile se schimbă. Iar femeia... scoate din arsenalul personal cea mai feroce privire, cele mai ascutite unghii și cele mai tăioase cuvinte.

Normal, nicio femeie nu și-ar părăsi prietenul de suflet. Nimic pe lume nu e mai frumos decât imaginea unui om care suferă mai mult decât ea.

ADRIAN POP

Apoteoza lui Quasimodo

*Rupe-mă din coasta popii
fă-mă noapte zorilor
și-apoi lasă-mi doamne ochii
de lumină ciorilor.*

Să mergem Quasimodo
ia-ți cocoașa
îți dau și zdrențele și ochii stinși
văzduhul e pustiu, încremenit, nici moartea
nu-și bea-ntunericul pe-aici.

Am cîntat la margine
și aspră și spartă-mi era vocea
duși toți morții, viii și încă, cei altundeva
îmi țineam în palme cîmpia
și mă nășteam în fir de iarbă
aveam cenușa, copiii, iubirile, miturile
toate mirajele ochii și cuțitul.
Am plîns la margine
și aspră și spartă-mi era vocea.

*Smirună arsă-n ruptă cruce
ia-mă sînge, lumea nu-i
fă-mă noapte la răscruce*

și mă lasă nimănui.

Cea mai stupidă întrebare

prima rază și o altă zi
tu încă dormi,
eu încă ies în soare.

noaptea te visez răstignită,
dr. Kronstadt îmi zice de frustrare/refulare/proiecții
de riscul unei depresii și forme de terapie
lectura
plimbările în natură sau sportul,
scrisul sau orice îți ține creierul ocupat
orice te mai ține în viață
căci c.... dr. Kronstadt
eu îți spun că o iubesc

la cea mai stupidă întrebare
se răspunde cu de aia uite așa
să-ți bei vinul singur
să-ți rupi zilele
să descoperi că nu ești puternic
nici bun și nici frumos nu ești
să uiți de ce urăști fiecare secundă
să vină peste tine
ca un Tsunami
plânsul copilului care nu s-a mai născut
un amărât de surâs
sau o privire
îți poți măcar închipui așa ceva o singură privire

rana asta nu vrea să se închidă
și dacă se închide o deschid singur
uite așa de șmecher ce sunt
că manifest intoleranță la terapii de tot felul
că nu vreau să am creierul ocupat
că tot ce ar putea să se întâmple
se întâmplă exact atunci când tu
ești ocupat cu ceva
de la opt la cinci
de la cinci până pe la douăzeci când adormi
de la un week-end la altul
de la o cruce la alta
de la un vis la uitare

cine ești tu adi adrian whoever
și de ce prăpăditul tău de adevăr trebuie să fie adevărul
și de ce prăpădita ta de viață trebuie musai să fie o viață

De vorbă cu Jikan

ia-ți poezia miloago
ți-o meriți cum îți merită vîntul ultima adiere

nici nu contează cum toate s-au petrecut,
se poate spune totuși că,
stăteam cu jikan
(era noapte)
pe jos
și era albă podeaua
ne îndopam cu ce ne-au lăsat zeii dintr-un trup de
acum rece de femeie
de la prozac rîdea
și doamne cît de imbecil putea să fie
eu de la vin

ne-am oprit apoi la iubire
pentru unul care atît de mult s-a lăudat că o știe
nu a spus mai nimic
mă întreba din cînd în cînd
ai fi dat orice să-i vezi fața
ai fi dat orice să mă vezi
hei amedeo tu ce părere ai
îți jur m-am îndrăgostit subit de el
așa cum te îndrăgostești de o piatră de un apus sau de
un o poartă cu zăbrele
n-am nicio părere jikan nu am nici una

după ce a plecat
m-am gîndit că totuși nu există,
este pusă în mine într-un fel unic
irepetabil
da ar trebui să fie pusă la fel în altcineva
și asta nu-i nu-i cu putință

GEORGESCU, Nicolai Florin - pictor (n. 8 aprilie 1946, Galați - m. 1995, Ivry, Franța). Fiu al preotului Paul Georgescu și al profesoarei Maria Georgescu. A absolvit Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București, clasa profesorului Constantin Blendea (1974). A funcționat ca profesor la Liceul de Artă din Câmpina în perioada

1974-1977. Expoziții personale: 1976, Galeria „Galateea”, București; 1978, Rotlinger, Germania; 1979, Heilborn, Germania; 1986, Galerie du Marais, Paris, Franța; 1987, Galeria „Opera”, München, Germania; 1993 și 1994, Galeria „Epreuve d’artiste”, La Baule, Franța; 1996, Galeria „Apolo”, București; 2005, Fundația Taylor, Paris, Franța. A participat la expoziții oficiale și de grup din țară și din străinătate: Helsinki (1978); Salon d’Autumne, Grand Palais, Paris (1979 și 1991); Budapesta (1980); Kobbe, Japonia (1992), Galeria Abrahams, Panama; Art Expo, New York (1989); Art Expo, Tokio (1990). În 1975 a obținut bursa Frederic Storck și Premiul I pentru pictură al U.A.P. În 1985 părăsește țara și, după o călătorie de studii în Grecia și în Italia, se stabilește în Franța, devenind membru al Fundației Taylor din Paris. Opere ale sale se găsesc în colecții particulare din România, Franța, Germania, Suedia, Olanda, Italia, Grecia, Ungaria, Bulgaria, Israel, Argentina, Brazilia, Columbia, S.U.A., Maroc.

Nicolai Georgescu a practicat o pictură strâns legată de datele realului, cu alunecări ușoare în fantastic, abordând teme dintre cele mai diverse, de la peisaj, natură statică până la compoziția de interior. Din lucrările sale răzbate o sensibilitate lirică deosebită, personajele sunt bine individualizate, au viața lor proprie, trăiesc cu intensitate momentele în care sunt surprinse, fie că exersează la instrumente muzicale, practică jocul de cărți, privesc la o vitrină sau străbat străzile orașului. Adesea figurile lor sunt alungite. Peisajele se disting prin finețea construcției, prin intimitatea cu care lumea vizibilă este transpusă pe pânză, prin felul cum artistul soluționează dialogurile perspective. Ansamblurile tablourilor sale au coerență, armonie, echilibru, sunt compuse cu o deplină stăpânire a meșteșugului. „Pictura figurativă a lui Nicolai Georgescu este o interpretare lirică a realității, scrie Ionel Jianu. Ea tinde să reconstituie un spațiu plastic prin descompunerea imaginii în numeroase planuri dispuse ca într-un mozaic. Acest procedeu îi permite artistului să obțină efecte de lumină fără

umbre, subtile tranziții de tonuri, jocuri și corespondențe ale culorilor care creează o simfonie plastică. Evitând contururile violente sau armoniile șocante, N. Georgescu știe să mențină în aceeași tonalitate sonoră ansamblul compoziției. O sensibilitate discretă, o remarcabilă unitate în varietate, o evidentă măiestrie în construirea formelor prin culoare îi definesc limbajul plastic”. La rândul său, Corneliu Antim notează: „Nicolai Georgescu a fost și va rămâne un pictor al *confortului interior*, în ciuda zbaterilor lăuntrice care îi măcinau ființa și existența lui pământeană. Dincolo de boema lui puțin ostentativă se găsea o sensibilitate lirică și

Peisaj

contemplativă prin excelență, dar și un spirit lucid și atent până la suferință, la toate câte se petreceau în jurul lui. Figurativismul său, adesea vehement calificat drept desuet pe o linie postimpresionistă, pasămite obosită și concesivă față de un anumit gust public, a fost, în fond, o formă a imperioasei sale nevoi de comunicare cu semenii”.

Disprețuind extravaganțele unora care cu orice preț vor să se facă remarcați prin violență cromatică, Nicolai Georgescu a practicat o pictură cu caracter intimist, liniștită și calmă, cu subtile alternanțe ale tonurilor calde cu cele reci, dezvăluindu-ne prin tot ce a ieșit din penelul său dimensiunea poetică a realității în care ne mișcăm.

Bibl.: Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoită Lăptoiu,

Enciclopedia artiștilor români contemporani, vol. II, Editura Arc 2000, București, 1998; Ionel Jianu, Gabriela Carp, Ana Maria Covrig și Lionel Scânteie, *Artiști români în Occident*, Institutul Național pentru Memoria Exilului Românesc, Editura LOGOS, 2005; Valentin Ciucă, *Un secol de arte frumoase în Moldova*, Editura Art XXI, Iași, 2009.

Corneliu Stoica

Fonteria

Preponderența peisajului

Salonul de iarnă al Filalei Galați a U.A.P.R., manifestare găzduită de Galeria de Artă „Nicolae Mantu”, a reunit pe simeze un număr de 43 de lucrări de pictură, sculptură și grafică semnate de 24 de plasticieni. Majoritatea dintre ele sunt de dată recentă, astfel că avem posibilitatea să fim la curent cu ceea ce creează artiștii de aici.

Privită în ansamblu, expoziția face o impresie bună prin diversitatea stilistică existentă, prin tematica abordată, ca și prin soluțiile plastice propuse de fiecare autor în parte. Ca gen, predominant în pictură și grafică este peisajul. Sterică Bădălan surprinde o imagine panoramică a falezii superioare, văzută de pe malul drept al fluviului, dominată de înălțimea turnului de televiziune din cartierul Dunărea, turn care parcă sparge cupola albastră a cerului. Tot el semnează o „Toamnă aurie” (foto 2, pag.44), un tablou monumental, de o deosebită frumusețe, în care arborii au îmbrăcat veșmânt autumnal, iar casele sătenilor (probabil din comuna Vânători, unde artistul își are atelierul de creație) abia se disting prin bogata revărsare cromatică. Gheorghe Suci este atras de anotimpul hibernal, purtându-ne pe strada Mihai Eminescu din Galați,

Gh.Suci, Iarnă gălățeană

prin Grădina Publică sau făcându-ne părtași la melancolia Porții de pe strada Egalității, care a aparținut unui vechi han de la începutul secolului al XIX-lea, și care a rămas să-și trăiască zilele în singurătate, gândind poate că autoritățile locale au promis cândva să-i asocieze spațiul unui parc. Gheorghe Andreescu continuă să ne încante cu imagini pictate în Balcicul bulgăresc, unde a participat în 2009 și 2010 la o Tabără internațională de creație. Gheorghe Mihai-Coron face să poposim pe meleaguri din Moldova de Sus în Todireni natali. Mariana Tomozei-Cocoș se înfioară în fața unor monumente arhitectonice din Belgia sau surprinde grandoarea unor cupole scăldate în lumina soarelui. Gabriela Georgescu și Cornelia Nicolaescu-Burlacu nu au uitat zilele petrecute în Tabăra de acuarelă de la Celic Dere (Tulcea). Prima surprinde într-un „Triptic”, pictat în acrilice, imaginea unei mori de vânt văzută din unghiuri diferite, în timp ce a doua însuflețește peisajul cu prezența binefăcătoare a omului. Neîntrecut în acuarela realizată pe suport umed, Nicolae Placiov farmecă și de această dată cu o „Iarnă în Bucovina” și o „Toamnă aurie” imortalizată în hlamida plopilor din Bărăgan. Liliana Jorică Negoescu este aceeași artistă de mare sensibilitate lirică pe care o știm. Cele trei peisaje ale ei din Delta Dunării sunt sugestive, atmosfera creată este poetică,

totul respiră prospețime. Tot peisaje sunt și lucrările de pictografie ale lui Aurel Manole, numai că acesta ne poartă pe tărâmurile fantastice, pe planete imaginate de artist, cu o lume miraculoasă, cu priveliști stranii, care uneori par încremenite, iar altele sunt într-o continuă expansiune.

Natura statică și motivul floral apar cultivate în câteva lucrări semnate de Jana Andreescu, Sava David, Teodor Vișan, Nicolae Cărbunaru, Tudor Ioan și Mihaela Lefterache, fiecare purtând amprenta personalității autorului lor. Jana Andreescu recurge la culori discrete, surdinizate („Natură statică”), Sava David apelează la armonii subtile de griuri („Dominantă”), Teodor Vișan proiectează florile pe un fundal decorativ („Flori de iarbă mare”), Nicolae Cărbunaru manifestă interes pentru detalii, fiind

aproape hiperrealist („Floare”, „Ciulin”), Tudor Ioan este șocant cromatic („Natură statică”), Mihaela Lefterache acordă atenție materialității obiectelor, folosind o paletă întunecată („Enigma peștelui”).

Nicolae Einhorn încearcă să găsească corespondențe între muzică și pictură în „Sunetul muzicii” și „Semn mimat”. Prima lucrare este un pastel în care elementele sunt transpuse grafic.

(urmarea la pagina 44)

Gabriela Georgescu, Triptic

Preponderența peisajului

(continuarea paginii 43)

44

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

În cea de a doua, pictată în acrilice, pe un fond decorativ, personajele sunt construite în manieră cubistă. Tot la muzică face trimitere și Daniela Cristofor în „Muza”, în timp ce în „Abis” ea ne introduce în universul lumii acvatice. Tudor Serban semnează un portret ce o reprezintă pe sora sa („Chip”). Florian Doru Crihană, prin cele două lucrări de pictură pe sticlă („Colind”, „Jarna pe uliță”), inspirate din obiceiurile

de Crăciun și de Anul Nou, se apropie de pictura naivă a copiilor („Colind”, „Jarna pe uliță”).

Sculptura îi are ca protagoniști în expoziție pe Alexandru Pamfil, Eduard Costandache, Adrian Vădeanu și Gheorghe Terescenco. Pamfil realizează din ciment colorat un „Portret de tânăr”, bine proporționat, gânditor la înfățișare, abordează motivul zoomorf în „Personaj”, cioplit în lemn de nuc, iar în „Metamorfoză III” alunecă spre sculptura abstractă. Eduard Costandache apelează la materiale neconvenționale în construcția „Jurtei” cazăcești, Adrian Vădeanu folosește un limbaj expresionist, cu multe excrescențe și neregularități în modelarea membrilor inferioare ale unui personaj, iar Gheorghe Terescenco surprinde ceva din esența zborului în lucrarea intitulată „Pescăruș” (Foto 1), admirabilă prin geometrizările la care recurge.

O expoziție în care nu au apărut încă nume noi din rândul absolvenților instituțiilor superioare de învățământ artistic, iar cele deja cunoscute își consolidează poziția în cadrul filialei, instituție de altfel dinamică și cu realizări de prestigiu în cadrul manifestărilor locale, naționale și internaționale.

Corneliu Stoica

Interviu cu doamna Viorica Gotu,

Angajată special pentru problemele romilor la Biroul Județean pentru Romi, în cadrul Prefecturii Galați

Care sunt realizările din ultimii ani ale organizațiilor de romi și, în special, a acelor din care faceți dumneavoastră parte?

În primul rând aș sublinia dezvoltarea resurselor umane de etnie romă. Am urmărit mărirea numărului de persoane care să lucreze în structurile administrației locale pentru romi. Avem în acest moment angajați 15 experți locali pentru problemele romilor (În primării), 24 de mediatori sanitari romi (angajați ai Direcției Județene de Sănătate Publică), 8 mediatori școlari (ai Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională), 11 profesori de limba romani. Mai putem vorbi despre consilierii locali aleși pe listele Partidei Romilor. Comparativ cu anul 2000 este o creștere semnificativă, de aproape... 100%. Deoarece până în anul 2000 se vorbea de lideri informali, care nu erau angajați.

O altă reușită la care ne putem referi este cea privind integrarea socio-profesională a romilor, în sensul că au fost câteva proiecte benefice care au dat posibilitatea să facem formarea profesională în meserii din domeniul construcțiilor și comerțului. Au devenit autorizate persoane care sunt specialiste în domenii precum tinichigeria ori turnătoria. Un alt element îl constituie faptul că s-a reușit includerea în baza de date a Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați a unui număr de 40 de persoane, care practică meserii tradiționale și confecționează produse specifice. Acest lucru face posibilă participarea acestora la târgurile cu vânzare sau alte evenimente organizate de această instituție. Participarea meșterilor romi la târgurile și evenimentele organizate de Centrul Cultural „Dunărea de Jos” Galați înseamnă o recunoaștere din partea majoritarilor și a instituțiilor publice a meseriilor tradiționale române și o re-apreciere a utilității și calității produselor realizate de ei, chiar dacă piața de desfacere abundă de produse moderne.

Instituția noastră își propune să intensifice colaborările cu reprezentanții minorităților. Din punct de vedere cultural care este oferta minorității române? Care sunt raporturile acesteia cu celelalte minorități?

Noi colaborăm foarte bine cu celelalte minorități. Județul Galați este unul dintre puținele în care a fost făcută posibilă

„Voi continua să lupt pentru drepturile minorităților!”

această conlucrare benefică. Aceasta și datorită întâlnirilor pe care Consiliul Județului la face lunar, încă de pe vremea regretatului Răsvan Angheluță. De altfel, toți președinții Consiliului Județului, au avut deschidere pentru minorități.

Noi venim cu tradiția, obiceiurile noastre, cu grupuri artistice care funcționează în școlile unde funcționează clase de limbă rromani. Reprezentanții ai etniei noastre sunt chiar în fanfara Centrului Cultural, la care apelăm și noi de câte ori este nevoie sau în colectivul Teatrului Muzical. Noi am promovat un tânăr în persoana lui Arun Durancea, care este din Tecuci și care a devenit o mică vedetă națională, fiind invitat la multe emisiuni de divertisment.

Cultura este în strânsă legătură cu educația. Am citit în presa locală despre succesele unor absolvenți. Care este evoluția ulterioară a acestor adevărate exemple?

Noi promovăm măsurile afirmative pentru romi, mai ales în educație și suntem atenți în permanență la opțiunile elevilor noștri de clasa a VIII-a și din clasa a XII-a, ca să știm ce locuri cerem la Universitatea Dunărea de Jos sau, de exemplu, la Școala Postliceală Sanitară Christiana, unde tocmai am înscris fără taxă o candidată de etnie romă. În fiecare an primi între 15 și 17 locuri la Universitatea Dunărea de Jos iar la licee câte două locuri pentru fiecare clasă. Studenții noștri cu stare materială precară sunt ajutați cu întocmirea dosarelor de bursă. Este vorba de intermedierea accesului la informațiile privind accesarea bursei „Soros” de către studenții de etnie romă (au fost sprijiniți în depunerea documentației un număr de 27 de studenți iar un număr de 122 de elevi primesc Burse de la Fundația “Toflea”, într-un quantum care le asigură plata cazării și a transportului).

Aș putea da și niște exemple de tineri serioși care s-au afirmat: Tabac Antonel, consilier local ales, la al III-lea mandat în Frumușița, profesor de limba rromani, care promovează istoria și limba rromani; Gina Dumitriu din Tecuci, profesor la Școala nr.7 de acolo, care aproape nu se identifica cu etnia noastră dar în anul 2003 s-a înscris la Facultatea din București, care acum este coordonator local pe un proiect al Agenției Naționale pentru Romi prin care se acordă în anul 2010-2011 52 de burse sociale; Ramona Ursu (Achiței, după numele de familie dinaintea căsătoriei), fostă angajată a Centrului Cultural, care acum este expert local pentru problemele romilor în Primăria Galați. Ea este căsătorită cu un român și în cazul unor astfel de mariaje de obicei se observă la un moment dat o reticență în declararea originilor, dar la Ramona nu este cazul...

În ceea ce privește problematica romilor în Strategia de dezvoltare a Consiliului Județului pe anii 2010-2015, puteți dezvolta pentru cititorii noștri în ce constă?

Această problematică a fost introdusă la intervenția mea deoarece nu era în planul inițial... dar eu m-am gândit că se pot schimba unele lucruri o dată cu alegerile din 2012 și dacă vor fi trecute în strategia până în 2015 nu vor mai fi probleme... Detalii pot afla cititorii și de pe site-ul Consiliului... Fără a mă lăuda, pot spune că și la nivelul Consiliului Local, tot inițiativei mele îi aparține și obținerea de subvenție pe legea 34/1998, care permite achitarea costurilor utilităților din Centrul de Sprijin Social pentru Romi, spațiu pus gratuit la dispoziția Alianței Romilor din județul Galați (Strada 1 Decembrie 1918, nr.25, în incinta Grupului olar Metalurgic, spre Grupul Școlar Energetic,

în spatele unei clădiri ce adăpostește și Școala Specială Constantin Pufan, cu intrare diferită însă, telefon 0236 411449).

Care sunt planurile domniei voastre pentru viitorul apropiat?

Ținând cont de profilul revistei dumneavoastră, trebuie să fac niște precizări. Eu pun accentul pe lucrurile concrete. Tradițiile, obiceiurile, implicit cultura romă, le promovez doar cu ocazia unor anumite evenimente speciale din viața noastră. Cum ar fi Ziua Internațională a Romilor... pentru mine este foarte important să dau identitatea legală: prin înregistrări tardive ale nașterilor (realizarea certificatelor de naștere), să întocmesc unora cărți de identitate; pentru mine este important să fac recuperare școlară pentru copiii noștri și să le asigur acestora condiții materiale decente...

Este important pentru mine să lupt pentru drepturile minorităților, să realizez cât mai multe programe în domeniile educației. Mai multe campanii de informare și conștientizare a egalității de șanse în absout toate domeniile.

Cel mai important este pentru mine să reduc sau chiar să elimin căsătoriile între minori și chiar am reușit aceasta... Mai este o problemă delicată: cea a abandonării copiilor din familiile minorității noastre și eu fac tot posibilul să evit instituționalizarea acestor copii...

Cum realizați aceasta?

De exemplu, conving familiile cu stare materială bună să îi ia în plasament familial, bineînțeles în condiții legale...

De asemenea, am reușit, și vreau să continuu această muncă de lămurire, conștientizarea de către studenții romi a necesității de a fi activi și de a face voluntariat în cadrul Alianței Romilor. A trebuit să treacă două generații ca tineri romi să realizeze că la angajare se cere cont de experiență și de o recomandare, pe care eu o dau din toată inima și cu toată încrederea...

La final aș dori să le mulțumesc iarăși tuturor reprezentanților instituțiilor publice locale și județene, care au avut deschidere în a mă ajuta, care au înțeles menirea mea și m-au sprijinit în toate întreprinderile mele...

A consemnat **A.G.Secară**

Foto: Moment de la o campanie locală de informare sanitară. Vom reveni cu alte activități ale minorității rome.

GOSPODĂRIA ȚĂRĂNEASCĂ TRADIȚIONALĂ

46

Moto:

„(...) i-am vândut dreaptă ocină
și moșie, vie cu cât țin gardurile (...)”

d
u
n
ă
r
e
a
d
e
j
o
s

Dacă locuința delimitează un spațiu bine conturat și necesar conceput în jurul vetrei, constituind astfel pe lângă un adăpost total, armonios conceput și un cadru optim pentru desfășurarea unei vieți social-culturale normale în mediul familial, prin delimitarea și împrejmuirea gospodăriei țărănești, geometria spațiului social se extinde considerabil. Chiar dacă, în trecutul ceva mai îndepărtat împrejmuirea perimetrului gospodăriei dădea uneori impresia de improvizație, conștiința existenței aceluși perimetru și a hotarelor sale nu s-a pierdut niciodată.

dintre răzeș și spațiul în care el locuia, era alta decât pentru clăcaș. Dacă răzeșul nu și-a pus problema părăsirii locurilor natale - decât temporar și determinat de situații extreme - clăcașul, aflat la cheremul marelui proprietar de pământ, nu avea, se pare, aceeași percepție asupra propriului spațiu locuibil. El părăsea uneori moșia pe care se născuse și, „aventurându-se” în bejenie, căuta un alt loc și, de asemenea, un alt stăpân ceva mai bun. (Vom reveni, în curând, într-un alt episod, cu unele precizări referitoare la această temă.)

Cu toate acestea, chiar la puțin timp după prima împroprietărire, diferența de mentalitate dintre cele două categorii de țărani s-a șters foarte repede, mai ales sub acest aspect. Gardurile, ce delimitau într-un mod oarecum diferit gospodăriile, au început să se asemene mult mai pregnant la toți țărani, indiferent de fosta lor stare social-economică. Bineînțeles, spațiile intravilane dar și unele proprietăți

Cavadinești Anul 1970

Dincolo de voința și de capacitatea săteanului de a-și delimita prin îngrădire spațiul propriei sale gospodării, vizualizând conturul unei geometrii semnificative amplificată - mult - și dincolo de cadrul locuinței a existat încă un factor deosebit de activ, de puternic, care s-a impus dintotdeauna. Este vorba, bineînțeles, de simțul proprietății și de necesitatea apărării acesteia. Și, în consens cu cele spuse mai înainte am mai putea adăuga și acel sentiment de siguranță - chiar relativ, uneori - pe care i-l oferea un gard bine făcut. Dar acest sentiment de siguranță, mai era susținut și de complexul de ascunzători, care începea chiar din interiorul locuinței și se continua până în inima codrului secular, greu accesibil străinilor. Și când spunem *ascunzători* ne referim atât la acele spații tainice care se construiau în primul rând prin dublarea pereților locuinței, în care se puteau ascunde oamenii, precum și la gropile de cereale care se săpau sub podina casei, în ogradă, la arie, la odaie, la vie și în pădure.

Într-un trecut mai îndepărtat însă, adică dincolo de jumătatea secolului al XIX-lea, bunăoară, simțul proprietății nu avea aceeași valoare pentru toată populația rurală. De pildă, relația psiho-afectivă

extravilane, fiind tot mai bine împrejmuite. Acele proprietăți extravilane la care ne referim erau: *ariile* și *odaile*, în zona etnoculturală Galați și *prisăcile* într-o bună parte a zonei Tecuci-Zeletin. Bine împrejmuite mai erau și o parte din vechile vie cu viță indigenă, în toate cele trei zone etnoculturale de care ne-am ocupat. Diferența de la o zonă la alta constă însă în felul în care erau construite adăposturile extravilane care se aflau în aceste vie. Bunăoară în satele de la poalele colinelor Tutova - dar și în unele de pe colinele Covurlui - construcțiile erau făcute din bârne foarte groase și adăposteau butoaiile cu vin și căzile cu tescovină pe tot timpul anului, pe când în viile din satele zonei Galați existau adăposturi mai rudimentare, uneori bordeie ori simple colibe.

Cele mai vechi tipuri de împrejmuire au fost gardurile împletite cu nuiele, „lozii”, precum și cele din mărarini, garduri care, cu timpul, deveneau un fel de structuri mixte. Spunem acest lucru, deoarece, după așezarea spinilor și fixarea lor prin pari, bine înfipti în pământ, începea să crească o foarte bogată vegetație formată în special din arbuști. Unii dintre aceștia creșteau *din loc*, iar alții erau plantați de

către săteni și, care, în timp formau structuri mixte greu de penetrat. Ar fi foarte greu și riscant de afirmat care dintre cele două tipuri de gard ar putea fi considerat cel mai vechi. Despre faptul că gardul din spini ar fi cel mai vechi pledează însăși tehnica construirii, care este cea mai simplă. Despre tehnica construirii unor structuri formate din pari fixați la mici distanțe unii de alții și uniți prin împletituri de nuiele pledează existența palisadelor dacice, semnalate și pe Columnă. Dovezi că oamenii știau să îndeplinească se găsească, de asemenea, încă din epoca neolitică.

Nu putem face deocamdată referiri nici la structura gospodăriei țărănești din secolele XV-XVIII, deși avem unele repere. Putem afirma însă că spațiul gospodăriei de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, al XIX-lea precum și din perioada interbelică se delimita în trei părți distincte:

1) Primul segment era **ograda** propriu-zisă, în care se amplasau, pe lângă locuință și cele câteva acareturi. Tot aici unii săteni mai depozitau și furajele grosiere, în cazul în care nu mai aveau și un alt loc în afara satului, în care să le depoziteze. 2) Al doilea segment era **grădina de flori** din fața casei, în care mai apăreau și câțiva pomi fructiferi. 3) Al treilea segment al gospodăriei era format dintr-o mică **livadă și o grădină de zarzavat**.

Spațiile extravilane în care se depozitau o parte din paie, fânul și cocenii agonisiți în fiecare vară erau numite - așa cum am menționat și mai sus - „la arie” sau „la odaie”. Nu totdeauna însă, *ariile* se confundau cu *odăile*.

Ariile erau amplasate de obicei undeva, chiar în marginea satului. Aici se afla de fapt aria pentru treierat grâul precum și celelalte cereale cu ajutorul animalelor și a tăvălugului, înainte de apariția batozelor. Iată ce ne-a povestit săteanul Tașcă Constantin, de 60 de ani, din comuna Matca, referitor la cele menționate mai sus: „Când trebuia să *înșădim*, ne dădea semnal tata sau bunicul să mergem iute la arie. Sunau din corn. Noi dormeam acasă pe prispă și auzeam sunetul cornului. Ne îmbrăcam și ne repezeam în mare grabă pentru a *înșădi*”. (inf. primită în anul 1975) Chiar și după apariția batozelor, celelalte cereale păioase, cum ar fi orzul, ovăzul, mazărea și părângul s-au treierat un timp tot pe aria proprie. În multe localități chiar și în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, batozele mai treierau - încă - doar grâul. Gospodarii care nu aveau *arie* în afara satului treierau în același fel în mijlocul ogrăzii din sat. Alteori, prin *arie* era desemnat un spațiu extravilan în care se amplasa aria, spațiu care avea această funcție doar în sezonul treieratului. Paiele rezultate se duceau în sat, iar locul respectiv se ara, adică se făcea ogor de toamnă. Paiele rezultate de la treierat erau așezate în șuri ori căpițe tot în acest spațiu. Unii gospodari mai construiau aici și grajdul pentru animale, iar în unul din

capetele grajdului se afla o mică încăpere în care se odihneau sătenii mai ales pe timp de noapte. Unul din membrii adulți ai gospodăriei dormea și noaptea aici, pentru a face de pază și pentru a supraveghea animalele, mai ales în perioada fătărilor, sau atunci când erau bolnave. Tot în spațiul ariei erau depozitați și hlujanii precum și fânul necesar hranei animalelor, recoltat pe timpul verii. Deseori, gospodarii mai făceau aici și o groapă de cereale, săpată și pregătită în mare taină. Și făceau această groapă, acest mic depozit, nu pentru motivul că nu ar fi avut loc suficient să o facă în gospodăria din sat. Din contră, mai aveau și acolo, uneori chiar două-trei astfel de gropi. O făceau însă și pe aceasta, din prudență, pentru ca, în cazul în care ar fi fost descoperite unele din ele, gospodarul să rămână măcar cu o parte din *pâinea* necesară. O astfel de groapă mai avea gospodarul și în locul de vie sau chiar într-un loc tainic din pădure. Aceste ascunzători erau necesare nu doar ca o măsură de apărare în cazul unor invazii armate ci și împotriva hoților autohtoni. Hoții din propria comunitate sau de prin împrejurimi, atacau gropile de cereale în special în vremuri de criză, mai precis de secetă, de foamete. Astfel de evenimente neplăcute au fost consemnate și în documente istorice.

Odăile puteau fi ceva mai departe de sat și aveau, pe lângă cele pomenite mai sus și o căsuță simplă, monocelulară, sau chiar bicelulară. Atât spațiile ariilor precum și cele ale odăilor erau împrejmuite cu un rând de arbori - salcâmi, plopi ș.a., precum și cu pomi roditori. Cu ajutorul acestora se improviza - ori se construia temeinic gardul, de apărare.

Odăile - erau deseori grupate într-un fel de cătune, neorganizate, dar cu timpul aici s-au mutat, treptat, unele familii tinere care și-au construit case arătoase și gospodării bine organizate. În aceste locuri s-au format mai întâi niște mici cătune, apoi chiar sate. Există în zonă mai multe așezări bine constituite, numite *odăi*: Odaia Manolache, Odaia Slobozia ș.a., dar mai există și unele toponime care trădează existența odăilor cândva, în timp, dar care au dispărut fără a lăsa urme de locuire. Astfel de toponime sunt: Odaia Gerul, situat la nord-est de comuna Tudor Vladimirescu, Odaia Pechea, situat la sud-est de comuna Pechea și care mai avea câteva case la întocmirea hărții din anul 1891 (A.S. filiala Galați, Colecția „Hărți moderne”, 1891, nr. 212).

În timpul sărbătorilor de iarnă unele odăi căpătau funcție sacră.

Aici se adunau cetele de flăcăi - confreriile de feciori - și, după ce își confirmau noii membri, printr-un ritual special, începeau să repete colindele. Începeau în ziua de Sf. Nicolai și totul se termina după Bobotează. În această perioadă, nimeni din afara grupului de flăcăi nu avea voie să intre în spațiul odăii, indiferent de gradul de rudenie pe care îl avea cu vreunul din membrii grupului. Bineînțeles, de la această regulă nu se putea abate nici proprietarul odăii. (*Despre această temă vom relata mai pe larg într-un alt episod*).

(*Va urma*)

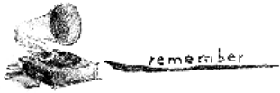
Note:

¹ Ștefan Andronache, *Documente tecucene*, vol. II, nr. XXXIV, 1685.

Anul 1975

Anul 1975

S-a născut la 28 noiembrie 1894, în comuna Stănișești, județul Tecuci. Poet, publicist și traducător, pre numele adevărat **Isaac Alterzon**, a fost primul redactor al revistei „Viața Basarabiei”, (1932-1933).

Debutul și-l face în ziarul bucureștean „Chemerea”, condus de scriitorul N.D. Cocea, cu versuri și povestiri pentru copii și tineret. La sfârșitul anului 1920, Alexandru Terziman se stabilește la Chișinău în calitate de Inspector al Artelor și corespondent al ziarelor bucureștene „Adevărul” și „Dimineața”. Mai târziu transferă la Chișinău, din București, și revista „Biblioteca copiilor și a tinerimii”, al cărei director era. Aici el semnează aproape în fiecare număr poezii și proză, traduceri, articole și diferite recenzii.

Ali Terziman colaborează foarte activ cu revistele din Chișinău: „Moldova de la Nistru” (1920-1930); „Renașterea Moldovei”, (1920-1921); „Dreptatea”, cotidian, unde publică și foarte multe poezii. În 1927 îi apare primul său volum de versuri „Stele sub nori”, fiind recenzată de Fl. I. Popu-Delarodina în revista basarabeană „Mărgărite basarabene”.

Dar revenim la colaborarea lui cu revista „Viața Basarabiei”, la care aș enumăra pe unii colaboratori la această revistă, regăsindu-se printre ei și câțiva gălățeni: Zamfir Arbure, Ștefan Ciobanu, Petre Constantinescu-Iași, Gala Galaction, Petre Haneș, Gh. Madan, Axente Frunză, Ion Buzdugan, Pan Halippa, Alexandru Terziman, Nicolae Dunăreanu, Gheorghe Bujoreanu, B. Iordan, Petre Ștefănuță, Tudor Iorgu, Leon Donici, Al. Plămădeală, Anton Holban, C-tin Stere ș.a.

„Viața Basarabiei, - scrie Al. Burlacu în cartea „Scriitorii de la „Viața Basarabiei”, - începe să apară când în literatură ia amploare mișcarea regionalistă, când la modă e glorificarea orașului, unde noile generații își fac apostolatul lor literar. Un bun coleg și tovarăș Nicolae Costenco spune: „Numai tu, cel ce simți harul firesc și putere de sus; numai tu, cel care judeci din dragoste și lovești cu mâna părintelui; numai tu, care te bucuri de bucuria fraților și suferi de durerea tuturor; numai tu ești acel chemat să altoiești la rândul tău, și nu alții. Iată de ce cer eu în Basarabia basarabeni: sufletul, obiceiurile, legile nescrise, gândul, bătaia inimii, graiul trebuie să se îmbine într-o desăvârșită armonie cu acele ale norodului. Numai de aici va ieși folosul”.

Consiliul de Război al Corpului III de Armată, îi intenționează lui Ali Terziman, în 1928 un proces pentru încercarea curajoasă de a critica în articolele sale cenzura militară. Dar peste câțiva timp este găsit nevinovat și este eliberat de toate aceste acuze. În 1932-1934 este prim-redactor al revistei „Viața Basarabiei”, unde susține multe rubrici de: „Cronici”, „Cărți noi”, „Revista revistelor”, „Însemnări și recenzii”, semnând cu pseudonimele: **Al. T. Și Al. Tălmăcește din Neau, I. Miller, R. Togore ș.a.**

În 1937 tipărește împreună cu P. Crihan cărți pentru uz didactic „Cartea noastră”, având subtitlul „Povestiri în proză și versuri pentru copii”. Ali Terziman mai este și redactor pentru Basarabia la diverse ziare și reviste Bucureștene cum ar fi: „Abece” și „Zorile”.

La 26 iunie 1941, KGB-ul îl învinuiește că ar fi fost membru al unei „Grupări antisovietice”. Este pe loc arestat și deportat în Siberia, la Ircutsc, apoi la Taișet, unde se mai afla și scriitorul basarabean Mihai Curicheru. Nici unul, nici altul nu s-au mai întors acasă. Așa a murit poetul Alexandru Terziman, la 23 noiembrie 1943, în lagărul din Șevcencă - Taișet din Siberia.

Mai jos vă ofer două poezii de-ale lui publicate în anul 1933 în revista „Viața Basarabiei”.

TOAMNA ÎN TREN

Lumini verzui și roșii... Tăcere... Șine... Gara,
Deasupra cărei cade în fâșii ude, sara...
Un scurt semnal!... Un șuer... Și iar tăcere... O față
Ce flutură nostalgic batista-nlăcrămată...

Așa pornești, odată, fără să știi la drum...
E toamnă... pomii vestezi... Din scundul cer de fum
Se cerne, monotonă, o bură visperală
Pe trenul care pleacă din stația rurală...

O, drumul în cupeul de tren când plouă afară!
Pe suflet parcă-ți cade o piatră tumulară...
Pe fiece gând o ceață de nepătruns se strânge,
Iar inima se-ascunde adânc în piept... și plânge...

În minte se deșteaptă atâtea doruri vechi...
Cuvinte dragi, uitate, îți țiuie-n urechi...
Și-ți trece dinainte, ca pe un ecran întins,
Întreaga viață dusă, cu farmecul ei stins...

Îți sprijini fața-n palme și-ngândurat privești
Priveliștile triste ce zboară sub ferești,
Întruna parcă-aceleași sub surul bolții cort...

...În urma ta, trecutul rămâne ca un mort...

AMURG

O bură mărunță de ploaie. Și iarăși
În sara ce cade cu molcome șoapte
Trilează prin arbori ai luncii tovarăși,-
Și lunca miroase a ploaie și a noapte.

Târziu pe-ale bolții jilave alei,
În noaptea de vară tăcută și lină
Albastrele turme de nori-mielușei
Se-ndreaptă spre lună să beie lumină.

Bibliografie:

- 1.***** - Scriitori de la „Viața Basarabiei”, Chișinău, Ed. Hyperion, 1990.
- 2.***** - Muzeul Literaturii Române M.Kogălniceanu - Dicționarul scriitorilor români din Basarabia. 1912-2006, Chișinău, Edit. Prut Internațional, 2007.

d
u
n
ă
r
e
a

d
e

j
o
s

Din sumarul acestui număr:

Evenimente/ Activități ale Consiliului Județului Galați:
Premiile revistei Dunărea de Jos, ediția a VI-a,

Ziua Culturii Naționale – 15 ianuarie 2011 (p.1-4);

**FONDURI EUROPENE ÎN JUDEȚUL GALAȚI -
BILANȚUL REALIZĂRILOR ÎN 2010 (II)** (p.5)

Interviuri cu scriitorii Daniel D.Marin (despre poezia generației 2000) și Corneliu Antoniu, președintele U.S.R. –filiala Galați-Brăila (p.6-9); Interviu cu Viorica Gotu, reprezentanta minorității rome la Prefectura Galați;

La temă: George Lateș, C-tin Frosin., M.D.Gheorghe, Adina Fuică (p.10-13);

Istoria Galaților (p.14);

Poezie de Ofelia Prodan (p.16), Rosemarie Schulak –p.19;
Net literar: poezie de Adrian Pop și Sorin Teodoriu (p.40-41);

România literare: Claudia Matei (R.Moldova) despre poezia lui Tudose Roman –p.38, D.I.Dincă despre opera lui Dorin Ivan –p.37;

Traduceri din literatura universală de Petre Iamandi – p.27;

Ecouri: Mihai Daniel Gheorghe – Când s-a născut Mihai Eminescu? (p.15);

Debut: Andrei Savin (p.18);

Cronici de carte semnate de Laura Panaitescu, Gheorghe Istrate, a.g.secară, Virginia Chiriac, Dan Bistricean la cărți de Victoria Milescu, Diana Corcan, Ioan Maftai-Buhăiești; Riad Awwad, Nicolae Arieșescu și Costel Ifinchi (p.18, 20-24);

Proză de C.Tănase (p.25);

Teatru de Virginia Paraschiv (piesă într-un act premiată) (p.28);

Cronici de film: Mitruț Popoiu și B.Silion (p.29-30);

S.F.: Aurelia Chircu (fragment) –p.33;

Anamaria Cheșcu - file de istorie literară –p.34;

Vederi tecucene: Ionel Necula –p.36;

Scriitori uitați (de V.Plăcintă) – Ali Terziman (p.48);

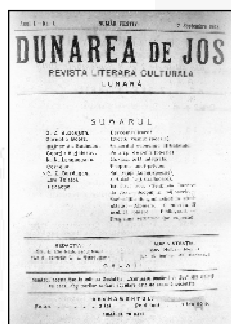
Filatelia - o pasiune aproape uitată (p.32);

Dicționar și cronici de artă plastică - C.Stoica (p.42);

Tradiții: Eugen Holban (p.46).

Responsabilitatea pentru conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate.

CONSILIUL JUDEȚULUI GALAȚI CENTRUL CULTURAL “DUNĂREA DE JOS”

Suflet
căt-re suflet!

DIRECTOR:
SERGIU DUMITRESCU

REVISTA

Redactor-șef: Florina ZAHARIA

florinazaarina@yahoo.com

florina.zaharia@ccdj.ro

Secretar de redacție, layout: SECARĂ ADI

secaradi@yahoo.com

Colaboratori:

Sorin ATANASIU, Nicolae BACALBAȘA,
Dan BISTRICEAN, Letiția BURUIANĂ,
Nicolae COLCERIU, Viorel DINESCU, Cătălin ENICĂ,
Constantin FROSIN, Eugen HOLBAN, I. HORUJENCO,
Petru IAMANDI, George LATEȘ, Radu MOȚOC,
Valentina ONET, Nicoleta ONOFREI, Mitruț POPOIU,
Coriolan PĂUNESCU, Vasile PLĂCINTĂ,
Corneliu STOICA, Tudose TATU, Ioan TODERIȚĂ,
Andrei VELEA

Culegere și corectură: Laura DUMITRACHE

Realizarea copertei: Eugen UNGUREANU

ISSN: 1583 - 0225

Adresa: Strada Domnească nr. 61, Galați
cod 800008; tel/fax: 0236/418400; 415590
e-mail: office@ccdj.ro www.ccdj.ro

Adresa on-line a revistei: <http://cubulcritic.blogspot.com/>

Dunărea de Jos

Teme viitoare:

Nr.109 - Empatie / Inteligență

Nr.110 - Emil Cioran - 100

Nr.111 - Condeieri și povestași

STRĂZILE SCRITORILOR

108

Galați, cod- 800008, Str. Domnească Nr.61

Tel/Fax 00-40-236-418400/415590 E-mail: office@ccdj.ro - www.ccdj.ro